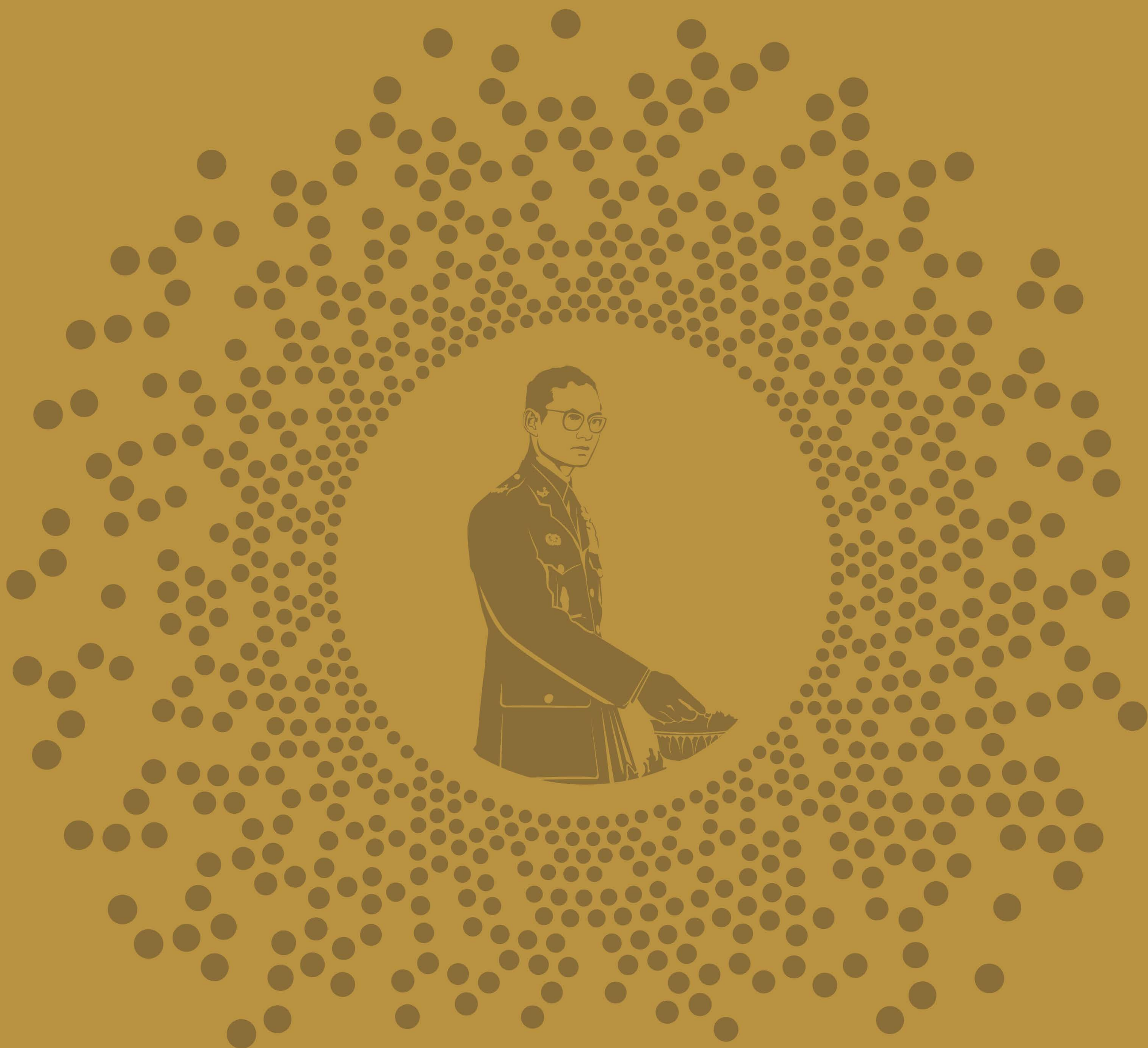

พลังแผ่นดิน

พลังแผ่นดิน

พลังแผ่นดิน

๏ ภูมิพลัง ๏

๏ ภูมิพลังกิจวัฒน์หล้า แหล่งไผท
น้ำพระทัยสถิตใจ ราษฎร์แล้ว
ป่าเขาเขื่อนชลาลัย หลอมทิพย์
หยาดพระพิรุณแผ้ว ผ่องแก้วผกายสยาม ฯ

๏ สืบสานพระราชปณิธาน
จักรีวัฒน์พระภูมิบาล
พูนเพ็ญพลังพิริยะธาม
คติศาสตร์พระราชา ฯ

๏ พลังน้ำ ธำรงแรง
พลังแสง พิสุทธา
พลังปั่น พระเมตตา
มาสรรค์สร้าง พลังใจ ฯ

๏ ภูมิพลังแผ่นดิน พระมนต์ดล
ภูมิมงคลมิ่งฟ้า มหาสมัย
ภูมิประชา ถวายคารวาลัย
ภูมิไผทเทิดพิทักษ์ ทรงรักษ์นิรันดร์ ฯ

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์
พ. ๒๖ ก.ค. ๒๕๖๐

ผู้ประพันธ์: เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์
ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๖

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

พระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร พระบารมีปกแผ่ไพศาล ประชาไทยได้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขใต้ร่มพระบริบาล นำสยามรัฐสีมาให้มีความรุ่งเรืองสถาพร พระอัจฉริยภาพและพระปรีชาญาณอันล้ำเลิศในศาสตร์และศิลป์ต่าง ๆ ถ่ายทอดสู่โครงการตามพระราชดำริอันหลากหลาย ทุกแห่งหนที่เสด็จพระราชดำเนินไปถึง ทุกข์ร้อนอันใดพลันสลายด้วยน้ำพระราชหฤทัยอันเปี่ยมด้วยพระเมตตา ผืนดินที่แห้งแล้งกันดารกลับพลิกฟื้นเป็นแผ่นดินอันอุดมสมบูรณ์ ทรงใช้ทศพิธราชธรรมนำชาติพ้นวิกฤติ ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจปวงประชา ก่อเกิดความสมานฉันท์ อาณาประชาราษฎร์เทิดทูน ธ ไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อม สานต่อทำความดีเพื่อแผ่นดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาท

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จัดทำหนังสือ *พลังแผ่นดิน* เล่มนี้ ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ด้วยความจงรักภักดีเป็นล้นพ้น ที่ทรงไว้วางพระราชหฤทัยให้สนองงานในด้านต่าง ๆ ตามแนวพระราชดำริที่พระราชทาน ก่อเกิดประโยชน์เป็นอเนกประการและเป็นขุมพลังงานอันสำคัญของประเทศ ช่วยให้พสกนิกรชาวไทยได้อยู่ดีกินดีและพัฒนาชาติไทยให้รุ่งเรืองก้าวหน้าตลอดรัชสมัยตราบจนทุกวันนี้

สารบัญ

๑ ภูมิพลังภิวัฒน์หล้า

๒ ภูมิมงคลมิ่งฟ้ามหาสมัย

ภูมิพลังภิวัฒน์หล้า

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๙ ตลอด ๗๐ ปีแห่งรัชสมัย ทรงอุทิศพระวรกาย ทุ่มเทพระราชหฤทัย ด้วยพระราชปณิธานแน่วแน่ดังพระปฐมบรมราชโองการ

"เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม"

ประเทศไทยเวลานั้นกำลังพัฒนา ราษฎรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ขาดความรู้ ประกอบอาชีพกสิกรรมตามธรรมชาติ การแพทย์และการสาธารณสุขยังไม่เจริญ การคมนาคมไม่สะดวก จากสภาพปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น พระองค์ตั้งพระราชหฤทัยที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่อาณาประชาราษฎร์ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในทุกพื้นที่ ทำให้ทรงทราบปัญหาและทรงหาแนวทางแก้ไขด้วยการค้นคว้าวิจัย ทดลอง และพัฒนา เกิดเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ

พระองค์ทรงเป็นดั่งแสงสว่างส่องนำทางให้พ้นจากความมืด พระเมตตาและพระปรีชาสามารถช่วยย่นระยะเวลาการพัฒนาประเทศ ทำให้สังคมไทยก้าวหน้าในทุกทาง จึงไม่น่าแปลกใจที่พระองค์เป็นที่รักและเทิดทูนยิ่งของเหล่าพสกนิกรชาวไทยทั่วทั้งแผ่นดิน ภาพพระบรมฉายาลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ทั่วทุกบ้านเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีและยกย่องเชิดชูพระองค์ผู้ทรงเป็น **พ่อของแผ่นดิน**

พระบรมราชสมภพ

พ.ศ. ๒๔๗๐

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชสมภพ ณ โรงพยาบาลเคมบริดจ์ (ปัจจุบันคือ โรงพยาบาลเมานต์ออเบิร์น) เมืองเคมบริดจ์ รัฐแมสซาชูเซตส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อเวลา ๘ นาฬิกา ๔๕ นาที ของวันจันทร์ที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ปีเถาะ

ทรงเป็นพระโอรสองค์ที่ ๓ ในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมีสมเด็จพระเชษฐภคินีและสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช คือ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร

พระนามเมื่อแรกประสูติอันปรากฏในสูติบัตรคือ เบบี สงขลา (Baby Songkla) ต่อมาคือ **พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลเดช** พระนาม **ภูมิพลอดุลเดช** นั้น สมเด็จพระบรมราชชนนีได้รับพระราชทานทางโทรเลขจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ โดยทรงกำกับตัวสะกดเป็นอักษรโรมันว่า "Bhumibala Aduladeja"

พระนาม **ภูมิพล** มีความหมายว่า **"พลังของแผ่นดิน"**

เสด็จประทับ ณ วังสระปทุม

พ.ศ. ๒๔๗๑

โดยเสด็จสมเด็จพระบรมราชชนก ซึ่งทรงสำเร็จการศึกษาปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิตเกียรตินิยม จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา เสด็จกลับประเทศไทย โดยประทับ ณ วังสระปทุม

พ.ศ. ๒๔๗๒

วันที่ ๒๔ กันยายน สมเด็จพระบรมราชชนกเสด็จสวรรคต ขณะที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระชนมายุไม่ถึงสองพรรษา

พ.ศ. ๒๔๗๕

เมื่อพระชนมายุได้ ๔ พรรษา เสด็จเข้าศึกษาที่โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย

ทรงศึกษาต่อ ณ เมืองโลซาน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

พ.ศ. ๒๔๗๖

หลังจากประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว ได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยพระราชมารดา สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช และสมเด็จพระเชษฐภคินีไปประทับ ณ เมืองโลซาน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

ในเดือนกันยายน ทรงเข้าศึกษาที่โรงเรียนประถมชื่อ เมียร์มองต์ (Miremont) เมืองโลซาน จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๔๗๘ จึงทรงย้ายไปเข้าโรงเรียนชื่อ เอกอล นูแวล เดอ ลา ซุอีส โรมองด์ (École Nouvelle de la Suisse Romande) เมืองแชยี (Chailly) ทรงศึกษาวิชาภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน และภาษาอังกฤษ จากนั้นทรงเข้าศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ณ โรงเรียนยิมนาส กลาซิก กังโตนาล แห่งเมืองโลซาน (Gymnase Classique Cantonal de Lausanne) แล้วทรงเข้าศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยโลซาน ในสาขาวิทยาศาสตร์ ใน พ.ศ. ๒๔๘๘

สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช

พ.ศ. ๒๔๗๘

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล ทรงรับอัญเชิญขึ้นครองสิริราชสมบัติ เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ แห่งราชวงศ์จักรี และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมสถาปนาพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลเดช เป็น **สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช** เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม

พ.ศ. ๒๔๘๑

เดือนพฤศจิกายน โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล เสด็จนิวัตประเทศไทยเป็นเวลา ๒ เดือน โดยประทับที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต จากนั้นเสด็จกลับไปศึกษาต่อที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

พ.ศ. ๒๔๘๘

ในเดือนธันวาคม เสด็จนิวัตประเทศไทยเป็นครั้งที่ ๒ ประทับ ณ พระที่นั่งบรมพิมาน ในพระบรมมหาราชวัง

ทรงราชย์สืบสันตติวงศ์

พ.ศ. ๒๔๘๙

วันที่ ๙ มิถุนายน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล เสด็จสวรรคต ณ พระที่นั่งบรมพิมาน ภายในพระบรมมหาราชวัง ในวันเดียวกัน รัฐสภาลงมติเป็นเอกฉันท์ อัญเชิญสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช ขึ้นทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์ แต่เนื่องจากยังมีพระราชกิจด้านการศึกษา จึงเสด็จพระราชดำเนินกลับไปทรงศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยโลซาน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ โดยทรงเลือกศึกษาวิชาใหม่ คือวิชากฎหมายและรัฐศาสตร์ เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการปกครองประเทศ

วันที่ ๑๙ สิงหาคม เสด็จพระราชดำเนินจากสยามประเทศเพื่อกลับไปทรงศึกษาต่อ ระหว่างประทับรถพระที่นั่งเพื่อเสด็จพระราชดำเนินไปยังสนามบิน ทรงได้ยินเสียงราษฎรคนหนึ่งตะโกนว่า **"ในหลวง อย่าละทิ้งประชาชน"** จึงทรงนึกตอบในพระราชหฤทัยว่า **"ถ้าประชาชนไม่ 'ทิ้ง' ข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะ 'ละทิ้ง' อย่างไรได้"** ปรากฏความตามพระราชนิพนธ์เรื่อง *เมื่อข้าพเจ้าจากสยามมาสู่สวิทเซอร์แลนด์*

ราชาภิเษกสมรส

พ.ศ. ๒๔๙๓

วันที่ ๒๘ เมษายน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดการพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ณ พระตำหนักสมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ภายในวังสระปทุม ในการพระราชพิธีราชาภิเษกสมรส ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมสถาปนาหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ขึ้นเป็น **สมเด็จพระราชินีสิริกิติ์**

ทรงหมั้น

พ.ศ. ๒๔๙๐

หลังทรงจบการศึกษาจากประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เสด็จพระราชดำเนินเยือนกรุงปารีส ทรงพบกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ธิดากรมหมื่นจันทบุรีสุรนาถ (หม่อมเจ้านักขัตรมงคล กิติยากร) เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส กับหม่อมหลวงบัว กิติยากร ทรงต้องพระราชหฤทัยในหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ด้วยทรงสุภาพอ่อนโยนและมีพระราชอัธยาศัยร่าเริง

พ.ศ. ๒๔๙๒

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงหมั้นกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม และเสด็จนิวัตพระนครในปีถัดมา ประทับ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต

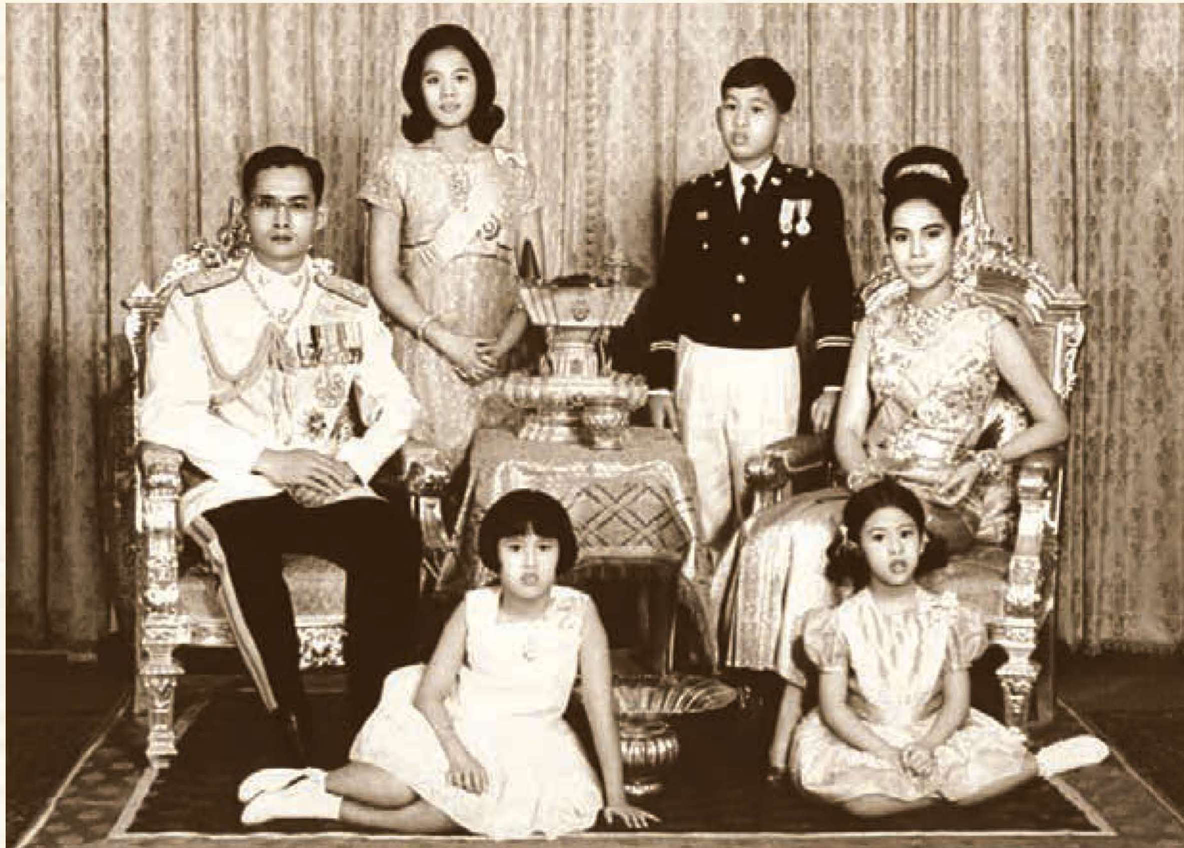

ทรงพระผนวช

พ.ศ. ๒๔๙๙

ทรงพระผนวช ณ พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม โดยมีสมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ สมเด็จพระสังฆราช เป็นพระราชอุปัชฌาจารย์ ทรงได้รับพระสมณนามว่า **"ภูมิพโล"** ประทับ ณ พระตำหนักปั้นหย่า วัดบวรนิเวศวิหาร และลาพระผนวชเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน

ในระหว่างที่ทรงพระผนวช ทรงปฏิบัติพระองค์ตามแนวทางแห่งพระภิกษุสงฆ์โดยทั่วไปอย่างเคร่งครัด และทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นพุทธมามกะ ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก ภาพทรงพระดำเนินด้วยพระบาทเปล่าและทรงรับบิณฑบาตจากประชาชน เป็นภาพที่ประทับใจพสกนิกรชาวไทยอยู่มิรู้ลืม

พระราชโอรสและพระราชธิดา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชโอรสและพระราชธิดา ๔ พระองค์ คือ

๑. ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ประสูติวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๔

๒. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เสด็จพระราชสมภพวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๕

๓. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชสมภพวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๘

๔. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ประสูติวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๐

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พ.ศ. ๒๔๙๓

วันที่ ๕ พฤษภาคม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตามแบบอย่างโบราณราชประเพณีขึ้น ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระบรมมหาราชวัง เฉลิมพระปรมาภิไธยตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า **พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร**

ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ได้พระราชทานพระปฐมบรมราชโองการว่า

"เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม"

พระราชพิธีรัชดาภิเษก

พ.ศ. ๒๕๑๔

ในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๒๕ ปี ในวันที่ ๘ มิถุนายน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดงานพระราชพิธีรัชดาภิเษกขึ้นตามโบราณราชประเพณี ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๐ มิถุนายน นับเป็นครั้งที่ ๒ ในพระบรมราชจักรีวงศ์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชกระแสให้จัดสร้างถนนรัชดาภิเษกซึ่งเป็นถนนวงแหวน เพื่อแก้ไขและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนจากปัญหาการจราจรชั้นในของกรุงเทพฯ แทนโครงการก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ที่รัฐบาลขณะนั้นกราบบังคมทูลจะสร้างถวาย ด้วยทรงเห็นแก่ประโยชน์สุขของประชาชนมากกว่าความสุขของพระองค์เอง

พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก

พ.ศ. ๒๕๓๑

พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษกจัดขึ้นในวันที่ ๒, ๓ และ ๕ กรกฎาคม เพื่อเฉลิมฉลองในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองสิริราชสมบัติยาวนานกว่าพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ในอดีต

รัฐบาลได้จัดสร้างสนามกีฬา **ราชมังคลากีฬาสถาน** เป็นสนามกีฬาขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทยเพื่อเฉลิมพระเกียรติ

พระราชพิธีกาญจนาภิเษก

พ.ศ. ๒๕๓๙

พระราชพิธีกาญจนาภิเษก เป็นพระราชพิธีที่จัดขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองในโอกาสที่พระมหากษัตริย์ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ตามคติสากล จัดขึ้นเป็นครั้งแรกในรัชสมัย **พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช** นับเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของไทยที่ครองราชสมบัติเป็นระยะเวลายาวนานที่สุด

รัฐบาลได้จัดทำโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐ เชิญชวนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมกันปลูกป่า จำนวน ๕ ล้านไร่

พระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา

พ.ศ. ๒๕๕๐

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม นับเป็นมหามงคลสมัย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานชื่อพระราชพิธีว่า **พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐** และชื่อการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ว่า **งานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐** งานพระราชพิธีจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๔ - ๘ ธันวาคม ประชาชนพร้อมใจกันสวมเสื้อสีเหลืองโบกธงตลอดสองข้างทางที่เป็นเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ไปยังพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท พระบรมมหาราชวัง

พระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ

พ.ศ. ๒๕๕๔

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออกมหาสมาคม ณ มุขเด็จ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง เนื่องในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา รัฐบาลและประชาชนชาวไทยร่วมใจกันจัดงานเฉลิมพระเกียรติอย่างยิ่งใหญ่ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม

ฉลองสิริราชสมบัติ ๖๐ ปี

พ.ศ. ๒๕๔๙

วันที่ ๘ มิถุนายน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองราชย์ครบ ๖๐ ปี นับเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงครองสิริราชสมบัติยาวนานที่สุดในโลก

พสกนิกรชาวไทยไม่ว่าจะอยู่แห่งหนใดล้วนปีติยินดีและร่วมจัดงานเฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่เกินพรรณนา เมื่อพระองค์เสด็จออกมหาสมาคม ณ สีหบัญชร พระที่นั่งอนันตสมาคม เสียงแซ่ซ้องสรรเสริญถวายชัยมงคลดังกึกก้องทั้งแผ่นดินไทยและเกริกไกรไปทั่วโลก ภาพแห่งประวัติศาสตร์ตราตรึงและสะกดให้ชาวโลกรับรู้ถึงความจงรักภักดีจากหัวใจพสกนิกรทุกดวงที่หลอมรวมเป็นหนึ่ง

นับเป็นครั้งแรกและครั้งเดียวในประวัติศาสตร์โลกที่พระประมุขและผู้แทนพระองค์จากประเทศต่าง ๆ ๒๕ ประเทศ เสด็จมาร่วมถวายชัยมงคลแด่องค์ราชันผู้ทรงเป็นศูนย์รวมแห่งดวงใจไทย พระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้นำพาให้ประเทศไทยวัฒนาสถาพร พสกนิกรได้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขตลอดรัชสมัยด้วยพระบารมี

เสด็จสวรรคต

พ.ศ. ๒๕๕๙

วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ ตุลาคม ตามประกาศของสำนักพระราชวัง เวลา ๑๕ นาฬิกา ๕๒ นาที พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จสวรรคต ณ โรงพยาบาลศิริราช สิริพระชนมายุ ๘๘ พรรษา ๓๑๓ วัน ทรงครองสิริราชสมบัติ ๗๐ ปี ๑๒๖ วัน

ปวงชนชาวไทยในราชอาณาจักรและในต่างแดนต่างร่ำไห้วิปโยคโศกอาดูร เมื่อรับฟังข่าวการเสด็จสวรรคต ตลอดรัชสมัย ประเทศไทยพัฒนาในทุกด้าน ทรงเป็นกษัตริย์ผู้เป็นที่รักเทิดทูน ทรงเป็นศูนย์รวมใจของคนไทยทั้งชาติ เมื่อ ๗๐ ปี แห่งรัชสมัยสิ้นสุดลง ความเทวษอาลัยของพสกนิกรจึงมากมายท่วมท้น พระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นหาที่สุดมิได้ที่ทรงมีต่อพสกนิกร จะจารึกมั่นในดวงใจไทยทุกดวงตราบนิรันดร์

พระอัจฉริยภาพ

พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ปรากฏเด่นชัดตั้งแต่ครั้งทรงพระเยาว์ ไม่ว่าจะเป็นด้านการถ่ายภาพ ด้านงานช่าง ด้านวิทยุสื่อสาร ฯลฯ ด้วยการเอาพระราชหฤทัยใส่ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่ทรงอภิบาลพระราชโอรสและพระราชธิดา ทรงสอนให้เรียนรู้และทำกิจกรรมสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ

พระองค์สนพระราชหฤทัยมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์และศิลปวิทยาในหลากหลายแขนงตลอดจนคิดค้นสิ่งประดิษฐ์และสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ในเวลาต่อมาได้รับการจดสิทธิบัตรทรัพย์สินทางปัญญา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศให้เกิดประโยชน์นานัปการ

พระองค์ทรงเป็นเอกกษัตริย์ที่ทรงพระปรีชาสามารถและพระอัจฉริยภาพที่หาผู้ใดเสมอเหมือนมิได้ พระเกียรติขจรไกลด้วยผลงานที่ประจักษ์แก่สายตาทั้งชาวไทยและชาวโลก องค์การสหประชาชาติและสถาบันชั้นนำในระดับสากลได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลในด้านต่าง ๆ

การพัฒนามนุษย์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงครองสิริราชสมบัติยาวนานยิ่งกว่าพระมหากษัตริย์พระองค์ใดในประวัติศาสตร์ของชาติไทย และนับเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกที่ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรทั่วทุกภูมิภาค อันเป็นที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ

พ.ศ. ๒๕๔๙

นายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติในขณะนั้น เป็นผู้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย *รางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์* (The UNDP Human Development Lifetime Achievement Award) จากโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme - UNDP) พร้อมกล่าวเชิดชูพระเกียรติว่าทรงเป็น **"พระมหากษัตริย์นักพัฒนา"** ทำให้นานาประเทศตื่นตัวภายใต้แนวคิด **เศรษฐกิจพอเพียง** จุดประกายแนวคิดการพัฒนาแบบใหม่ไปทั่วโลก

นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โปรดการช่างตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ได้ทรงประดิษฐ์ของเล่นด้วยพระองค์เอง เช่น เครื่องเล่น เรือรบจำลอง ความสนพระราชหฤทัยในการประดิษฐ์นำไปสู่นวัตกรรมต่าง ๆ ที่ล้วนเพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกร เช่น กังหันน้ำชัยพัฒนา

พระองค์ทรงประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศบำบัดน้ำเสีย ลักษณะเป็นกังหันหมุนช้าแบบทุ่นลอย ทำให้เกิดอากาศที่ผิวน้ำ และทรงตั้งชื่อว่า **กังหันน้ำชัยพัฒนา** เป็นสิ่งประดิษฐ์เรียบง่ายแต่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพน้ำได้เป็นอย่างดี ได้รับการจดสิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ และเป็นสิทธิบัตรในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของไทยและครั้งแรกของโลก ต่อมารัฐบาลได้กำหนดให้วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ของทุกปีเป็น "วันนักประดิษฐ์"

พระอัจฉริยภาพด้านการประดิษฐ์เป็นที่ยอมรับในระดับสากล กังหันน้ำชัยพัฒนา น้ำมันไบโอดีเซลสูตรสกัดจากน้ำมันปาล์ม และฝนหลวง ล้วนได้รับรางวัลสิ่งประดิษฐ์ในระดับโลก

พ.ศ. ๒๕๕๒

องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัล "ผู้นำโลกด้านทรัพย์สินทางปัญญา" (WIPO Global Leaders Award) งานทรัพย์สินทางปัญญาของพระองค์ได้ส่งเสริมและพัฒนาประเทศ รวมถึงชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกรชาวไทยให้ดีขึ้นอย่างโดดเด่น เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวโลก โดยทรงเป็นผู้นำประเทศพระองค์แรกที่ได้รับทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลนี้

นอกจากนี้ สหพันธ์สมาคมนักประดิษฐ์ระหว่างประเทศ (International Federal Inventor Association - IFIA) ซึ่งมีสมาชิก ๘๔ ประเทศทั่วโลก ยังมีมติให้วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ของทุกปี ซึ่งเป็นวันที่ทรงได้รับการจดสิทธิบัตรกังหันน้ำชัยพัฒนา เป็น "วันนักประดิษฐ์โลก"

ถ่ายภาพ

การถ่ายภาพเป็นศิลปะอีกสาขาหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สนพระราชหฤทัยอย่างจริงจังตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์ ทรงใช้กล้องโคโรเน็ต มิดเจ็ต สีเขียวลายประสีดำเมื่อพระชนมายุ ๘ พรรษา ทรงศึกษาศิลปะการถ่ายภาพจากตำราต่าง ๆ ในการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรตามจังหวัดต่าง ๆ จะทรงมีกล้องถ่ายรูปติดพระองค์ไปด้วยเสมอ โปรดถ่ายภาพสถานที่เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานประกอบงาน ทั้งก่อนเริ่มโครงการและหลังเสร็จสิ้นโครงการ ทรงใช้ภาพถ่ายเป็นหลักฐานในการวางแผนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และสามารถแก้ไขเหตุการณ์ของบ้านเมืองได้ทันท่วงที

พ.ศ. ๒๕๑๔

ราชสมาคมถ่ายภาพแห่งสหราชอาณาจักรกราบบังคมทูลเชิญให้ทรงดำรงตำแหน่งสมาชิกกิตติมศักดิ์ของราชสมาคม และสมาคมสหพันธ์ศิลปะการถ่ายภาพนานาชาติ (FIAP) ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเกียรติบัตรสูงสุด เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณว่าทรงเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ที่มีพระปรีชาสามารถเป็นเลิศในศิลปะการถ่ายภาพ

จิตรกรรม

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สนพระราชหฤทัยในงานจิตรกรรมมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรงศึกษางานจิตรกรรมด้วยพระองค์เอง ทรงใช้ตำราศิลปะและทรงฝึกเขียนจนเกิดความชำนาญ ในระยะแรกทรงวาดภาพเหมือนบุคคลในแนวต่าง ๆ มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๓๐ ภาพ ส่วนใหญ่เป็นพระรูปเขียนสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ

จิตรกรรมฝีพระหัตถ์ของพระองค์เป็นแนวจิตรกรรมร่วมสมัยหลายรูปแบบ ทั้งแบบเหมือนจริง (Realistic) ภาพเหมือนบุคคล (Portrait) ภาพทิวทัศน์ (Landscape) และเอกซ์เพรสชั่นนิสม์ (Expressionism) ล้วนมีเอกลักษณ์เฉพาะพระองค์อย่างชัดเจน

ทรงวาดภาพในเวลาค่ำเมื่อเสร็จจากพระราชภารกิจ จึงต้องใช้แสงไฟฟ้าช่วย มีเพียงบางภาพที่ทรงวาดโดยใช้แสงธรรมชาติในเวลากลางวัน พระองค์ทรงวาดเป็นงานอดิเรกในช่วง พ.ศ. ๒๕๐๒ - ๒๕๑๐ ด้วยทรงเห็นความสำคัญในงานศิลปะ มีภาพวาดฝีพระหัตถ์รวม ๑๐๗ ภาพ

DIE AKADEMIE
FÜR MUSIK UND DARSTELLENDE KUNST in Wien hat
SEINE MAJESTÄT
BHUMIBOL ADULYADEJ
KÖNIG VON THAILAND
in Würdigung seiner kulturellen Verdienste zu
ihrem Ehrenmitglied ernannt
WIEN AM 26 SEPTEMBER 1964
DER PRÄSIDENT

ดนตรี

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สนพระราชหฤทัยในด้านดนตรีมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ หลังจากทรงฝึกหัดดนตรีขั้นพื้นฐานได้นานพอสมควรแล้ว จึงเริ่มสนพระราชหฤทัยทรงดนตรีแนวแจ๊ส ทรงแคลริเน็ตและแซ็กโซโฟนได้อย่างคล่องแคล่ว และสามารถบรรเลงโต้ตอบได้อย่างครื้นเครงกับนักดนตรีแจ๊สที่มีชื่อเสียงของโลก นอกจากนี้ เริ่มทรงพระราชนิพนธ์เพลงเมื่อพระชนมายุราว ๑๘ พรรษา มีเพลงพระราชนิพนธ์รวมทั้งสิ้น ๔๘ เพลง ล้วนมีทำนองไพเราะเป็นเอกลักษณ์

พระองค์ทรงใช้ดนตรีเป็นสื่อสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศ เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินเยือนกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ในวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ วงดุริยางค์ เอ็น.คิว. โทนคุนสเลอร์ ออร์เคสตรา (N.Q. Tonkunstler Orchestra) ได้นำเพลงพระราชนิพนธ์ ได้แก่ สายฝน ยามเย็น มาร์ชราชนาวิกโยธิน และมาร์ชราชวัลลภ มาบรรเลงในคอนเสิร์ตฮอลล์ และกระจายเสียงทางวิทยุทั่วประเทศ ปรากฏว่าได้รับความนิยมจากผู้ฟังอย่างมาก

สองวันต่อมา สถาบันการดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา โดยรัฐบาลออสเตรีย ขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายตำแหน่งสมาชิกกิตติมศักดิ์หมายเลขที่ ๒๓ เพื่อเทิดพระเกียรติ ซึ่งพระองค์ทรงเป็นชาวเอเชียพระองค์แรกที่ได้รับการถวายพระเกียรติ

อ.ส. วันศุกร์

วงลายคราม เป็นวงดนตรีส่วนพระองค์ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระบรมวงศานุวงศ์และข้าทูลละอองธุลีพระบาทร่วมเล่นดนตรี จัดตั้งขึ้นเมื่อเสด็จนิวัตพระนครเป็นการถาวร พ.ศ. ๒๔๙๓ ประทับ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๙๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงอัมพรสถาน (อ.ส.) ขึ้นภายในพระราชวังดุสิต (ต่อมาได้ย้ายไปอยู่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน) เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการให้สาระและความบันเทิงแก่ประชาชน โดยวงลายคราม วงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วงสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ไปร่วมบรรเลงส่งกระจายเสียงด้วย เมื่อวงลายครามมีนักดนตรีสมัครเล่นไปร่วมสมทบมากมาย จึงรวมตัวกันจัดตั้งวงดนตรีใหม่คือ วงดนตรี อ.ส. วันศุกร์ โดยบรรเลงออกอากาศทุกเย็นวันศุกร์ ในยุคที่ยังไม่มีสถานีโทรทัศน์ให้ความบันเทิงเหมือนในปัจจุบัน วงดนตรี อ.ส. วันศุกร์ จึงมีส่วนสร้างความสุขรื่นเริงให้ประชาชนผู้สนใจอย่างมาก ได้รับความนิยมอย่างสูงและยังคงเป็นที่จดจำรำลึกจนทุกวันนี้

กีฬา

พ.ศ. ๒๕๑๐

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โปรดกีฬาเรือใบเป็นพิเศษ พระองค์ทรงเข้าร่วมการแข่งขันเรือใบในกีฬาแหลมทอง ครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๖ ธันวาคม ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ ทรงเข้าค่ายฝึกซ้อม และทรงได้รับเบี้ยเลี้ยงในฐานะนักกีฬา พระองค์ทรงชนะเลิศเหรียญทองในการแข่งขันกีฬาเรือใบประเภท โอ.เค. ร่วมกับสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ซึ่งทรงได้รับคะแนนเท่ากัน เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม และทรงได้รับการทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลเหรียญทองจากสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ต่อมา คณะรัฐมนตรีลงความเห็นชอบกำหนดให้วันที่ ๑๖ ธันวาคมของทุกปีเป็น "วันกีฬาแห่งชาติ"

พระองค์ยังทรงออกแบบและประดิษฐ์เรือใบยามว่างหลายรุ่นและพระราชทานนามเรือใบประเภทม็อธ (Moth) ที่ทรงสร้างขึ้นว่าเรือใบมด เรือใบซูเปอร์มด และเรือใบไมโครมด โดยในการแข่งขันกีฬาแหลมทอง ทรงใช้เรือใบประเภท โอ.เค. ที่ทรงต่อขึ้นเอง ชื่อเรือเวคา ๒ หมายเลข TH ๒๗

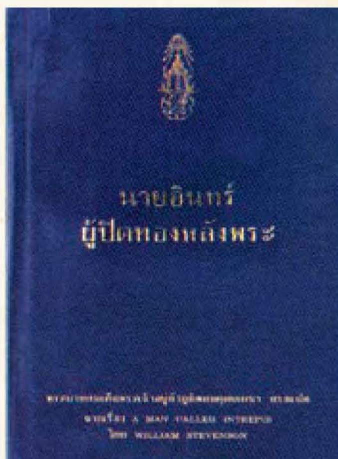
พ.ศ. ๒๕๓๐

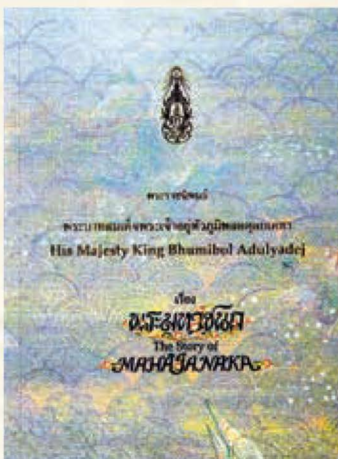
คณะกรรมการโอลิมปิกสากล (International Olympic Committee - IOC) ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย *เหรียญดุษฎีกิตติมศักดิ์ของโอลิมปิก "อิสริยาภรณ์โอลิมปิกชั้นสูงสุด (ทอง)"*

พ.ศ. ๒๕๔๐

สภาโอลิมปิกแห่งเอเชียทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย *อิสริยาภรณ์สูงสุดทางการกีฬา* (OCA Merit Award)

วรรณกรรม

พ.ศ. ๒๕๑๙

ทรงแปลเรื่อง *ติโต* จากต้นฉบับเรื่อง *Tito* ของ Phyllis Auty เพื่อใช้ในการศึกษาและเรียนรู้บุคคลที่น่าสนใจของโลก ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายทั่วประเทศ ใน พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยมอบรายได้จากการจัดจำหน่ายสมทบทุนมูลนิธิชัยพัฒนา

พ.ศ. ๒๕๒๐

ทรงแปลเรื่อง *นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ* จากต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *A Man Called Intrepid* บทประพันธ์ของเซอร์วิลเลียม สตีเวนสัน ทรงใช้เวลาในการแปลนาน ๓ ปี เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๐ จนถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ จำนวน ๕๐๑ หน้า แสดงให้เห็นถึงพระวิริยอุตสาหะในการแปลเป็นอย่างยิ่ง

พ.ศ. ๒๕๓๙

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเริ่มค้นคว้าเรื่อง พระมหาชนก จากพระไตรปิฎกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ หลังจากได้ทรงสดับพระธรรมเทศนาของสมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (วิน ธมฺมสาโร มหาเถร) แห่งวัดราชผาติการาม เรื่อง พระมหาชนกเสด็จทอดพระเนตรพระราชอุทยานในกรุงมิถิลา ที่แสดงให้เห็นถึงการบำเพ็ญวิริยบารมีของพระมหาชนก อันมีคติที่ชัดเจนและน่าจะเป็นประโยชน์อย่างมหาศาลแก่ชนทุกหมู่เหล่า จึงทรงเก็บใจความสำคัญของเรื่องมาทรงพระราชนิพนธ์เป็นสำนวนที่ทันสมัย ทรงดัดแปลงแก้ไขตอนท้ายเรื่องด้านคติธรรมเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่มเติม พระราชนิพนธ์ *เรื่อง พระมหาชนก* เป็นหนังสือสวยงาม จัดพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นหนังสือที่ทรงคุณค่า ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางเป็นที่แพร่หลายทั่วไป

ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พิมพ์ *พระมหาชนก* เป็นฉบับการ์ตูน และจัดพิมพ์จำหน่ายในราคาย่อมเยา เพื่อให้พสกนิกรทุกชนชั้นมีโอกาสได้อ่านและนำมาพิจารณาเป็นแนวทางดำเนินชีวิตที่เป็นมงคลสืบไป

พ.ศ. ๒๕๔๐

คณะกรรมการรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (รางวัลซีไรต์) ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย *รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณด้านวรรณกรรม*

พ.ศ. ๒๕๔๕

พระราชนิพนธ์ *เรื่อง ทองแดง* เผยแพร่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษในเล่มเดียวกัน และเป็นหนังสือที่ติดอันดับขายดีที่สุดของประเทศใน พ.ศ. ๒๕๔๕

เนื้อหาเล่าเรื่องความกตัญญูรู้คุณของ *คุณทองแดง* สุนัขทรงเลี้ยง รวมทั้งความจงรักภักดี ความมีมารยาท และการสั่งสอนลูก อีกทั้งทรงยกย่องในเรื่องความกตัญญูรู้คุณที่มีต่อแม่มะลิ

พ.ศ. ๒๕๔๗

พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดพิมพ์ *เรื่อง ทองแดง* อีกครั้งในรูปแบบลายเส้นการ์ตูน โดยใช้ชื่อ *ทองแดงฉบับการ์ตูน*

พระราชกรณียกิจ

พระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีอเนกประการ ทั้งในด้านการศึกษา การแพทย์และสาธารณสุข ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ศาสนา และการพัฒนา สร้างความอยู่ดีกินดี พสกนิกรอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข บ้านเมืองมั่นคงเป็นปึกแผ่น เจริญก้าวหน้า

พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในทุกพื้นที่ ทั้งในถิ่นทุรกันดารห่างไกลความเจริญ จนกล่าวได้ว่าไม่มีป่าเขาผืนน้ำแห่งไหนที่ไม่เคยเสด็จ สนพระราชหฤทัยและห่วงใยชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎร ทรงรับฟังปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน แล้วทรงนำมาคิดหาวิธีแก้ไขด้วยหลัก "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" เริ่มจากเข้าใจ ไม่ว่าจะเป็นภูมิประเทศ ผู้คนในหลากหลายปัญหา ทั้งทางด้านกายภาพ ด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรม จากนั้นจึงเข้าถึงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้สำเร็จ ทั้งการเข้าใจและการเข้าถึงต้องเป็นสองทาง ทั้งฝ่าย "เขา" และฝ่าย "เรา" เช่นนี้ การพัฒนาจะลงเอยได้อย่างดี*

หลักการทรงงานของพระองค์เป็นการดำเนินงานในลักษณะทางสายกลาง สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย สามารถปฏิบัติได้จริง ทรงเน้นการพัฒนาคนเป็นที่ตั้งและยึดหลักเพื่อผลประโยชน์ของปวงประชา

* สรุปความจากหนังสือ *การทรงงานพัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว* ของ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หน้า ๕๓

การศึกษา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเล็งเห็นว่า การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรม สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมั่นคงและพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด พระราชกรณียกิจในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาจึงรอบด้าน

โรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตั้ง **โรงเรียนจิตรลดา** สำหรับพระราชโอรสและพระราชธิดา บุตรข้าราชบริพารในพระราชวัง **โรงเรียนวังไกลกังวล** เพื่อให้การศึกษาแก่บุตรหลานของเจ้าหน้าที่ผู้รักษาวังไกลกังวล ซึ่งมีอยู่จำนวนมาก แต่ไม่มีสถานที่เล่าเรียน **โรงเรียนร่มเกล้า** สำหรับเด็กและเยาวชนตามบริเวณชายแดนทุรกันดาร **โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์** สำหรับชาวไทยภูเขาที่อาศัยอยู่ในดินแดนทุรกันดารห่างไกลการคมนาคม **โรงเรียนราชประชานุเคราะห์** สร้างขึ้นแทนโรงเรียนที่ถูกภัยธรรมชาติทำลาย **โรงเรียนราชประชาสมาสัย** สำหรับให้ลูกหลานผู้ป่วยโรคเรื้อนได้เรียนหนังสือร่วมกับนักเรียนทั่วไป ทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องโรคเรื้อนและลดทัศนคติต่อต้านในสังคมยุคนั้นลงได้

การศึกษานอกระบบโรงเรียน

ทรงริเริ่มตั้ง **ศาลารวมใจ** ตามหมู่บ้านชนบท เพื่อให้ประชาชนได้ใช้เป็นที่อ่านหนังสือ มีพระราชดำริจัดทำ **โครงการพระดาบส** เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ เพื่อฝึกฝนอาชีพให้แก่ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เป็นการเรียนนอกระบบการศึกษาก่อนที่กระทรวงศึกษาธิการจะจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียน พระราชทานทุนประเดิมเพื่อตั้ง **มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม** เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู **โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน** จัดทำขึ้นตามพระราชประสงค์ให้มีหนังสือประเภทสารานุกรมที่บรรจุสรรพวิชาการอันเป็นสาระไว้ครบทุกแขนง เพื่อให้ผู้สนใจสามารถค้นหาอ่านได้โดยสะดวก

ทุนพระราชทาน

ทรงตระหนักถึงความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะมามีบทบาทและอิทธิพลต่อแนวคิด จิตใจ และการดำเนินชีวิตของประชาชนอย่างมาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อก่อตั้งกองทุนการศึกษาขึ้นหลายทุน อาทิ **ทุนมูลนิธิภูมิพล ทุนมูลนิธิอานันทมหิดล ทุนเล่าเรียนหลวง**

การแพทย์และสาธารณสุข

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงให้ความสำคัญกับงานสาธารณสุขเป็นอย่างยิ่ง ทรงตระหนักว่า เมื่อประชาชนมีสุขภาพสมบูรณ์ดีทั้งร่างกายและจิตใจแล้ว ย่อมมีกำลังทำประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ

ในการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรตามท้องที่ต่าง ๆ ทุกครั้ง จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้มีคณะแพทย์ที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาจากโรงพยาบาลต่าง ๆ ซึ่งล้วนเป็นอาสาสมัครทั้งสิ้น พร้อมด้วยเวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ครบครัน เพื่อให้การรักษาพยาบาลราษฎรผู้ป่วยไข้ได้ทันที

พระองค์พระราชทานพระราชดำริและพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นจำนวนมากเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ด้านสาธารณสุข อาทิ **โครงการหน่วยแพทย์พระราชทาน โครงการแพทย์หลวงเคลื่อนที่พระราชทาน โครงการแพทย์พิเศษตามพระราชประสงค์ หน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่พระราชทาน โครงการศัลยแพทย์อาสาราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย โครงการแพทย์ หู คอ จมูก และโรคภูมิแพ้พระราชทาน โครงการอบรมหมอหมู่บ้านในพระราชประสงค์ โครงการผลิตวัคซีนบีซีจี ป้องกันวัณโรค** รวมถึง **โครงการควบคุมโรคเรื้อน** และการจัดตั้ง **สถาบันราชประชาสมาสัย** เพื่อดูแลผู้ป่วยและค้นคว้าวิจัยโรคเรื้อน

ศาสนา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปในงานพิธีทางศาสนาที่ประชาชนและทางราชการจัดขึ้นในที่ต่าง ๆ มิได้ขาด ทรงสร้างพระพุทธรูปขึ้นในโอกาสสำคัญเป็นจำนวนมาก อาทิ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดสร้างพระพุทธรูปปางมารวิชัยขึ้น เรียกว่า **พระพุทธนวราชบพิตร** เป็นพระพุทธรูปประจำรัชกาล ฐานบัวหงายของพระพุทธนวราชบพิตรได้บรรจุพระพุทธรูปพิมพ์ **กำลังแผ่นดิน** หรือ **หลวงพ่อจิตรลดา** ไว้ ๑ องค์ พระราชทานให้เป็นพระพุทธรูปประจำจังหวัดประดิษฐานไว้ ณ ศาลากลางจังหวัดของทุกจังหวัด และเป็นพระพุทธรูปประจำหน่วยทหาร ประดิษฐานไว้ ณ กองบัญชาการหน่วยทหาร นอกจากนี้ยังมีพระพุทธรูปปางประทานพร ภปร พระพุทธรูปปฏิมาชัยวัฒน์ประจำรัชกาล เหรียญพระชัยหลังช้าง เป็นต้น

พระองค์ทรงให้การอุปถัมภ์แก่คณะสงฆ์ไม่เคยขาด ทรงให้การทำนุบำรุงและบูรณะวัดต่าง ๆ เรื่อยมา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมยกวัดราษฎร์ให้เป็นพระอารามหลวง พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวนหนึ่ง เพื่อนำไปสร้างวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร จังหวัดชลบุรี และวัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก กรุงเทพฯ พร้อมกับทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์

อีกทั้งเพื่อเป็นการสืบต่อพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนยาวนานสืบไปในอนาคต ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมบริจาคพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ จำนวน ๑,๔๗๒,๘๐๐ บาท เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้มหาวิทยาลัยมหิดลจัดทำโครงการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาพระไตรปิฎกและอรรถกถา

พระองค์ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก ทรงส่งเสริมอุปถัมภ์ศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทยอย่างเท่าเทียมกัน เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมมัสยิดและชาวไทยมุสลิมในจังหวัดต่าง ๆ พระราชทานพระคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย และมีพระราชดำริว่าควรมีการสอนวิชาสามัญและวิชาชีพควบคู่ไปกับการสอนวิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน ๔ จังหวัดภาคใต้ของประเทศอีกด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศต่าง ๆ ทั้งในทวีปเอเชีย ยุโรป และอเมริกาเหนือ รวม ๒๗ ประเทศ เพื่อเป็นการเจริญพระราชไมตรีกับบรรดามิตรประเทศเหล่านั้นให้มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และเพื่อนำความปรารถนาดีของประชาชนชาวไทยไปมอบให้แก่ประชาชนในประเทศต่าง ๆ โดยเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศเวียดนามใต้อย่างเป็นทางการเป็นประเทศแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ และเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นประเทศสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗

พ.ศ. ๒๕๐๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานพระราชดำรัสในรัฐสภาคองเกรสของสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ได้อย่างคมคายลึกซึ้งในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ พระองค์ทรงขอบคุณในความช่วยเหลือที่รัฐบาลอเมริกันมอบให้กับประเทศไทย แต่ก็ทรงหวังว่าในอนาคต ประเทศไทยจะสามารถยืนหยัดและคงอยู่ได้ด้วยตนเอง พระราชดำรัสสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมเป็นอย่างมาก ซึ่งปรบมือถวายระหว่างที่พระองค์มีพระราชดำรัสถึง ๑๗ ครั้ง

พ.ศ. ๒๕๔๙

นิตยสารไทม์ นิตยสารรายสัปดาห์ระดับโลก ฉบับพิเศษในโอกาสครบรอบการก่อตั้งนิตยสาร ๖๐ ปี ซึ่งออกจำหน่ายในเดือนพฤศจิกายน ได้คัดเลือก "วีรบุรุษแห่งเอเชีย" โดยยกย่องชาวเอเชีย ๖๔ คน ในฐานะผู้สร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นแก่ยุค กลุ่มบุคคลที่ได้รับยกย่องว่ามีบทบาทในการเป็นแรงบันดาลใจ (Inspiration) มีทั้งสิ้น ๑๔ คน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้รับการถวายพระเกียรตินี้ด้วยเช่นกัน

นิตยสารไทม์ยกย่องว่า ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งประเทศอย่างแท้จริง ทรงใช้พระบารมีแห่งราชธรรมชี้นำประเทศไทยผ่านพ้นวิกฤติหลายต่อหลายครั้ง โดยเฉพาะเมื่อเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมือง ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ และเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ. ๒๕๓๕

พัฒนาแหล่งน้ำ

จากการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนพสกนิกร ทำให้ทรงตระหนักว่าภัยแล้งส่งผลให้น้ำเพื่อการทำเกษตรกรรมและบริโภคอุปโภคมีไม่เพียงพอ เป็นปัญหาที่รุนแรงและสำคัญที่สุด การจัดการทรัพยากรน้ำและการพัฒนาแหล่งน้ำและบริโภคอุปโภค นับว่าเป็นงานที่มีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

ในการจัดการทรัพยากรน้ำนั้นทรงมีหลักและวิธีการที่สำคัญ ๆ คือ การพัฒนาแหล่งน้ำจะเป็นรูปแบบใด ต้องเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศแต่ละท้องที่เสมอ และการพัฒนาแหล่งน้ำต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมในด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น

ด้วยเหตุนี้ การทำงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำทุกแห่งจึงได้พระราชทานพระราชดำริไว้ว่า ราษฎรในหมู่บ้านผู้ได้รับประโยชน์จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดิน โดยจัดการช่วยเหลือผู้ที่เสียประโยชน์ตามความเหมาะสมที่จะตกลงกันเองเพื่อให้ทางราชการสามารถเข้าไปใช้ที่ดินทำการก่อสร้างได้โดยไม่ต้องจัดซื้อที่ดิน นับเป็นพระบรมราโชบายที่มุ่งหวังให้ราษฎรมีส่วนร่วมกับรัฐบาล ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในสังคมของตนเอง และมีความหวงแหนที่จะต้องดูแลบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างนั้นต่อไปด้วย

พ.ศ. ๒๕๑๒

โครงการค้นคว้าทดลองปฏิบัติการฝนเทียมหรือฝนหลวงเริ่มลงมือปฏิบัติการภาคสนามครั้งแรกที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ต่อมาย้ายไปที่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การทดลองใช้เวลาต่อเนื่องยาวนาน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มิได้ทรงย่อท้อ ทรงวางแผนปฏิบัติการฝนหลวงด้วยพระองค์เอง ทำให้ทรงทราบว่า องค์ประกอบสำคัญในการทำฝนเทียม คือ ต้องเล็งเป้าหมายให้ถูก บางครั้งต้องนำเกษตรกรในพื้นที่ปฏิบัติการฝนเทียมขึ้นเครื่องบินที่ใช้ทำการเร่งเมฆเพื่อช่วยชี้เป้า

ฝนหลวงเป็นโครงการสำคัญที่คนไทยรู้จักดี และหลายครั้งที่ฝนหลวงได้เทลงมาทำให้หัวใจชาวไทยชุ่มฉ่ำ ดังเช่นใน พ.ศ. ๒๕๔๘ หลายพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ระดับน้ำในเขื่อนทั่วประเทศลดลงจนอยู่ในขั้นวิกฤติ ปฏิบัติการฝนหลวงช่วยให้เกิดฝนตกในหลายพื้นที่จนสามารถผ่านพ้นวิกฤติ ช่วยชะล้างความทุกข์ในใจชาวไทยจากปัญหาภัยแล้ง

พัฒนาทรัพยากรป่าไม้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเล็งเห็นว่าการจัดการทรัพยากรป่าไม้มีความเกี่ยวโยงกับการอนุรักษ์ทรัพยากรของแหล่งน้ำ จึงทรงเน้นการอนุรักษ์และพัฒนาป่าไม้ต้นน้ำเป็นพิเศษ แนวพระราชดำริ ๗ ประการของพระองค์ก่อให้เกิดโครงการพัฒนาและบำรุงป่าไม้จำนวนมากมายทั่วประเทศ ได้แก่ **การปลูกป่า ๓ อย่าง ให้ประโยชน์ ๔ อย่าง ปลูกป่าทดแทนป่าเปียก ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก** ทิ้งไว้ ๕ ปีปล่อยให้ขึ้นเอง **ปลูกป่าในที่สูง ฝายต้นน้ำลำธาร ปลูกป่าในใจคน** ให้คนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ รู้คุณค่าและประโยชน์ของป่า ก็จะปลูกและรักษาเอง

พระราชกรณียกิจที่สำคัญที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม จึงกลายเป็นศูนย์ศึกษา แหล่งเรียนรู้ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั่วประเทศ ๗ แห่ง ได้แก่ **ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ** อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ **โครงการพัฒนาพื้นที่ห้วยลานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ** อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ **ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ** จังหวัดเพชรบุรี **โครงการป่าสาธิตส่วนพระองค์** พระตำหนักสวนจิตรลดา **โครงการชุมชนพัฒนาป่าชายเลน** ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา **โครงการศูนย์ศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนยะหริ่ง** อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี และ **ศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธร** อำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส

เกษตรทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำริในการจัดการทรัพยากรระดับไร่นาเพื่อการพัฒนาการเกษตรแบบพึ่งตนเองมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ ทรงเน้นให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองและช่วยเหลือตนเองเป็นหลักสำคัญ แนวพระราชดำริที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ทรงพยายามเน้นมิให้เกษตรกรพึ่งพาอยู่กับพืชเกษตรแต่เพียงชนิดเดียว เพราะมีความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายสูง เนื่องจากความแปรปรวนของราคาและความไม่แน่นอนของธรรมชาติ ทางออกก็คือ นอกจากจะปลูกพืชหลายชนิดแล้ว เกษตรกรควรจะต้องมีรายได้เพิ่มขึ้นนอกเหนือไปจากภาคเกษตร เช่น การส่งเสริมอุตสาหกรรมในครัวเรือนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งดำเนินงานสนับสนุนงานของพระองค์มาโดยตลอด

เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยือนราษฎรทั่วประเทศ ทอดพระเนตรเห็นความทุกข์ยากเดือดร้อนของราษฎร จึงมีพระราชดำริในเรื่องต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมทั้ง **เกษตรทฤษฎีใหม่**

เกษตรทฤษฎีใหม่คือ การบริหารจัดการทรัพยากร โดยเฉพาะดินและน้ำที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้เกษตรกรสามารถดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง โดยเน้นการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด เกษตรทฤษฎีใหม่เน้นการบริหารและจัดการแบ่งที่ดินเล็กออกเป็นส่วนที่ชัดเจน เพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร ซึ่งไม่เคยมีใครคิดมาก่อน

เศรษฐกิจพอเพียง

"เศรษฐกิจพอเพียง" เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำริชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจใน พ.ศ. ๒๕๔๐ ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชี้ถึงแนวทางดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก

เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริครอบคลุม ๔ ด้าน คือ **มิติด้านเศรษฐกิจ** เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกิน ให้มีความขยันหมั่นเพียร ประกอบสัมมาอาชีพเพื่อให้พึ่งตนเองได้และพ้นจากความยากจน การปฏิบัติตาม **ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ** เป็นตัวอย่างของการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียง **มิติด้านจิตใจ** เศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่จิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พอประมาณ และพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ **มิติด้านสังคม** เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบ ประชาชนมีความเมตตาเอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน **มิติด้านวัฒนธรรม** เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อดออม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย

แกล้งดิน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงรับทราบความเดือดร้อนของพสกนิกรในภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรในจังหวัดนราธิวาสที่ประสบปัญหาดินเปรี้ยว ทำให้เพาะปลูกไม่ได้ผล จึงได้มีพระราชดำริให้ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาดินพรุ เพื่อแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยว ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส ทรงแนะนำให้ใช้วิธี "แกล้งดิน" คือเริ่มจากการแกล้งดินให้เปรี้ยวสุดขีดด้วยการทำให้ดินแห้งและเปียกสลับกัน เพื่อเร่งปฏิกิริยาทางเคมีของดินพรุที่มีสารประกอบของกำมะถัน ซึ่งจะทำให้ดินมีสภาพเป็นกรดจัดเมื่อดินแห้ง จากนั้นจึงทำการปรับปรุงดินที่เป็นกรดจัดนั้นด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่จะลดความเป็นกรดลงมาให้อยู่ในระดับที่จะปลูกพืชเศรษฐกิจได้ เช่น ข้าว

อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายพระพรชัยมงคล เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต แสดงถึงความห่วงใยที่ทรงมีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชาชนชาวไทยกำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน พระองค์รับสั่งให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง โดยให้ถือเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องปฏิบัติ มิใช่เพียงเพื่อประเทศไทยแต่เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของโลกด้วย

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม จึงน้อมรับกระแสพระราชดำรัสมาเป็นจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนไหวในการดำเนินงานเพื่อสิ่งแวดล้อมของทุกฝ่าย และคณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดให้ **วันที่ ๔ ธันวาคมของทุกปี เป็นวันสิ่งแวดล้อมไทย** เพื่อให้พสกนิกรชาวไทยได้ร่วมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่ทรงห่วงใยและทรงพากเพียรปฏิบัติเพื่อยังความผาสุกของราษฎรโดยเสมอมา

พ.ศ. ๒๕๓๕

โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme - UNEP) ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย *เหรียญทองประกาศพระเกียรติคุณด้านสิ่งแวดล้อม* (UNEP Gold Medal of Distinction) เพื่อเฉลิมพระเกียรติที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศในด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และองค์การอนามัยโลก (WHO) ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย *เหรียญทองสาธารณสุขเพื่อมวลชน* (Health-for-All) ด้วยตระหนักในพระราชปณิธานอันแน่วแน่ในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์ด้านการสาธารณสุขและเพื่อสุขภาพของพสกนิกรชาวไทย

พ.ศ. ๒๕๓๖

ทรงได้รับการถวายพระเกียรติด้านสิ่งแวดล้อมจากองค์กรสำคัญระดับนานาชาติ ดังนี้

The International Society of Chemical Ecology (ISCE) รัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย *เหรียญรางวัลเทิดพระเกียรติในด้านการสงวนรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ (The Natura Pro Futura)* เพื่อประกาศพระเกียรติคุณด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

The International Erosion Control Association (IECA) รัฐโคโลราโด สหรัฐอเมริกา ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัล *The International Merit Award* เพื่อเฉลิมพระเกียรติในฐานะที่ทรงเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์ดินโดยใช้หญ้าแฝกในการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ธนาคารโลก (World Bank) กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย *รางวัลหญ้าแฝกชุบสำริด (The Bronze Vetiver Sculpture Award)* เพื่อเฉลิมพระเกียรติในฐานะที่ทรงเป็นนักอนุรักษ์ทรัพยากรดินและน้ำ อีกทั้งเพื่อสดุดีพระเกียรติคุณในความสำเร็จด้านวิชาการและการพัฒนาส่งเสริมเทคโนโลยีหญ้าแฝกระหว่างประเทศ

พ.ศ. ๒๕๓๙

สถาบันวิจัยข้าวนานาชาติ เมืองลากูนา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย *เหรียญสดุดีพระเกียรติคุณ* ในฐานะทรงห่วงใยและอุทิศพระองค์ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรและพสกนิกรไทย

องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย *รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณด้านอุตุนิยมวิทยา*

พ.ศ. ๒๕๕๕

สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ (International Union of Soil Sciences - IUSS) นำโดยอดีตเลขาธิการสหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย *รางวัลนักวิทยาศาสตร์ดินเพื่อมนุษยธรรม* (The Humanitarian Soil Scientist) โดยทรงเป็นผู้นำประเทศพระองค์แรกที่ได้รับทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลนี้

พัฒนาสังคม

"...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป..." (พระบรมราโชวาท เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗)

พ.ศ. ๒๕๓๐

ทรงได้รับการทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย *เหรียญทองสดุดีพระเกียรติคุณ* ในฐานะทรงพระปรีชาสามารถในการพัฒนาชนบท จากสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ประเทศไทย และ *เหรียญจำลองโดโนแวน* (William J. Donovan Medal Award) จากองค์การโอเอสเอส (The Office of Strategic Services - OSS)

พัฒนาพลังงาน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีวิสัยทัศน์ด้านพลังงานทดแทน ทรงศึกษาทดลองเพื่อหาแหล่งพลังงานจากธรรมชาติมาใช้แทนน้ำมันที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ พระปรีชาสามารถของพระองค์ทำให้ปัจจุบันประชาชนชาวไทยมีทางเลือกในการใช้พลังงานทดแทนที่หาได้ในประเทศ ประเทศไทยสามารถพึ่งพาตนเอง และมีความมั่นคงทางพลังงาน ลดปริมาณการนำเข้าจากต่างประเทศได้เป็นจำนวนมาก

พ.ศ. ๒๕๑๘

พ.ศ. ๒๕๑๘ พระองค์มีพระราชดำริให้นำแกลบที่ได้จากการสีข้าวของโรงงานสีข้าวตัวอย่างสวนจิตรลดามาทำเป็นเชื้อเพลิงแท่ง โครงการแกลบอัดแท่งได้ดำเนินการทดลองและพัฒนา ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๒๘ มีพระราชดำริให้ทดลองอัดแกลบผสมผักตบชวาที่เป็นวัชพืชตามแหล่งน้ำมาทำเป็นเชื้อเพลิงแท่ง

พ.ศ. ๒๕๒๘

พระองค์มีพระราชประสงค์นำอ้อยมาผลิตแอลกอฮอล์เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง โรงงานแอลกอฮอล์ของโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาเริ่มเดินเครื่องการผลิตได้ในปีถัดมา และปรับปรุงการกลั่นจนสามารถผลิตแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ๙๕ เปอร์เซ็นต์ หรือที่เรียกว่าเอทานอลได้สำเร็จ เมื่อถึง พ.ศ. ๒๕๓๗ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาสามารถผลิตเอทานอลให้ผสมกับน้ำมันเบนซิน ได้เป็นแก๊สโซฮอล์ เมื่อเกิดวิกฤติการณ์น้ำมัน การนำผลการศึกษาวิจัยเรื่องพลังงานทดแทนตามพระราชดำริมาต่อยอดขยายผลในเชิงพาณิชย์จึงเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว

พระองค์มีพระราชดำริให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์สร้างโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มขนาดเล็กที่สหกรณ์นิคมอ่าวลึก จังหวัดกระบี่ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ขนาดเล็กที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

การทดลองใช้น้ำมันปาล์มกลั่นบริสุทธิ์เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์ดีเซล ได้เริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยทดลองใช้รถยนต์เครื่องยนต์ดีเซลของกองงานส่วนพระองค์ที่วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การใช้น้ำมันปาล์มกลั่นบริสุทธิ์ช่วยเพิ่มกำลังแรงบิดให้กับเครื่องยนต์ ลดมลพิษในไอเสียของเครื่องยนต์ เพิ่มการหล่อลื่น ทำให้เครื่องยนต์มีอายุการใช้งานได้นาน ประหยัดเงินตราในการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงดีเซลได้บางส่วน ช่วยเหลือเกษตรกร นอกจากนี้ยังเป็นทางเลือกใหม่ในการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงที่สามารถปลูกทดแทนได้

ในวันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ ยื่นจดสิทธิบัตร ณ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ในพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ชื่อที่แสดงถึงการประดิษฐ์คือ "การใช้น้ำมันปาล์มกลั่นบริสุทธิ์เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงเครื่องยนต์ดีเซล" สิทธิบัตรเลขที่ ๑๐๗๖๔

๒

ภูมิมงคลมิ่งฟ้ามหาสมัย

แสงทองส่องสยาม

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในทุกพื้นที่ ทำให้ทรงตระหนักชัดถึงปัญหาความทุกข์ยากและความเดือดร้อนที่พสกนิกรของพระองค์ต้องเผชิญ ในเวลานั้น พระองค์ทรงศึกษาสภาพปัญหา รวบรวมข้อมูลที่ได้ทรงรับฟังจากราษฎรและหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำให้ทรงคิดค้นแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างแยบยล ตั้งพระราชหฤทัยที่จะไม่ทำงานซ้ำซ้อนกับรัฐบาล ทรงต้องการเป็นพลังเสริมในการผลักดันให้ประเทศเจริญรุดหน้าไปในแนวทางที่สอดคล้องกัน

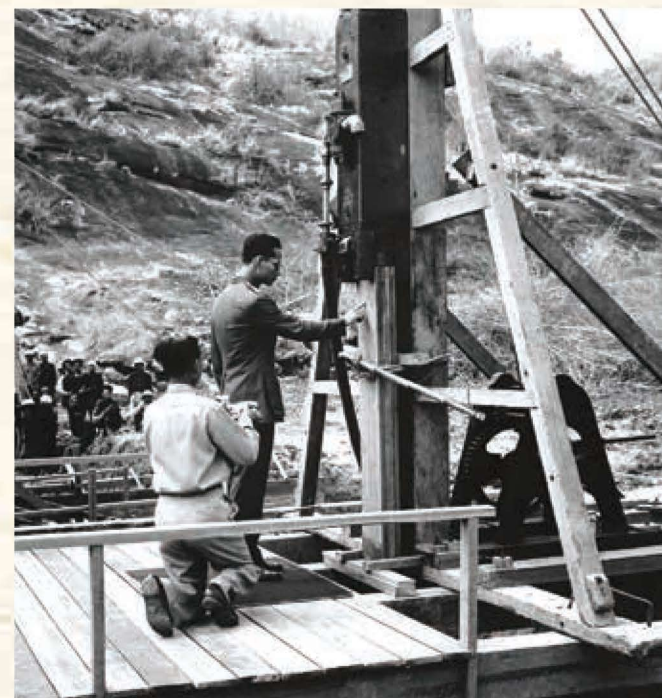
การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นเรื่องสำคัญที่มีพระราชประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหา ไม่ว่าจะเป็นน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการทำเกษตรกรรมของเกษตรกรซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ รวมถึงปัญหาน้ำแล้ง น้ำท่วม หรือน้ำเค็มรุก พระองค์จึงทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ทรงสนับสนุนการสร้างอ่างเก็บน้ำและฝายเพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ นำไปสู่โครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริและเขื่อนอเนกประสงค์

ด้วยพระอัจฉริยภาพและสายพระเนตรอันกว้างไกล ทรงศึกษาทดลองประดิษฐ์คิดค้นเพื่อหาพลังงานทดแทนอื่น ๆ จากธรรมชาติ จนนำไปสู่การใช้พลังงานสีเขียว

ในรัชสมัยของพระองค์ แสงสว่างจุดเล็ก ๆ ได้ขยายออกทั่วประเทศ ขับไล่ความมืด ความยากจน ความเจ็บไข้ การขาดความรู้ให้หมดไปทีละน้อย พระองค์เป็นแสงทองแห่งความหวังแก่พสกนิกรทั่วทุกทิศ นำพาให้เกิดความสว่างไสวในวันวานต่อเนื่องจวบจนวันนี้

เพื่ออาณาประชาราษฎร์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร ทำให้ทรงเห็นสภาพความเป็นอยู่และรับรู้ถึงปัญหาต่าง ๆ อันเป็นที่มาของความยากไร้ พระองค์ทรงศึกษาปัญหาและพระราชทานพระราชดำริเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขอาณาประชาราษฎร์

พ.ศ. ๒๔๙๕ ที่บ้านห้วยมงคล ตำบลหินเหล็กไฟ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อทรงทราบว่าชาวบ้านประสบปัญหาในการนำพืชผลไปขายที่ตลาดเนื่องจากไม่มีถนน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างถนนไปยังตลาดหัวหิน **ถนนสายห้วยมงคล** ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ทอดนำไปสู่ **โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ**

ทรงให้ความสำคัญในเรื่องแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ในยามแล้ง ทรงเห็นความทุกข์ยากของราษฎรบ้านเขาเต่า ตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค จึงมีพระราชดำริให้สร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่า ซึ่งแล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็นผลให้ราษฎรได้มีน้ำใช้อุปโภคบริโภคและเป็นแหล่งประมง ทำให้ราษฎรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี เป็นจุดเริ่มต้นของ **โครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ** นับแต่นั้นเป็นต้นมา

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รับสั่งอยู่เสมอว่า **น้ำคือชีวิต** และทรงตระหนักว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรม แหล่งน้ำจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดหาและพัฒนาให้มีปริมาณมากเพียงพอที่จะใช้ได้ตลอดปี

พระองค์สนพระราชหฤทัยในการศึกษา ค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องน้ำจากทุกแหล่งด้วยพระองค์เอง ทรงสละพระราชทรัพย์ไปใช้ในการดำเนินโครงการส่วนพระองค์ รวมถึงทรงงานผ่านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งพระราชหฤทัยว่าจะไม่ทำงานซ้ำซ้อนกับรัฐบาล แต่เป็นการเสริมพลังในการผลักดันให้ประเทศเจริญรุดหน้าไปในแนวทางที่สอดคล้องกัน

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาค พระองค์มีพระราชปณิธานที่จะช่วยให้ราษฎรในแต่ละท้องที่มีความเป็นอยู่ที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้ รวมถึงมีพระราชดำริให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อช่วยเหลือให้ราษฎรในพื้นที่ห่างไกลไม่ขาดแคลนน้ำและมีกระแสไฟฟ้าใช้

กฟผ. ได้น้อมนำพระราชดำริในการพัฒนาแหล่งน้ำสู่การวางรากฐานในการผลิตไฟฟ้า อันเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาประเทศ

เจิดจรัสทั่วหล้าแหล่งสยาม

กำเนิดไฟฟ้าในสยาม

ผู้คนในสยามได้ตื่นตาตื่นใจกับความสว่างไสวของแสงไฟฟ้าเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๒๗ เมื่อเจ้าหมื่นไวยวรนาถ (นามเดิม เจิม แสง-ชูโต ภายหลังได้รับบรรดาศักดิ์เป็นจอมพลและมหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี) ได้ไปเห็นการใช้ไฟฟ้าในยุโรปเมื่อครั้งเดินทางไปเจรจาความเมืองที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ใช้ทุนทรัพย์ส่วนตัวจากการขายที่ดินมาซื้อเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและนำมาทดลองติดตั้งที่กรมทหารหน้า (กระทรวงกลาโหมในปัจจุบัน) ก่อนจะกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตติดตั้งไฟฟ้าในพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท และเริ่มเดินเครื่องจ่ายไฟฟ้าภายในพระบรมมหาราชวัง ในวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๒๗ อันเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพ

นับเป็นจุดเริ่มต้นของการมีไฟฟ้าใช้ และจากนั้นเป็นต้นมาไฟฟ้าได้รับความนิยมและมีการใช้อย่างแพร่หลาย มีการทยอยจัดตั้งโรงไฟฟ้าของเอกชนขึ้นทั้งในพระนครและต่างจังหวัด ก่อนจะได้รับความเสียหายในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง

พ.ศ. ๒๔๒๗

จอมพล เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสง-ชูโต) กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตติดตั้งไฟฟ้าในพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

ตราสัญลักษณ์ของ
การไฟฟ้ายันฮี การลิกไนท์
และการไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ
ซึ่งต่อมาควบรวมกันเป็น
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

สามประสานรวมเป็นหนึ่ง

หลังผ่านพ้นช่วงสงคราม รัฐบาลได้เริ่มบูรณะฟื้นฟูโรงไฟฟ้าที่ได้รับความเสียหายให้กลับมาดำเนินกิจการได้ รวมทั้งทำการสำรวจและหาแหล่งพลังงานอื่น ๆ เพื่อนำมาใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า รวมถึงจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านพลังงานไฟฟ้า อาทิ องค์การพลังงานไฟฟ้าลิกไนท์ (ต่อมาภายหลังได้เปลี่ยนเป็นการลิกไนท์) การไฟฟ้ายันฮี การไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๑๑ รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (พ.ร.บ. กฟผ.) ขึ้น และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยควบรวมการลิกไนท์ (กลน.) การไฟฟ้ายันฮี (กฟย.) และการไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ (กฟ. อน.) จัดตั้ง "การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย" หรือ "กฟผ." มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ และแต่งตั้งนายเกษม จาติกวณิช เป็นผู้ว่าการ กฟผ. คนแรก

กฟผ. มีภารกิจในการผลิตและส่งไฟฟ้าให้แก่การไฟฟ้านครหลวงและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพื่อจำหน่ายให้แก่ประชาชน ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคธุรกิจ และภาคอื่น ๆ ทั่วทุกจังหวัด รวมทั้งพัฒนาแหล่งการผลิตและโครงข่ายระบบส่งจ่ายไฟฟ้าเชื่อมโยงทั่วประเทศให้มีความทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

ภายใต้ภารกิจในการผลิตและจัดส่งกระแสไฟฟ้ารวมถึงจัดหาแหล่งเชื้อเพลิงพลังงานในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของระบบไฟฟ้าให้กับประเทศ กฟผ. ได้สนองพระราชดำริและนำหลักการบริหารจัดการน้ำของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาสู่การพัฒนาโครงการเขื่อนอเนกประสงค์โครงการแรกของประเทศไทย นับเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจไทยในรูปแบบใหม่ ช่วยยกระดับความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชน อีกทั้งเป็นแหล่งพลังงานไฟฟ้าหลักที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าตราบจนทุกวันนี้

พ.ศ. ๒๕๑๒

วันที่ ๑ พฤษภาคม การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ถือกำเนิดขึ้นจากการควบรวมกิจการระหว่างการไฟฟ้ายันฮี การลิกไนท์ และการไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ

สิริมงคลนามใต้ร่มพระบารมี

แนวพระราชดำริในการพัฒนาแหล่งน้ำเน้นความสำคัญในการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน เพราะ "น้ำคือชีวิต" พื้นที่ใดมีน้ำอุดมสมบูรณ์ ความเป็นอยู่ของราษฎรในที่นั้นพลันดีขึ้น

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงรอบรู้และศึกษาเรื่องเขื่อนเป็นอย่างดี ทรงคำนึงถึงประโยชน์โดยรวมมาก่อน มิได้ทรงเจาะจงเรื่องการใช้น้ำเพียงอย่างเดียว และพระราชทานแนวพระราชดำริในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำในการผลิตไฟฟ้าด้วย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจึงได้น้อมนำพระราชดำริมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเขื่อนอเนกประสงค์ตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานนามอันเป็นสิริมงคลให้แก่เขื่อนอเนกประสงค์และโรงไฟฟ้าสำคัญ อันได้แก่ เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนศรีนครินทร์ เขื่อนอุบลรัตน์ เขื่อนวชิราลงกรณ เขื่อนสิรินธร เขื่อนจุฬาภรณ์ เขื่อนรัชชประภา โรงไฟฟ้าลำตะคองชลภาวัฒนา นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นอย่างหาที่สุดมิได้ ยังความปลาบปลื้มปีติแก่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและอำนวยประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎร์ภายใต้ร่มพระบารมี

เขื่อนภูมิพล

ปฐมบทแห่งรัชสมัย

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้เห็นการก่อสร้างเขื่อนภูมิพลสำเร็จเรียบร้อย พร้อมที่จะเปิดได้แล้ว

ตามที่นายกรัฐมนตรีได้แถลงถึงการก่อสร้างเขื่อนนี้ และประโยชน์อันจะพึงได้รับทั้งในด้านพลังไฟฟ้า การเกษตร การคมนาคม และอื่น ๆ นั้น น่าปีติยิ่งนัก แสดงให้เห็นว่า เขื่อนนี้สามารถอำนวยความผาสุกสมบูรณ์ ให้บังเกิดแก่ประชาชนอย่างใหญ่หลวง นับเป็นงานสำคัญอย่างยิ่งในโครงการทะนุบำรุงบ้านเมือง ให้มีความเจริญก้าวหน้า

ปรากฏว่า เขื่อนนี้สามารถกักน้ำฤดูฝนไว้ใช้ในฤดูแล้ง ช่วยป้องกันอุทกภัยไปในตัว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็นต้นมา แม้จะมีพายุไต้ฝุ่นนำฝนเข้ามาในประเทศไทย เขื่อนนี้ก็ยังกักน้ำฝนที่จะไหลบ่าลงมาเป็นภัยแก่ราษฎรไว้ได้ แล้วระบายน้ำออกใช้ให้เป็นประโยชน์ในฤดูแล้ง ทั้งนี้ เป็นการแสดงผลให้ประจักษ์เป็นอย่างดีมาแล้ว

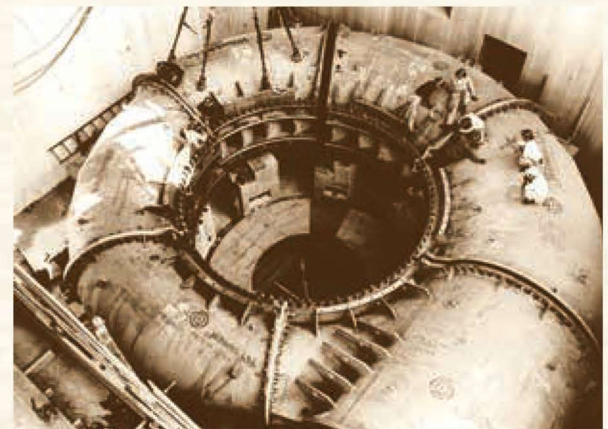
ความสำเร็จที่เห็นอยู่นี้ ปรากฏขึ้นได้ก็เพราะทางราชการได้เล็งเห็นการณ์ไกลประกอบด้วยบรรดาเจ้าหน้าที่มีความสามารถอย่างดียิ่ง ตั้งใจดำเนินงานมาจนเป็นผลสำเร็จเรียบร้อย และก่อนหน้าที่จะวางโครงการสร้างเขื่อนนี้ กรมชลประทานก็ได้ตระเตรียมการเก็บสถิติในเรื่องน้ำมาแล้วเป็นเวลานานปี ข้าพเจ้าขอถือโอกาสนี้ขอบใจ และชมเชยเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายตั้งแต่ผู้ใหญ่ตลอดจนถึงผู้น้อย ที่ได้ร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะข้าราชการและผู้ปฏิบัติงานของกรมชลประทาน ซึ่งมีส่วนสำคัญยิ่งในการก่อสร้างนี้

ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดเขื่อนภูมิพล ขอให้เขื่อนนี้จงสถิตสถาพร อำนวยความสุขความเจริญแก่อาณาประชาราษฎร สมดังปณิธานทุกประการ

พระราชดำรัส
ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนภูมิพล
วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๗

เขื่อนอเนกประสงค์พัฒนาไทย

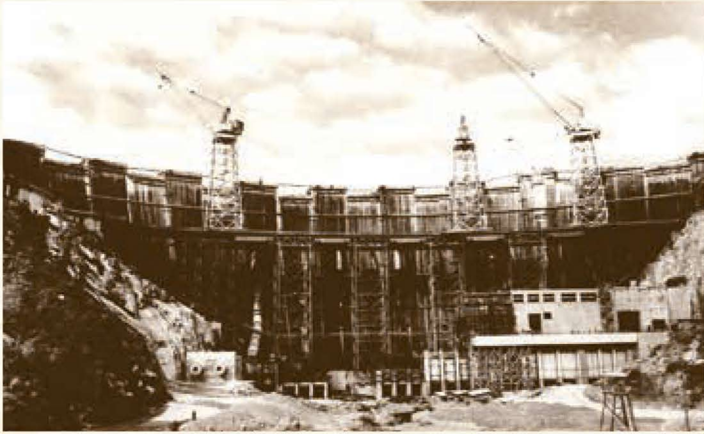
นับตั้งแต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองยุติลง ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าเป็นอย่างมาก เนื่องจากโรงไฟฟ้าต่าง ๆ ทั้งในเขตพระนครและจังหวัดอื่น ๆ ถูกทำลายเสียหายและมีสภาพเก่าหมดอายุการใช้งาน อีกทั้งเชื้อเพลิงที่ใช้คือฟืนและน้ำมันเริ่มหายากและมีราคาสูง รัฐบาลจึงต้องพยายามหาทางแก้ไขวิกฤติการณ์ด้านพลังงานนี้ โดยเริ่มค้นสำรวจ ศึกษา และวางแผนหาแหล่งพลังงานอื่น ๆ เพื่อใช้ในการผลิตไฟฟ้า

พ.ศ. ๒๔๙๕ กรมชลประทานได้เสนอ **โครงการยันฮี** ซึ่งเป็นการก่อสร้างเขื่อนปิดกั้นลำน้ำปิง บริเวณเขาแก้ว อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำขนาดกำลังผลิตรวม ๕๖๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ สามารถส่งกระแสไฟฟ้าได้ครอบคลุมพื้นที่ ๓๖ จังหวัดในภาคเหนือ ภาคกลาง รวมทั้งจังหวัดพระนครและธนบุรีในเวลานั้น เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจึงตรา **พระราชบัญญัติการไฟฟ้ายันฮี พ.ศ. ๒๕๐๐** ให้มีอำนาจหน้าที่ในการผลิตและจัดให้ได้มา จัดส่ง และจัดจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า และการดำเนินงาน มีคณะกรรมการบริหารคณะหนึ่งเรียกว่า **คณะกรรมการการไฟฟ้ายันฮี** โดยมอบหมายให้กรมชลประทานเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง **โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำยันฮี**

พ.ศ. ๒๔๘๖

คำเนินการก่อสร้างเขื่อนภูมิพล

ในการก่อสร้าง มีการอพยพราษฎรราว ๕,๐๐๐ ครัวเรือน ที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่เหนือเขื่อน ซึ่งจะใช้เป็นอ่างเก็บน้ำ กรมชลประทานได้บุกเบิกและจัดสรรที่ดินบริเวณตำบลวังไคร้ อำเภอสามเงา จังหวัดตาก มีเนื้อที่ ๔๖๐ ไร่สำหรับพักอาศัย และอีก ๔,๐๖๑ ไร่สำหรับใช้ในการเพาะปลูกให้แก่ราษฎรที่ต้องย้ายถิ่นจากตำบลบ้านนา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก นอกจากนี้ได้จัดให้มีโรงเรียน ห้องสมุด หน่วยอนามัย วัด สถานีตำรวจ คลองชลประทาน และถนน ส่วนราษฎรที่ต้องอพยพจากอำเภอฮอด อำเภอจอมทอง อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ก็ได้จ่ายเงินทดแทนให้ พร้อมทั้งจัดสร้างนิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพลให้อีกด้วย

เขื่อนยันฮี ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานนามว่า **เขื่อนภูมิพล** เป็นเขื่อนอเนกประสงค์แบบคอนกรีตรูปโค้งแห่งแรกและแห่งเดียวในประเทศไทย มีรัศมีความโค้ง ๒๕๐ เมตร สูง ๑๕๔ เมตร ยาว ๔๘๖ เมตร กว้าง ๖ เมตร โดยใช้เงินกู้จากธนาคารโลก ๖๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งในเวลานั้นเป็นเงินกู้จำนวนมากที่สุดที่ธนาคารโลกปล่อยกู้ คิดเป็นเงินไทยประมาณ ๑,๐๐๐ ล้านบาท และสามารถชำระหนี้ทั้งหมดได้ตามกำหนดเวลา ๒๐ ปี โดยไม่ต้องใช้งบประมาณแผ่นดิน

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๓๔ กฟผ. สร้างเขื่อนแม่ปิงตอนล่าง เป็นเขื่อนขนาดเล็กปิดกั้นบริเวณท้ายน้ำของเขื่อนภูมิพล เพื่อเป็นอ่างเก็บกักน้ำตอนล่าง พร้อมทั้งติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำแบบสูบกลับที่เขื่อนภูมิพล เพื่อนำน้ำกลับมาหมุนเวียนใช้ในการผลิตไฟฟ้าให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ด้านการผลิตกระแสไฟฟ้า ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าจำนวน ๘ เครื่อง มีกำลังผลิตรวม ๗๗๙,๒๐๐ กิโลวัตต์ สามารถผลิตไฟฟ้าได้ประมาณปีละ ๑,๐๖๒ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง

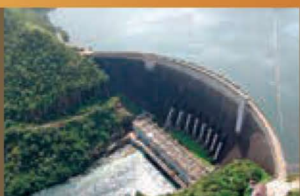
ด้านการชลประทาน สามารถระบายน้ำช่วยเหลือการเกษตรในพื้นที่จังหวัดตาก จังหวัดกำแพงเพชร และบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยา รวมเนื้อที่ประมาณ ๗.๕ ล้านไร่ สามารถเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกข้าวและทำนาได้มากกว่าปีละหนึ่งครั้ง

ด้านการบรรเทาอุทกภัย อ่างเก็บน้ำมีความจุ ๑๓,๔๖๒ ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถรองรับปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมาในช่วงฤดูฝนได้เป็นจำนวนมาก ช่วยลดปริมาณน้ำที่ไหลบ่าลงสู่บริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยา ช่วยบรรเทาอุทกภัยได้

ด้านการประมง อ่างเก็บน้ำของเขื่อนภูมิพลเป็นแหล่งประมงขนาดใหญ่ ช่วยให้ราษฎรในท้องถิ่นสามารถมีอาชีพเสริมด้านการประมง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

ด้านการท่องเที่ยว เขื่อนภูมิพลมีทัศนียภาพอันสวยงามร่มรื่น มีสวนน้ำพระทัย สวนเฉลิมพระเกียรติ และอาคารเฉลิมพระเกียรติ พร้อมที่พักและบริการสำหรับนักท่องเที่ยว จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดตาก ก่อให้เกิดรายได้กระจายสู่ท้องถิ่นอีกทางหนึ่ง

เขื่อนภูมิพลจึงเป็นเขื่อนอเนกประสงค์ที่อำนวยประโยชน์สุขให้กับพสกนิกรชาวไทยมายาวนาน นำมาซึ่งความวัฒนาถาวรของชาติไทยตราบจนทุกวันนี้

พ.ศ. ๒๕๐๗

เขื่อนภูมิพลสร้างแล้วเสร็จ

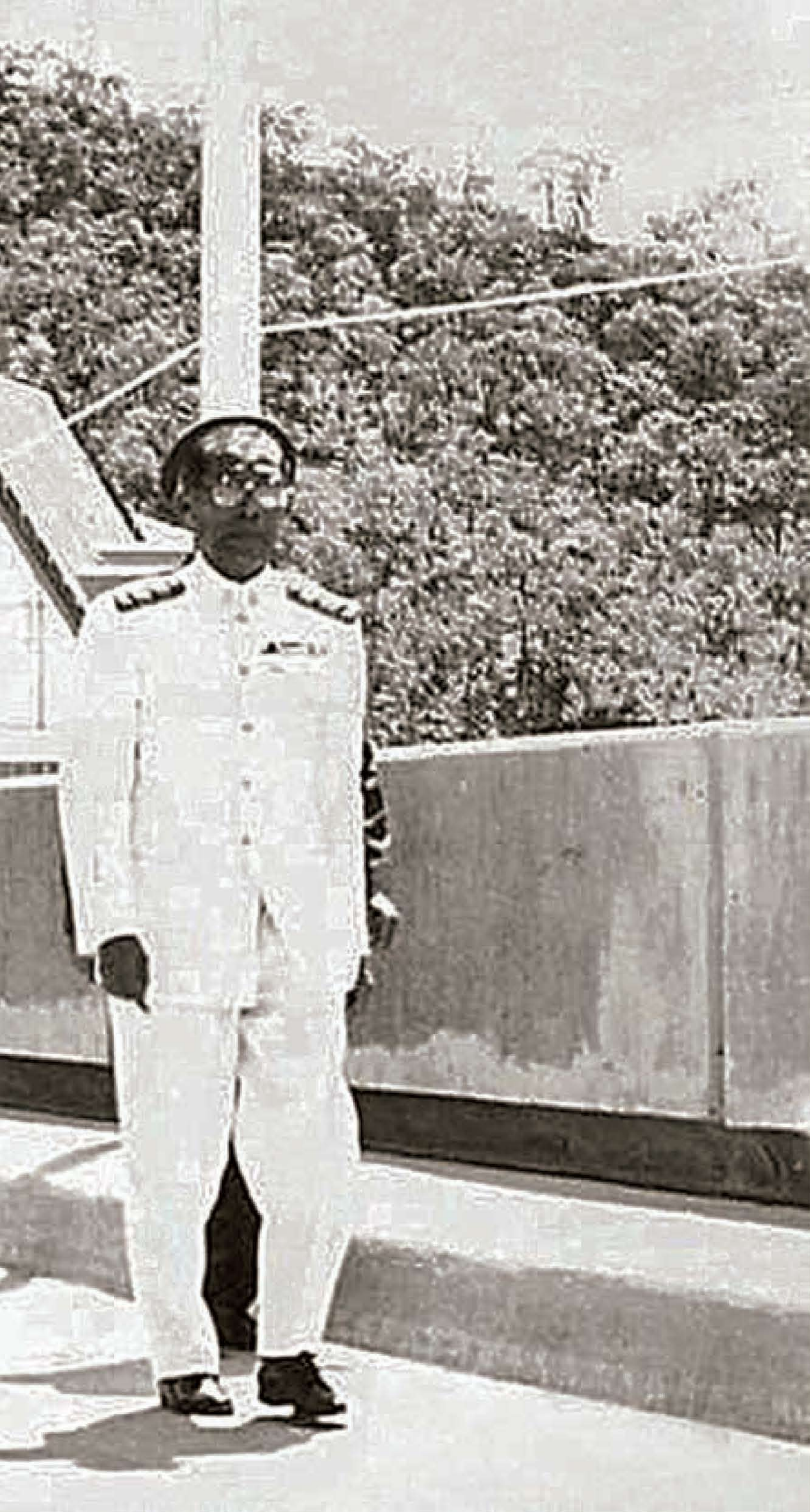

พระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีความรอบรู้เรื่องเขื่อน ทรงศึกษาเรื่องเขื่อนมาเป็นอย่างดี ทรงมีสายพระเนตรอันกว้างไกล และทรงคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนชาวไทยโดยรวมเสมอ การสร้างเขื่อนจึงไม่ใช่เพียงเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้ใช้ไฟฟ้าเท่านั้น แต่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ที่ดีให้กับเกษตรกรในเรื่องการมีน้ำใช้เพาะปลูก อุปโภคบริโภค ตลอดจนป้องกันน้ำท่วม นับว่าเขื่อนภูมิพลเป็นเขื่อนอเนกประสงค์ตรงตามพระราชดำริทุกประการ

ในการสร้างเขื่อนแต่ละครั้ง พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับเรื่องการย้ายชาวบ้านออกจากพื้นที่ ทรงกำชับว่าต้องหางบประมาณเพื่อจ่ายค่าตอบแทนชาวบ้านอย่างเป็นธรรม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างเขื่อน เช่น กรมชลประทาน จึงน้อมนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติดำเนินการสืบมา

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานนาม "ภูมิพล" ให้ใช้เป็นสิริมงคลนามของเขื่อน เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ เขื่อนภูมิพลนับเป็นเขื่อนอเนกประสงค์แห่งแรกของประเทศไทย และเป็นเขื่อนแห่งแรกในรัชกาลที่พระองค์สนพระราชหฤทัยและเสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรงานก่อสร้างนับแต่เริ่มโครงการจวบจนแล้วเสร็จ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินเยือนเขื่อนภูมิพล ๔ ครั้ง ดังนี้

ครั้งแรกเมื่อ **วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๑** เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เพื่อทรงตรวจเยี่ยมการก่อสร้างเขื่อนภูมิพล ซึ่งในขณะนั้นเพิ่งเริ่มโครงการได้ไม่นาน

ครั้งที่ ๒ หลังจากการก่อสร้างเขื่อนดำเนินไปกว่าครึ่งทาง **วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๔** เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และทอดพระเนตรการขุดเจาะอุโมงค์ผันน้ำ รวมถึงส่วนต่าง ๆ ของเขื่อนภูมิพล

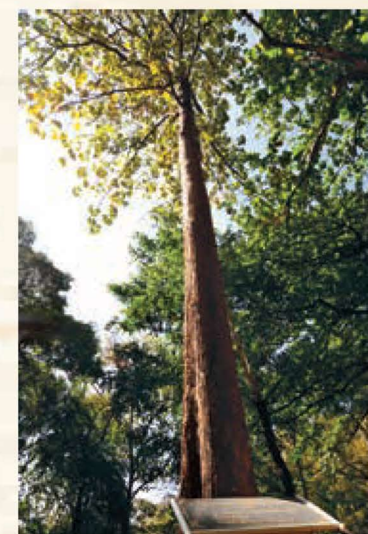
ครั้งที่ ๓ ต่อมาเมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใน **วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๗** เพื่อทรงประกอบพิธีเปิดบนสันเขื่อน แล้วเสด็จลงลิฟต์มายังห้องควบคุมการผลิตกระแสไฟฟ้า ทรงกดปุ่มเครื่องกำเนิดไฟฟ้าตัวที่ ๑

ครั้งที่ ๔ เมื่อ **วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๓** เสด็จพระราชดำเนินไปประทับแรม ณ เรือนรับรองพิเศษเขื่อนภูมิพล เพื่อทรงงานระหว่างเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่จังหวัดตาก การเสด็จพระราชดำเนินเยือนในครั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงปลูกต้นสัก และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงปลูกต้นราชพฤกษ์ภายในบริเวณเขื่อน เพื่อความเป็นสิริมงคล ปัจจุบันต้นสักและต้นราชพฤกษ์ทรงปลูกต่างเติบโตเจริญงอกงามอยู่คู่กับเขื่อนภูมิพลมาจนถึงทุกวันนี้

เขื่อนสิริกิติ์

ร่มเย็นคู่พระบารมี

SIRIKIT DAM

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมพิธีเปิดเขื่อนสิริกิติ์พร้อมทั้งโรงไฟฟ้าพลังน้ำในโอกาสนี้ ทั้งมีความพอใจที่ได้ทราบตามรายงานของนายกรัฐมนตรีว่า โครงการเขื่อนสิริกิติ์มีแผนดำเนินงานด้วยความละเอียดรอบคอบทุกขั้นตอน และเมื่อสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนแล้ว จะเป็นประโยชน์แก่การสรรค์สร้างความเจริญของประเทศในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง จัดว่าเป็นโครงการที่อำนวยความสุขสมบูรณ์ให้บังเกิดขึ้นแก่ประชาชนอย่างสำคัญยิ่ง

ความสำเร็จของโครงการนี้แสดงว่า คนไทยมีความรู้ความสามารถไม่ด้อยกว่าผู้ใด อาจทำงานที่ใหญ่ ๆ ได้ทุกระดับ นอกจากนั้นยังเป็นที่ยืนยันได้ว่าความร่วมมือกันโดยสอดคล้อง ย่อมนำมาซึ่งความสำเร็จ ข้าพเจ้าขอถือโอกาสนี้ขอบใจผู้มีส่วนช่วยในโครงการนี้ และขอชมเชยเจ้าหน้าที่ทุกคนของกรมชลประทานและการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินการก่อสร้างให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดเขื่อนสิริกิติ์พร้อมทั้งโรงไฟฟ้าพลังน้ำ ณ บัดนี้ ขอให้โครงการเขื่อนอเนกประสงค์แห่งนี้จงดำรงมั่นคงต่อไปในผืนแผ่นดินไทย สามารถอำนวยประโยชน์อันยิ่งใหญ่แก่ประชาชาติไทยยั่งยืนสืบไปตลอดกาลนาน สมดังปณิธานปรารถนาที่ตั้งไว้ทุกประการ

พระราชดำรัส
ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิริกิติ์
อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์
วันศุกร์ที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

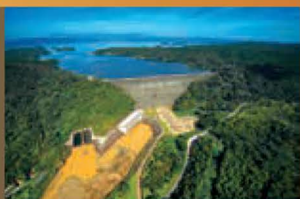

พ.ศ. ๒๕๐๖

คำเนินการก่อสร้างเขื่อนสิริกิติ์

เขื่อนสิริกิติ์ตั้งอยู่ที่ตำบลผาเลือด อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ เดิมชื่อเขื่อนผาซ่อม เป็นเขื่อนอเนกประสงค์แบบเขื่อนดิน แกนกลางเป็นดินเหนียว สูง ๑๑๓.๖๐ เมตร กว้าง ๑๒ เมตร ยาว ๘๑๐ เมตร สร้างขึ้นตามโครงการพัฒนาลุ่มน้ำน่าน ดำเนินการก่อสร้างโดยกรมชลประทานเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ หลังจากงานก่อสร้างตัวเขื่อนและโรงไฟฟ้าเสร็จเรียบร้อยแล้ว กรมชลประทานได้มอบให้ กฟผ. รับผิดชอบควบคุมดูแลรักษาเขื่อนตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นต้นมา

พ.ศ. ๒๕๑๕

เขื่อนสิริกิติ์สร้างแล้วเสร็จ

อ่างเก็บน้ำของเขื่อนสิริกิติ์สามารถรองรับน้ำได้สูงสุดถึง ๙,๕๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร มากเป็นอันดับสามรองจากเขื่อนศรีนครินทร์และเขื่อนภูมิพล จึงเป็นเขื่อนที่ยังประโยชน์แก่ราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณลุ่มน้ำน่านในหลายมิติ สามารถระบายน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกในที่ราบสองฝั่งแม่น้ำน่านในฤดูฝนได้ ๑,๗๓๕,๐๐๐ ไร่ กับพื้นที่เพาะปลูกในทุ่งเจ้าพระยาได้อีก ๒,๕๐๐,๐๐๐ ไร่ มีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการชลประทานและการป้องกันบรรเทาอุทกภัยให้แก่ราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณท้ายน้ำในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์และจังหวัดพิษณุโลก โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิริกิติ์มีขนาดกำลังผลิต ๕๐๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ปีละ ๑,๒๔๕ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เชิญพระนามาภิไธยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เป็นชื่อเขื่อนว่า **เขื่อนสิริกิติ์** เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ และเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ไปทรงวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๔ และทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนสิริกิติ์และโรงไฟฟ้า ในวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

กฟผ. ตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งน้ำและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งจะนำไปสู่ความอยู่ดีกินดีและมีความสุขของราษฎร และได้น้อมนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดทำโครงการชีววิถี กฟผ. เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยจัดสร้างศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ในบริเวณเขื่อนสิริกิติ์และพื้นที่เขื่อนดินช่องเขาขาด มีเนื้อที่ประมาณ ๑๐๐ ไร่ ภายในโครงการได้จัดทำแปลงการเกษตรแบบปลอดสารพิษ สอนวิธีปลูกพืชนานาชนิด ทั้งไม้ยืนต้นให้ผล ผักสวนครัวริมรั้วกินได้ เห็ดนางฟ้า ถั่วฝักยาว ตะไคร้ พริกไทย และการเลี้ยงสัตว์ เช่น ปลาดุกรัสเซีย ไส้เดือนแดง กบบูลฟร็อก หมูพันธุ์เหมยซาน รวมถึงสอนวิธีนำมูลสัตว์มาผลิตเป็นก๊าซชีวภาพใช้ในครัวเรือน เปิดให้ชุมชนรอบโรงไฟฟ้าเขื่อนสิริกิติ์และประชาชนทั่วไปเข้ามาศึกษาหาความรู้ เพื่อนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอบครัวหรือนำไปต่อยอดในการทำเกษตรกรรม เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งสาธิตการปลูกหญ้าแฝกแทรกอยู่ริมแปลงผักแบบขั้นบันไดเพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดิน

เขื่อนศรีนครินทร์

อัญมณีแห่งลุ่มน้ำแม่กลอง

ขอให้เขื่อนศรีนครินทร์จงสถิตสถาพรอยู่ชั่วกาลนาน เป็นสาธารณประโยชน์แก่ทวยอาณาประชาราษฎร์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ให้ได้ใช้น้ำเพื่อการชลประทาน การพลังงานไฟฟ้า ตลอดจนผลประโยชน์อื่น ๆ ตามความปรารถนา

พระราชดำรัส
เนื่องในโอกาสเปิดเขื่อนศรีนครินทร์
วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๔

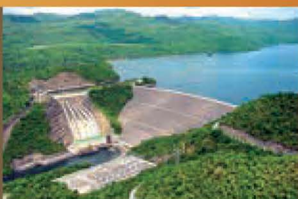
เขื่อนศรีนครินทร์ เดิมชื่อ เขื่อนเจ้าเณร เป็นเขื่อนอเนกประสงค์แห่งแรกในโครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่กลองที่มีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาความแห้งแล้งในจังหวัดกาญจนบุรี ลักษณะเป็นเขื่อนหินถมแกนดินเหนียวขนาดใหญ่ที่สุดและมีความจุของอ่างเก็บน้ำมากที่สุดในประเทศไทย สร้างขึ้นบนแม่น้ำแควใหญ่บริเวณบ้านเจ้าเณร ตำบลท่ากระดาน อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี ตัวเขื่อนมีความสูงจากฐานราก ๑๔๐ เมตร ความยาวตลอดสันเขื่อน ๖๑๐ เมตร ความกว้างสันเขื่อน ๑๕ เมตร สามารถกักเก็บน้ำได้ถึง ๑๗,๗๔๕ ล้านลูกบาศก์เมตร นอกจากนี้ ยังเป็นเขื่อนแห่งแรกในประเทศไทยที่ติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าแบบสูบน้ำกลับเพื่อนำน้ำมาหมุนเวียนใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ปัจจุบันเขื่อนศรีนครินทร์ติดตั้งเครื่องผลิตไฟฟ้าจำนวน ๕ เครื่อง รวมกำลังผลิตทั้งสิ้น ๗๒๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ สามารถผลิตไฟฟ้าได้ประมาณปีละ ๑,๒๕๐ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง เขื่อนศรีนครินทร์ช่วยสนับสนุนโครงการแม่กลองใหญ่ให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีเนื้อที่การเกษตรทั้งสิ้น ๒,๕๑๘,๐๐๐ ไร่ สามารถทำการเพาะปลูกในฤดูแล้งได้ ๑,๘๐๐,๐๐๐ ไร่ อีกทั้งช่วยบรรเทาปัญหาน้ำท่วมในลุ่มน้ำแม่กลองให้ลดน้อยลง และสามารถระบายน้ำเพื่อช่วยผลักดันน้ำเค็มไม่ให้รุกล้ำเข้ามาสร้างความเสียหายให้กับบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำแม่กลองในช่วงฤดูแล้ง รวมทั้งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดที่อุดมสมบูรณ์ ช่วยสร้างรายได้เพิ่มให้กับชาวบ้านในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี และยังใช้เป็นเส้นทางเดินเรือขึ้นไปยังบริเวณอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี และอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ที่สะดวกและรวดเร็วขึ้น

พ.ศ. ๒๕๑๖

ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนศรีนครินทร์

พ.ศ. ๒๕๒๓

เขื่อนศรีนครินทร์สร้างแล้วเสร็จ

นอกจากนี้ ความงดงามของทิวทัศน์ทางธรรมชาติและทัศนียภาพของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่รายล้อมด้วยภูเขาบนสันเขื่อน ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดกาญจนบุรี ภายในบริเวณโดยรอบเขื่อนยังมีการตกแต่งและปลูกไม้ดอกไม้ประดับอย่างสวยงาม มีสวนดนตรีเขื่อนศรีนครินทร์ที่มีกังหันน้ำเป็นตัวคอยหมุนให้แกนดีดตัวโน้ตแบบเดียวกับในกล่องดนตรีสวนเวลารำลึก ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติและรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๙๐ พรรษา เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และมีอาคารราชานุรักษ์เป็นศูนย์การเรียนรู้ กฟผ. เขื่อนศรีนครินทร์

เขื่อนศรีนครินทร์เริ่มก่อสร้างใน พ.ศ. ๒๕๑๖ กฟผ. ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๑ และก่อสร้างแล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๒๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ไปทรงเปิดเขื่อนอย่างเป็นทางการในวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๔ และโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เชิญพระนามาภิไธยสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นชื่อเขื่อนว่า **เขื่อนศรีนครินทร์**

เขื่อนอุบลรัตน์

แสงสว่างแห่งแดนอีสาน

ขอให้เขื่อนอุบลรัตน์ จงสถิตสถาพรตั้งมั่นอยู่ชั่วกาลนาน เพื่อเป็นสาธารณประโยชน์แก่ทวยอาณาประชาราษฎร์ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ทั่วถ้วนหมดทุกหมู่เหล่า ให้ได้ใช้พลังงานและแสงสว่าง ตลอดจนหาผลประโยชน์ตามความปรารถนาโดยสะดวก ด้วยกำลังแห่งพระมหากรุณาธิคุณ ทั้งเป็นเครื่องประดับแผ่นดินไทยให้สมบูรณ์รุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป

พระราชดำรัส
เนื่องในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนอุบลรัตน์
เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๙

เขื่อนอุบลรัตน์เดิมชื่อว่า เขื่อนพองหนีบ ตั้งอยู่ในตำบลโกกสูง อำเภอน้ำพอง (ปัจจุบันคืออำเภออุบลรัตน์) จังหวัดขอนแก่น ปิดกั้นแม่น้ำพอง โครงการก่อสร้างเกิดขึ้นจากแนวความคิดการพัฒนาประเทศแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก หรือเอสแคป (ESCAP) ซึ่งมีเป้าหมายพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง อันประกอบด้วยประเทศไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ในชื่อ โครงการน้ำพอง

พ.ศ. ๒๕๐๗

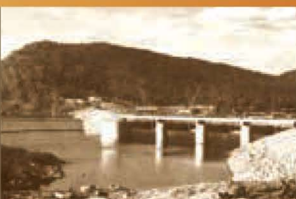
ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนอุบลรัตน์

การศึกษาและสำรวจเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๒ - ๒๕๐๗ จากนั้นได้ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนจนแล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๐๘ เขื่อนอุบลรัตน์จึงเป็นเขื่อนอเนกประสงค์แห่งแรกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ช่วยหล่อเลี้ยงราษฎรทั้งการทำเกษตรกรรมและยังเป็นแหล่งประมงขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในภาคอีสานที่สามารถสร้างรายได้ทางการประมงได้มากกว่ามูลค่าการผลิตไฟฟ้า เพื่อให้ประโยชน์ในการพัฒนาและเสริมให้คุณภาพชีวิตของราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เชิญพระนามพระราชธิดาพระองค์โต สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เพื่อใช้เป็นชื่อเขื่อนอุบลรัตน์ และในวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ไปทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนอุบลรัตน์

พ.ศ. ๒๕๐๘

เขื่อนอุบลรัตน์สร้างแล้วเสร็จ

เขื่อนอุบลรัตน์สร้างขึ้น ณ จุดที่ลำน้ำพอง ลำน้ำเชิน และลำพะเนียง สายน้ำ ๓ สายจากต้นน้ำบนเทือกเขาเพชรบูรณ์ไหลมารวมกัน มีลักษณะเป็นเขื่อนหินถมแกนดินเหนียว ยาว ๘๘๕ เมตร สูง ๓๒ เมตร สันเขื่อนกว้าง ๖ เมตร อ่างเก็บน้ำมีความจุ ๒,๒๖๓ ล้านลูกบาศก์เมตร ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้มีการปรับปรุงเสริมสันเขื่อนให้สูงขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบรรเทาปัญหาอุทกภัยและช่วยแก้ไขปัญหาความแห้งแล้งของเขตอีสานตอนกลาง โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนอุบลรัตน์มีขนาดกำลังผลิต ๒๕,๒๐๐ กิโลวัตต์ สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ปีละ ๕๕ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง และระบายน้ำให้แก่พื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดขอนแก่นและมหาสารคาม เนื้อที่รวมกว่า ๓๐๐,๐๐๐ ไร่ เป็นแหล่งประมงขนาดใหญ่ที่ช่วยสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนรอบเขื่อน ขณะเดียวกันยังช่วยบรรเทาการเกิดอุทกภัยที่เคยเป็นปัญหากับประชาชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งลำน้ำพองถึงลำน้ำชีได้เป็นผลสำเร็จ

cookii R. Br.

พระราชไมตรีสองฝั่งโขง

เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช แห่งราชอาณาจักรไทย และพระบาทสมเด็จพระเจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวัฒนา แห่งราชอาณาจักรลาว ทรงกดปุ่มการจ่ายกระแสไฟฟ้าบนแพประรำพิธีกลางแม่น้ำโขง จังหวัดหนองคาย พิธีจัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ท่ามกลางความยินดีปรีดาของประชาชนสองฝั่งโขง นับเป็นนาทีประวัติศาสตร์ในการสร้างสัมพันธภาพด้านพลังงานไฟฟ้าระหว่างทั้งสองมิตรประเทศอย่างเป็นทางการ และนับเป็นครั้งแรกของทวีปเอเชียที่มีการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าระหว่างประเทศ

การก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูงเชื่อมโยงระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรลาวครั้งนี้เกิดขึ้นเมื่อคณะกรรมการลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง (Committee for Co-ordination of Investigations of Lower Mekong Basin) หรือเรียกชื่อย่อว่า คณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong Committee) (ปัจจุบันคือ คณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง) ได้เห็นชอบกับการพัฒนาโครงการน้ำงึมในลาว โครงการนี้เป็นโครงการอเนกประสงค์ที่จะสามารถอำนวยประโยชน์ในด้านพลังงานไฟฟ้าและการชลประทานแก่ประชาชนชาวลาว เมื่อเขื่อนอุบลรัตน์ก่อสร้างแล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๐๘ ประจวบเหมาะกับการเริ่มต้นก่อสร้างโครงการเขื่อนน้ำงึมของลาวพอดี แต่เมื่อเริ่มการก่อสร้างเขื่อนน้ำงึม ลาวประสบปัญหาขาดแคลนพลังงานทั้งไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิงที่จำเป็นต้องใช้ในงานก่อสร้างที่หัวงานเขื่อน ซึ่งอยู่ห่างจากนครเวียงจันทน์ ๘๐ กว่ากิโลเมตร จึงได้ร้องขอคณะกรรมการแม่น้ำโขงขอให้ไทยช่วยเหลือสนับสนุนจ่ายไฟฟ้าให้แก่หัวงานก่อสร้างโครงการเขื่อนน้ำงึม

ไทยกับลาวได้ลงนามในอนุสัญญาแลกเปลี่ยนกระแสไฟเมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยไทยและลาวก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูงมาที่ฝั่งแม่น้ำโขงของแต่ละฝ่าย และคณะกรรมการแม่น้ำโขงดำเนินการก่อสร้างสายส่งช่วงข้ามแม่น้ำและเชื่อมสายส่งของประเทศทั้งสอง สามารถส่งกระแสไฟฟ้าไปยังนครเวียงจันทน์ครั้งแรกในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๑

การเชื่อมโยงระบบสายส่งไฟฟ้าแรงสูงระหว่างลาว-ไทย ข้ามแม่น้ำโขงครั้งนั้นถือเป็นจุดเริ่มต้นความสัมพันธ์ระหว่างกิจการไฟฟ้าของทั้งสองประเทศที่ต่อเนื่องมาจนทุกวันนี้ อีกทั้งยังได้สร้างประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของกิจการพลังงานไฟฟ้าในทวีปเอเชียอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

เขื่อนวชิราลงกรณ

เพชรน้ำเอกแห่งลำน้ำแคว

VAJIRALONGKORN DAM

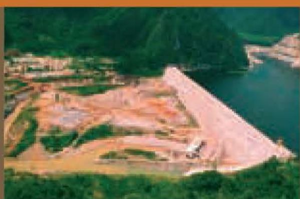
"...เราพูดถึงปัญหาว่าเมืองไทยนี้ อีกหน่อยจะแห้ง ไม่มีน้ำเหลือ จะต้องไปซื้อน้ำจากต่างประเทศ ซึ่งก็อาจเป็นได้ แต่เชื่อว่าจะไม่เป็นอย่างนั้น เพราะว่าถ้าคำนวณดู น้ำในประเทศไทยที่ไหลเวียนนั้น ยังมีอยู่ เพียงแต่ต้องบริหารให้ดี ถ้าบริหารให้ดีแล้ว มีเหลือเฟือ มีตัวเลขแล้ว แต่ว่ายังไม่ได้ไปแยกแยะตัวเลขเหมือนที่ได้แยกแยะตัวเลขของคาร์บอน น้ำนั้นน่ะ ในโลกมีมาก แล้วที่ใช้จริง ๆ มันเป็นเศษหนึ่งส่วนหมื่นของน้ำที่มีอยู่ อาจไม่ถึง ก็ต้องบริหารให้ดีเท่านั้นเอง เดี๋ยวนี้ก็มีปัญหาเกี่ยวกับน้ำ น้ำนี้จะต้องใช้ให้ดี คือน้ำนั้นมีคุณ อย่างที่เราใช้น้ำสำหรับบริโภค น้ำสำหรับการเกษตร น้ำสำหรับอุตสาหกรรม..."

พระราชดำรัส
พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล
ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
วันจันทร์ที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๒

สายน้ำเย็นใสจากแม่น้ำแควทั้งสองสายที่ไหลผ่านจังหวัดกาญจนบุรีเป็นอีกหนึ่งทรัพยากรหลักที่หล่อเลี้ยงราษฎรในจังหวัดมาเนิ่นนาน สำหรับแม่น้ำแควใหญ่ มีการจัดสร้างเขื่อนศรีนครินทร์เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์สูงสุดในฤดูแล้ง ส่วนแม่น้ำแควน้อยซึ่งเป็นหนึ่งในแม่น้ำสายสำคัญของประเทศ มีความยาวกว่า ๓๘๐ กิโลเมตร มีเขื่อนวชิราลงกรณเป็นกำลังสำคัญในการดูแลจัดการเรื่องทรัพยากรน้ำ และจ่ายกระแสไฟฟ้าให้ราษฎรได้อย่างทั่วถึง

เขื่อนวชิราลงกรณ เดิมชื่อ เขื่อนเขาแหลม เนื่องจากภูมิประเทศบริเวณแม่น้ำแควน้อยประกอบด้วยเทือกเขาสลับซับซ้อนและมีหน้าผาสูงชัน ทำให้การสำรวจและศึกษาความเหมาะสมต้องใช้เวลานานนับสิบปี เริ่มต้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๑ จนถึง พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้ข้อสรุปว่า การสร้างเขื่อนเพื่อปิดกั้นลำน้ำแควน้อย บริเวณเขาแหลม หรือที่บ้านท่าขนุนเหนือ ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี นั้นเหมาะสมที่สุด และเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๒ คณะรัฐมนตรีจึงอนุมัติให้ กฟผ. ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนวชิราลงกรณ มีคณะที่ปรึกษานานาชาติติดตามและให้คำปรึกษา รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศและองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม จนเป็นผลให้การก่อสร้างแล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๒๘

พ.ศ. ๒๕๒๒

ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนวชิราลงกรณ

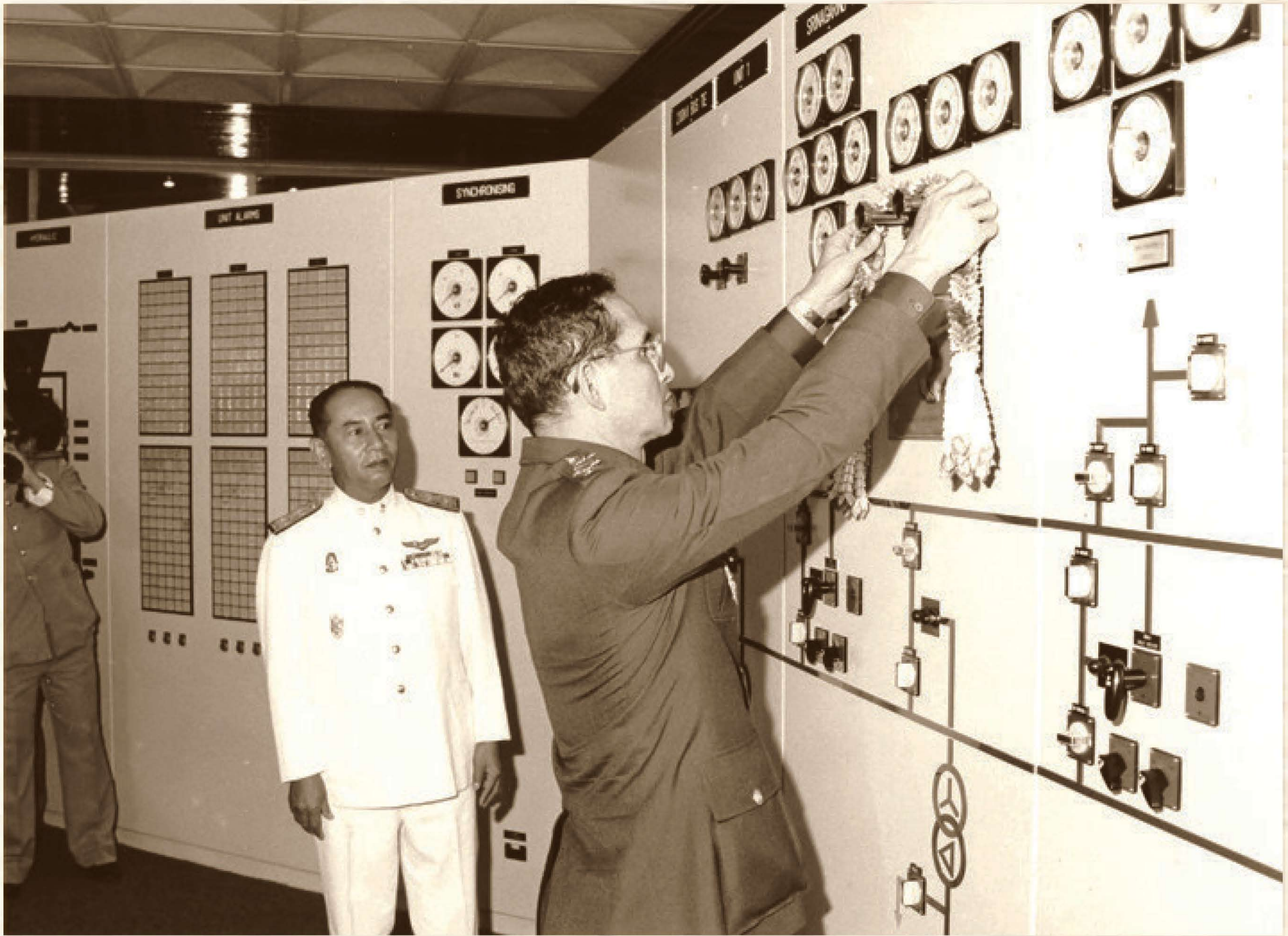

พ.ศ. ๒๕๒๘

เขื่อนวชิราลงกรณสร้างแล้วเสร็จ

เขื่อนวชิราลงกรณเป็นเขื่อนหินถมแห่งแรกของประเทศไทย ที่คาดผิวหน้าด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก มีความสูงจากฐาน ๙๒ เมตร สันเขื่อนกว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๑,๐๑๙ เมตร ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนาดกำลังผลิตรวม ๓๐๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ กักเก็บน้ำได้ ๘,๘๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ปีละ ๗๖๐ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง ช่วยป้องกันบรรเทาอุทกภัยและเป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค สามารถระบายน้ำสนับสนุนโครงการชลประทานแม่กลองใหญ่ได้ตลอดทั้งปี ครอบคลุมพื้นที่การเกษตร ๓.๒ ล้านไร่ ช่วยเหลือประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดใกล้เคียง อีกทั้งในฤดูแล้งยังช่วยผลักดันน้ำเค็มและไล่น้ำเสียในบริเวณลุ่มน้ำแม่กลอง

กฟผ. ได้ให้การช่วยเหลือและดูแลประชาชนในท้องที่อำเภอทองผาภูมิและอำเภอสังขละบุรีที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้าง โดยจ่ายค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สิน จัดสรรที่ดินทำกินแห่งใหม่พร้อมก่อสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ ให้อย่างครบถ้วน รวมทั้งจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรและส่งเสริมการทำเกษตรกรรมแผนใหม่ เช่น การปลูกพืชเมืองหนาวและยางพารา เป็นต้น

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ไปทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อน เมื่อวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๘ ต่อมาภายหลังได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญพระปรมาภิไธยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ซึ่งขณะนั้นทรงดำรงพระอิสริยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เป็นชื่อเขื่อนว่า **เขื่อนวชิราลงกรณ** เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

เขื่อนสิรินธร

พระเมตตาสู่ประชาของแผ่นดิน

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีเปิดเขื่อนสิรินธร และโรงไฟฟ้าพลังน้ำ โครงการลำโดมน้อย ในครั้งนี้ ตามที่รายงานให้ทราบนั้น โครงการลำโดมน้อยเป็นโครงการใหญ่ ซึ่งจัดตั้งขึ้นด้วยความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้สามารถอำนวยประโยชน์อันกว้างขวาง ทั้งในด้านพลังงานไฟฟ้า การอุตสาหกรรม การประมง การขนส่งทางน้ำ และการชลประทาน จัดว่าเป็นโครงการพัฒนาอาชีพและสวัสดิการของประชาชนที่ยิ่งใหญ่ เชื่อได้ว่าจะมีผลช่วยให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของประชากรในภูมิภาคนี้ ให้สูงขึ้นได้อย่างแน่นอน การตั้งโครงการลำโดมน้อยขึ้น จึงถือได้ว่าเป็นประจักษ์พยานแสดงความพยายามของทางราชการที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นต่าง ๆ ให้อุดมสมบูรณ์ เพื่อประโยชน์สุขของประชาราษฎร และความมั่นคงของประเทศ ควรที่ทุกคนจะพอใจและยินดี ข้าพเจ้าจึงขอถือโอกาสชมเชยเจ้าหน้าที่ทุกชั้นทุกฝ่ายของการพลังงานแห่งชาติ ของกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ พร้อมทั้งผู้มีส่วนช่วยเหลือทุกคน ที่ได้ริเริ่มโครงการนี้ขึ้น และร่วมกันดำเนินการก่อสร้างอย่างขะมักเขม้นโดยประหยัด และสามารถทำเสร็จได้ก่อนเวลาที่กำหนดไว้

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดเขื่อนสิรินธร และโรงไฟฟ้าพลังน้ำ โครงการลำโดมน้อย ขอให้เขื่อนและโรงไฟฟ้านี้มีความมั่นคงถาวร และอำนวยความเจริญผาสุกแก่ประชาราษฎร และความอุดมสมบูรณ์แก่ภูมิภาคส่วนนี้ตลอดสืบไปชั่วกาลนาน

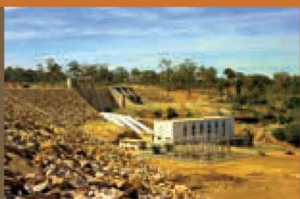
พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดเขื่อนสิรินธร และโรงไฟฟ้าพลังน้ำ โครงการลำโดมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี
วันเสาร์ที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔

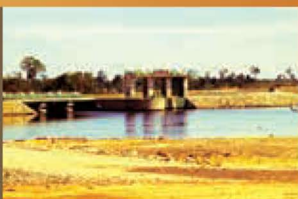

เขื่อนสิรินธร เดิมชื่อ เขื่อนลำโดมน้อย สร้างปิดกั้นลำโดมน้อย อันเป็นสาขาของแม่น้ำมูล ที่บริเวณแก่งแซน้อย ตำบลช่องเม็ก อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี จุดประสงค์หลักเริ่มแรกของเขื่อนสิรินธรคือการมุ่งเน้นผลิตกระแสไฟฟ้าให้เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งในขณะนั้นหลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประสบภาวะขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าอย่างรุนแรง พลังงานจากเขื่อนอุบลรัตน์ที่จังหวัดขอนแก่นและเขื่อนน้ำพุงที่จังหวัดสกลนคร ไม่เพียงพอและครอบคลุมทั่วภูมิภาค ส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาคนี้ช้ากว่าที่ควร รัฐบาลจึงมอบหมายให้สำนักงานพลังงานแห่งชาติเร่งดำเนินการก่อสร้างเขื่อนสิรินธร ใน พ.ศ. ๒๕๑๑ และต่อมาส่งมอบเขื่อนสิรินธรให้อยู่ในความรับผิดชอบของ กฟผ. เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

พ.ศ. ๒๕๑๑

ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนสิรินธร

พ.ศ. ๒๕๑๔

เขื่อนสิรินธรสร้างแล้วเสร็จ

เขื่อนสิรินธรเป็นเขื่อนอเนกประสงค์แบบหินถมแกนดินเหนียว สูง ๔๒ เมตร ยาว ๙๔๐ เมตร สันเขื่อนกว้าง ๗.๕ เมตร สามารถกักเก็บน้ำได้ ๑,๙๖๖.๕ ล้านลูกบาศก์เมตร ส่วนโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธรมีกำลังผลิตรวมทั้งสิ้น ๓๖,๐๐๐ กิโลวัตต์ สามารถผลิตไฟฟ้าได้ประมาณปีละ ๙๐ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง นอกจากให้ประโยชน์ด้านการผลิตไฟฟ้าแล้ว เขื่อนสิรินธรยังช่วยระบายน้ำให้พื้นที่เกษตรกรรมบริเวณฝั่งซ้ายและขวาของลำน้ำลำโดมน้อยและลำน้ำมูลครอบคลุมพื้นที่ ๑๘๓,๐๔๔ ไร่ ช่วยให้เกษตรกรในพื้นที่โดยรอบสามารถทำการเพาะปลูกได้ตลอดปี อีกทั้งทำให้แม่น้ำมูลสามารถระบายน้ำลงสู่แม่น้ำโขงได้สะดวกยิ่งขึ้น อันเป็นการป้องกันปัญหาน้ำท่วม รวมทั้งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำขนาดใหญ่หลากหลายสายพันธุ์ อาทิ ปลายี่สก ปลานิล ปลาไน กุ้งก้ามกราม ช่วยสร้างอาชีพเสริมและสร้างรายได้ให้กับประชาชนโดยรอบ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และทอดพระเนตรงานก่อสร้างเขื่อนสิรินธร ในเวลาต่อมาได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๒ ภายหลังเมื่องานก่อสร้างเขื่อนแล้วเสร็จ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เชิญพระนามาภิไธยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นชื่อเขื่อนว่า **เขื่อนสิรินธร**

เขื่อนจุฬาภรณ์

พรมธาราปกเกล้าเหล่าทวยราษฎร์

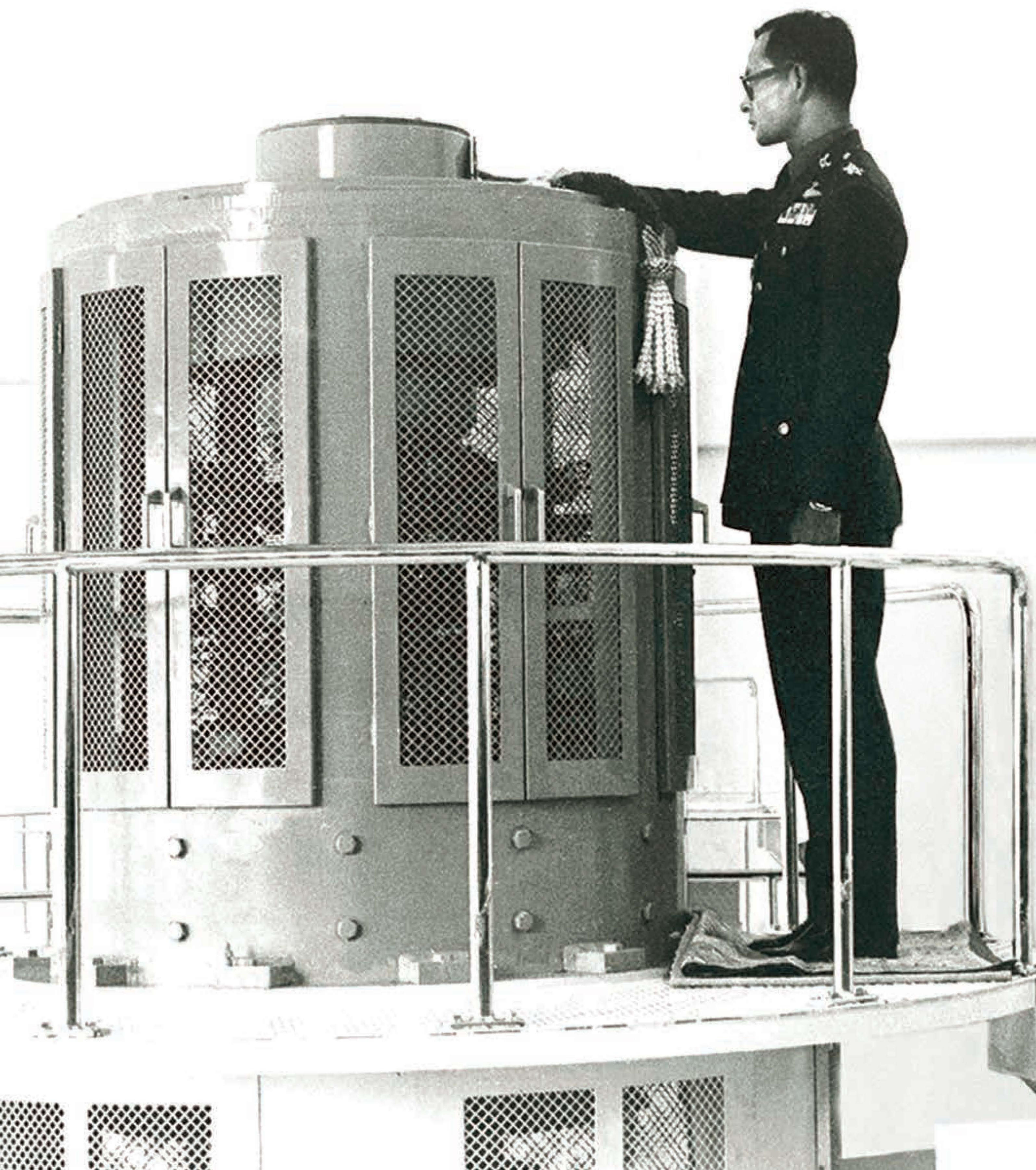

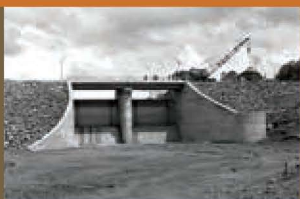

เมื่อกี้ที่มีปัญหาขึ้นมาว่าเป็นพระบารมีหรือไม่ ก็ขอตอบว่า การตอบว่าเป็นพระบารมีหรือไม่นั้นจะเป็นการพูดค่อนข้างจะโคมลอย และเมื่อมีโคมลอยจริง ๆ แล้วก็พูดโคมลอยอย่างไม่ถูกเรื่อง ก็อาจยิ่งทำให้ปั่นป่วน ฉะนั้น เรื่องที่ฝนตกหรือไม่ตกนี้ พระบารมีนี้ก็คือ ถ้าฝนไม่ตกเขาก็บอกว่าพระบารมีปกเกล้า ทำให้งานราบรื่นเรียบร้อยไปได้ ถ้าฝนตกก็พระบารมีมากเหมือนกัน เพราะว่าฝนนี้ทำให้สามารถผลิตไฟฟ้าได้ เพราะน้ำเป็นปัจจัยสำคัญ ตกลงพระบารมีมีมาก เพราะว่าฝนตกก็พระบารมี ฝนไม่ตกก็พระบารมี ฉะนั้นคำตอบก็คือคงเป็นพระบารมีปกเกล้าจริง ๆ แต่ถ้าพูดตามความจริงแล้ว ที่งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเป็นผลจากแรงอีกอย่างหนึ่งคือแรงสามัคคีและแรงการขยันหมั่นเพียร ความตั้งใจที่แน่วแน่ ความอดทนที่ทำให้งานของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ได้ดำเนินมาเป็นทุกอย่างดีวันนี้ เป็นผลงานซึ่งน่าภูมิใจ จึงขอชมเชยในที่นี้ในผลงานของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ที่ได้ทำมาเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม คือได้ร่วมแรงกันอย่างเสียสละและด้วยความเหน็ดเหนื่อยตลอดมาเพื่อให้ได้ผล และเกิดผลขึ้นมาแล้วก็เป็นความปลาบปลื้มยินดีของเราทุกคน แรงนี้เป็นแรงที่สำคัญที่สุดและไม่มีที่เปรียบจึงขอฝากเอาไว้ว่าจะมีบารมีใดที่เหนือกว่าบารมีแห่งความสามัคคีของพวกเราทุกคนจะไม่มี ที่ขอพูดเช่นนี้ ก็พูดด้วยใจจริงและขอขอบใจทุกคนที่ได้ปฏิบัติงานอย่างไม่ท้อถอย ทั้งขอถือโอกาสขอบใจและชมเชยเจ้าหน้าที่ทุกคนซึ่งอยู่ทั่วราชอาณาจักรที่ได้ปฏิบัติร่วมกันในงานนี้ ที่ที่เห็นประจักษ์ว่าทุกคนได้ทำงานด้วยความตั้งใจที่สุด และด้วยความเพียร อดทน ก็คือการแสดงสิ่งนี้ ซึ่งได้แสดงโดยผู้ที่ทำงาน ซึ่งตามปรกติก็ต้องทำงานมีหน้าที่ต่าง ๆ ในวันนี้ก็ได้เห็นพนักงานต่าง ๆ ได้ทำงานในหน้าที่ต่างกัน ซึ่งอยู่ในหน้าที่หรือไม่ก็ไม่ทราบ แต่ว่าเห็นหน้าทีไรก็เปลี่ยนหน้าที่ทุกครั้ง ฉะนั้นก็เห็นได้ว่ามีประสิทธิภาพมากส่วนเรื่องความเพียรก็เห็นได้ว่ามีความเพียรมาก เพราะว่าเป็นเวลาแรมปีแล้วที่ได้พยายามฝึกทดลอง และไม่ยอมขึ้น จนกระทั่งในวันนี้ก็ได้ผลสำเร็จลอยกันขึ้นไปได้แล้วจนลับฟ้าไปแล้ว และทั้งดาวที่ไม่มีอยู่บนท้องฟ้าตกลงในเขื่อนฯ ก็ได้เป็นผลสำเร็จจากการตั้งใจวางแผนเป็นเวลานานแล้ว และมาสำเร็จในวันนี้ ขอชมเชยว่ามีความเพียรพยายามอย่างยิ่ง ส่วนเรื่องดอกไม้ไฟวันนี้ก็จุดได้ทั้งไม่เกิด Pollution มากเกินไป ก็เป็นที่น่าชื่นชม ก็ขอขอบใจทุกคนในการต้อนรับและในการทำงานที่ได้ผลดีขอให้ทุกคนที่ร่วมกันทำงานนี้ยังคงร่วมกันต่อไปด้วยความขะมักเขม้น และด้วยความมีประสิทธิภาพ ขอให้ทุกคนคงมีกำลังกายกำลังใจ สมบูรณ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่สำคัญนี้และประสบแต่ความเจริญและความสำเร็จร่วมกัน

กระแสพระราชดำรัส
ในโอกาสที่ได้เสด็จพระราชดำเนินไปในพิธีเปิดเขื่อนจุฬาภรณ์
และโรงไฟฟ้าพลังน้ำ ณ จังหวัดชัยภูมิ
วันอาทิตย์ที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๖

พ.ศ. ๒๕๑๓

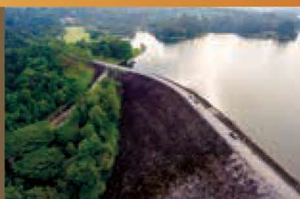
ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนจุฬาภรณ์

เขื่อนจุฬาภรณ์เป็นเขื่อนอเนกประสงค์ สร้างขึ้นเพื่อปิดกั้นลำน้ำพรมบนเทือกเขาขุนพาย ในท้องที่ตำบลทุ่งพระ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ลักษณะเป็นเขื่อนหินถมแกนดินเหนียวบดอัดทับแน่นด้วยหินและกรวด สันเขื่อนยาว ๗๐๐ เมตร กว้าง ๘ เมตร สูง ๗๐ เมตร ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำขนาดกำลังผลิตรวม ๔๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ สามารถผลิตไฟฟ้าได้ประมาณปีละ ๘๕ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง

เขื่อนจุฬาภรณ์ตั้งอยู่ในสภาพภูมิประเทศที่เป็นเขาสูงชัน การก่อสร้างมีลักษณะที่แตกต่างจากเขื่อนทั่วไป โดยตัวเขื่อนตั้งอยู่ทางตอนบนของเทือกเขา และผันน้ำจากหน้าเขื่อนบริเวณฝั่งซ้ายส่งไปยังโรงไฟฟ้าที่ตั้งอยู่บริเวณหุบเขาตอนล่างอีกด้านหนึ่ง ซึ่งมีระดับความสูงต่างกันประมาณ ๓๖๐ เมตร

นอกจากประโยชน์ในการผลิตไฟฟ้าแล้ว ยังช่วยให้ชาวบ้านในพื้นที่ลุ่มน้ำพรม-เชิญ มีน้ำอุปโภคบริโภคและทำการเพาะปลูกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูแล้งได้กว่า ๓๔,๐๐๐ ไร่ อีกทั้งยังช่วยบรรเทาอุทกภัยและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ. ๒๕๑๕

เขื่อนจุฬาภรณ์สร้างแล้วเสร็จ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ไปทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อน เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๖ และโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เชิญพระนามาภิไธยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เป็นชื่อเขื่อนว่า **เขื่อนจุฬาภรณ์**

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สนพระราชหฤทัยและรอบรู้ในเรื่องการสร้างเขื่อน เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรการก่อสร้างเขื่อนจุฬาภรณ์ เจ้าหน้าที่ กฟผ. ได้กราบบังคมทูลถวายรายงานว่า มีสะพานแห่งหนึ่งเหนือเขื่อนตรงบริเวณข้างสันเขื่อน จะพังทุกปีเมื่อมีน้ำไหลลงมา ครั้นเมื่อทอดพระเนตรและพิจารณาถึงสภาพภูมิศาสตร์ผ่านแผนที่ทั้งหมด มีรับสั่งว่า "ทำไมไม่ผันน้ำให้ลงอ่างเสีย" เนื่องจากเขื่อนจุฬาภรณ์อยู่ในที่สูง กฟผ. จึงสนองรับสั่งโดยจัดสร้าง **เขื่อนพรมธารา** กั้นน้ำตอนบนเพื่อผันน้ำไปอีกเส้นทางหนึ่ง พร้อมทั้งเจาะอุโมงค์ผันน้ำลงสู่อ่างเก็บน้ำของเขื่อนจุฬาภรณ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ สามารถผันน้ำลงสู่อ่างเก็บน้ำเขื่อนจุฬาภรณ์ได้ประมาณปีละ ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร และใช้ในการผลิตไฟฟ้าได้ ๒ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง

ในช่วงเริ่มแรกของการเปิดเขื่อนและผลิตกระแสไฟฟ้า มีชาวบ้านบางส่วนยังไม่เข้าใจถึงการทำงานของเขื่อนจุฬาภรณ์และคิดว่าเขื่อนกักเก็บน้ำไว้จนทำให้ชาวบ้านท้ายเขื่อนได้รับความเดือดร้อน ความทราบถึงเบื้องพระยุคลบาทจึงมีพระราชดำริให้สร้างเขื่อนขนาดเล็กอีกแห่งเพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของชาวบ้าน กฟผ. จึงรับสนองพระราชดำริก่อสร้าง **เขื่อนห้วยกุ่ม** ห่างจากท้ายเขื่อนจุฬาภรณ์ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ราว ๔๐ กิโลเมตร เป็นผลให้ชาวบ้านมีน้ำกินน้ำใช้และทำการเกษตรได้อย่างเพียงพอ

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงคำนึงถึงประโยชน์สุขของราษฎรเป็นสำคัญ จึงเป็นที่มาของเขื่อนจุฬาภรณ์ เขื่อนพรมธารา และเขื่อนห้วยกุ่ม

เขื่อนรัชชประภา

แสงสว่างแห่งรัชกาล

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดเขื่อนรัชชประภาและโรงไฟฟ้าพลังน้ำในวันนี้ ทั้งได้ทราบตามรายงานว่าโครงการเขื่อนรัชชประภามีแผนดำเนินงานที่ละเอียดรอบคอบ ถูกต้องตามหลักวิชาทุกขั้นตอน ซึ่งเมื่อสำเร็จเรียบร้อยโดยสมบูรณ์แล้ว จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การพัฒนาความเจริญด้านต่าง ๆ ของประเทศ และจะอำนวยความผาสุกมั่นคงให้แก่ประชาราษฎร์ได้อย่างกว้างขวาง

ความสำเร็จของโครงการนี้นับเป็นความก้าวหน้าที่สำคัญอีกก้าวหนึ่งของการพัฒนาแหล่งน้ำและพลังงานไฟฟ้า ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการยกระดับความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของประชาชน นอกจากนี้ ยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจและความร่วมมือที่ดีของทางราชการ ในการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สุขที่แท้จริงของส่วนรวม จึงขอถือโอกาสนี้ชมเชยทุกฝ่าย โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ทุกคนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ที่ได้ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างพร้อมเพรียงด้วยความสามารถ ทำให้โครงการสำเร็จลุล่วงด้วยดี มีประสิทธิผล

ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดเขื่อนรัชชประภาและโรงไฟฟ้าพลังน้ำ ณ บัดนี้ ขอให้โครงการเขื่อนอเนกประสงค์แห่งนี้ดำรงมั่นคงอยู่คู่แผ่นดินไทย เพื่อยังความผาสุกและประโยชน์อันไพศาล ให้บังเกิดแก่อาณาประชาราษฎร์ตลอดสืบไปชั่วกาลนาน

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดเขื่อนรัชชประภา
วันพุธที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๐

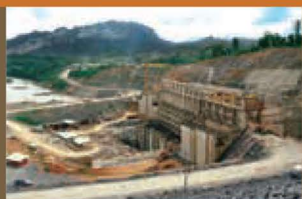

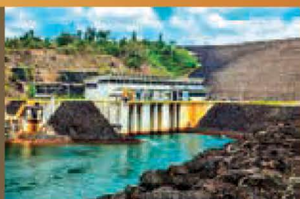
เขื่อนรัชชประภา เดิมชื่อ เขื่อนเชี่ยวหลาน เป็นเขื่อนอเนกประสงค์ที่กรมชลประทานเริ่มศึกษาและสำรวจมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๖ และ กฟผ. เข้ามารับผิดชอบดำเนินการต่อเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ นับเป็นเขื่อนอเนกประสงค์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภาคใต้ สร้างปิดกั้นลำน้ำคลองแสงที่บ้านเชี่ยวหลาน ตำบลเขาพัง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นเขื่อนหินถมแกนดินเหนียว สูง ๙๔ เมตร ความยาวสันเขื่อน ๗๖๑ เมตร ความจุของอ่างเก็บน้ำ ๕,๖๓๘ ล้านลูกบาศก์เมตร กำลังผลิต ๒๔๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ และสามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ปีละ ๕๔๔ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง

ประโยชน์สำคัญของเขื่อนรัชชประภาคือ เป็นแหล่งกักเก็บน้ำในฤดูฝนเพื่อสนับสนุนการเพาะปลูกในพื้นที่ลุ่มน้ำตาปี-พุมดวง ครอบคลุมพื้นที่เกษตรกรรมจำนวนกว่า ๑๑๖,๓๖๐ ไร่ ช่วยให้สามารถทำนาได้ปีละสองครั้ง และยังช่วยบรรเทาอุทกภัย รวมถึงช่วยแก้ไขน้ำเสียและผลักดันน้ำเค็ม อีกทั้งอ่างเก็บน้ำของเขื่อนยังเป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญที่ช่วยสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน

พ.ศ. ๒๕๒๕

คำเนินการก่อสร้างเขื่อนรัชชประภา

พ.ศ. ๒๕๓๐

เขื่อนรัชชประภาสร้างแล้วเสร็จ

นอกจากนี้ ทัศนียภาพของเขื่อนรัชชประภางดงามจนติดอันดับสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมอีกแห่งหนึ่งในประเทศไทย โดยเฉพาะบริเวณอ่างเก็บน้ำที่งดงามด้วยเทือกเขาสูงสลับซับซ้อนตัดกับผืนน้ำสีฟ้า จนได้รับฉายาว่า "กุ้ยหลินของเมืองไทย"

แสงสว่างแห่งรัชกาล คือความหมายแห่งนามอันเป็นมงคลของเขื่อนรัชชประภา ที่นำมาซึ่งความร่มเย็น และแสดงให้เห็นถึงความใส่พระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงมีต่อพสกนิกรของพระองค์ไม่ว่าจะอยู่ในส่วนใดของประเทศ นอกจากนั้น รัฐบาลได้พิจารณาให้เขื่อนรัชชประภาเป็นหนึ่งในโครงการเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบและพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก นับเป็นเกียรติและความภาคภูมิใจอันยิ่งใหญ่ของ กฟผ. และชาวจังหวัดสุราษฎร์ธานี

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนรัชชประภา เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๐

เขื่อนรัชชประภาได้ทำหน้าที่เป็นแสงสว่างแห่งรัชกาลมาโดยตลอดสมดังนามพระราชทานจวบจนปัจจุบัน

เขื่อนรัชชประ
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง

โรงไฟฟ้า ลำตะคองชลภาวัฒนา

โชติช่วงด้วยพลังแห่งสายน้ำ

...ฉะนั้นข้อหนึ่งที่เห็นว่าน่าจะพิจารณาหาทางเก็บน้ำนั้นไว้ เพื่อทดแทนการเพาะปลูกที่เสียไป แต่นอกจากนี้เรามานึกดู ถ้าหากว่าสามารถที่จะเก็บน้ำที่ลงมาและท่วม สามารถที่จะเก็บไว้ในที่ที่ลง เขาจะลงมาไม่ได้แล้วก็ท่วม แล้วก็บรรเทาการท่วม ก็จะเป็นการดีเพราะลดความเสียหาย ฉะนั้นการที่จะหาทางที่จะเก็บน้ำที่ลงมาท่วมเอาไว้ สำหรับให้เป็นน้ำที่ให้คุณที่ช่วยให้มีรายได้ก็จะเป็นการดี ที่พูดมานี้ก็แสดงให้เห็นว่า ถ้าหากว่าเราทำโครงการได้ เพื่อที่จะป้องกันไม่ให้เกิดความเดือดร้อน จะกลับเป็นวิธีที่จะเพิ่มพูนการผลิตได้ด้วยซ้ำ ฉะนั้นการที่จะทำโครงการที่แยบคาย เพื่อป้องกันหรือลดความเสียหายในการท่วมนั้น และเพิ่มพูนผลิตผลในหน้าแล้ง ก็ได้ผลสองเท่าตัว คือไม่ต้องใช้เงินแก้ไขหรือบรรเทาทุกข์ของประชาชน ซ้ำจะได้ให้ประชาชนทำกินได้เพิ่มพูนขึ้นไปเกือบสองเท่า ฉะนั้นถ้าหากว่าสามารถที่จะทำโครงการอะไรในทำนองนี้ ก็จะเป็นการไม่ใช่ประหยัดเท่านั้นเอง เป็นการเพิ่มผลผลิตของประเทศชาติขึ้นไปอีก อันนี้เป็นตัวอย่าง...

พระราชดำรัส
พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล
ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย วันอังคารที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

เป็นเวลาเนิ่นนานที่น้ำจากเขื่อนลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา ถูกนำไปใช้หล่อเลี้ยงภาคการเกษตรและชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่ให้สมบูรณ์พูนสุขขึ้นกว่าในอดีต จวบจนเมื่อเทคโนโลยีก้าวไกล โรงไฟฟ้าลำตะคองชลภาวัฒนาจึงถือกำเนิดขึ้นบนเส้นแบ่งเขตระหว่างอำเภอสีคิ้วกับอำเภอปากช่อง เพื่อนำประโยชน์จากน้ำของเขื่อนลำตะคองมาเปลี่ยนเป็นพลังงานไฟฟ้า ช่วยเสริมความมั่นคงให้กับระบบไฟฟ้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างเต็มศักยภาพ

พ.ศ. ๒๕๓๗

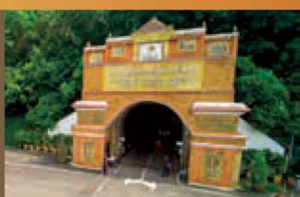
ดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าลำตะคองชลภาวัฒนา

เพื่อให้การบริหารการจัดการน้ำเกิดประโยชน์สูงสุด กฟผ. จึงได้สร้างโรงไฟฟ้าลำตะคองชลภาวัฒนาเป็นโรงไฟฟ้าพลังน้ำแบบสูบกลับ โดยนำพลังงานไฟฟ้าส่วนที่เหลือในช่วงเวลากลางคืนที่มีการใช้ไฟฟ้าน้อย มาสูบน้ำจากอ่างเก็บน้ำของเขื่อนลำตะคองขึ้นไปพักไว้ในอ่างพักน้ำบนเขายายเที่ยง และจะทำการปล่อยน้ำลงมาใช้ผลิตไฟฟ้าเสริมระบบในช่วงที่มีความต้องการใช้ไฟฟ้าสูงสุด

โรงไฟฟ้าลำตะคองชลภาวัฒนาเป็นโรงไฟฟ้าใต้ดินที่ใหญ่ที่สุด อยู่ลึกจากผิวดินประมาณ ๓๕๐ เมตร ภายในติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า จำนวน ๒ เครื่อง ขนาดกำลังผลิตรวม ๕๐๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ รวมทั้งจะดำเนินการติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเพิ่มเติมอีกจำนวน ๒ เครื่อง ซึ่งจะทำให้มีกำลังผลิตรวมเพิ่มขึ้นเป็น ๑,๐๐๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ปีละ ๔๐๐ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง นับเป็นการนำทรัพยากรน้ำมาใช้หมุนเวียนให้เกิดความคุ้มค่าที่สุด

พ.ศ. ๒๕๔๗

โรงไฟฟ้าลำตะคองชลภาวัฒนาสร้างแล้วเสร็จ

ต่อมา กฟผ. สำรวจพบว่า บริเวณพื้นที่อ่างพักน้ำตอนบนของโรงไฟฟ้าลำตะคองชลภาวัฒนามีความเร็วลมเฉลี่ย ๕ - ๖ เมตรต่อวินาที เหมาะสมที่จะพัฒนาสร้างกังหันลมเพื่อใช้ผลิตไฟฟ้า จึงได้สร้างกังหันลมลำตะคอง จำนวน ๒ ชุด ขนาดกำลังผลิตรวม ๒,๕๐๐ กิโลวัตต์ สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ประมาณปีละ ๔.๖ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง รวมทั้งดำเนินการติดตั้งเพิ่มเติมอีกจำนวน ๑๒ ชุด ซึ่งจะทำให้มีกำลังผลิตรวมเพิ่มขึ้นเป็น ๒๖,๕๐๐ กิโลวัตต์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานนามว่า โรงไฟฟ้าลำตะคองชลภาวัฒนา เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ มีความหมายว่า โรงไฟฟ้าลำตะคองเป็นที่พัฒนาแสงไฟด้วยน้ำ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปทรงเปิดโรงไฟฟ้าลำตะคองชลภาวัฒนา ในวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖

นับเป็นโรงไฟฟ้าแห่งสุดท้ายในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานนามอันเป็นสิริมงคล

สานประโยชน์สุขสู่แผ่นดิน

วันนี้ เขื่อนอเนกประสงค์เป็นแหล่งน้ำสำคัญที่หล่อเลี้ยงวิถีไทยและพื้นที่เกษตรกรรมนับล้านไร่ในทุกภูมิภาคของประเทศให้เป็นผืนดินอันอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งผลิตข้าวและพืชพันธุ์ธัญญาหารนานาชนิด เพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องสำหรับประชาชนภายในประเทศ และเป็นสินค้าส่งออกสำคัญที่ช่วยสร้างรายได้คิดเป็นมูลค่ามหาศาลในแต่ละปี ช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจไทยให้มีความเข้มแข็ง รวมถึงเป็นแหล่งเพาะพันธุ์และผลิตสัตว์น้ำที่เป็นแหล่งอาหารและช่วยสร้างเสริมรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น

สายน้ำทุกสายยังอำนวยประโยชน์สุขนานัปการทั้งในด้านการอุปโภคบริโภค ด้านการคมนาคมขนส่ง ช่วยบรรเทาปัญหาขาดแคลนน้ำ และช่วยบรรเทาปัญหาอุทกภัย ตลอดจนช่วยผลักดันน้ำเค็ม

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ภูมิใจที่ได้น้อมนำแนวพระราชดำริในการบริหารจัดการน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดมาใช้ในการดำเนินงาน นำมาซึ่งความอยู่ดีกินดีของพี่น้องประชาชน นำความเขียวขจีและความอุดมสมบูรณ์มาสู่ผืนแผ่นดินไทย ช่วยให้ไทยดำรงอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขตราบจนทุกวันนี้

พลังงานไฟฟ้าจากเขื่อนอเนกประสงค์นับเป็นผลพลอยได้สำคัญตามแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ที่นำความสว่างไสวมาสู่วิถีไทย ช่วยให้พี่น้องไทยในภาคต่าง ๆ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อีกทั้งยังช่วยสร้างคุณประโยชน์และเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐานสำคัญ ที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนของประเทศให้เติบโตและเจริญก้าวหน้ามาอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนั้น การกระจายไฟฟ้าไปสู่ประชาชนในชนบทยังนำไปสู่ความเจริญและช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในส่วนภูมิภาคให้ได้มีกระแสไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึง อีกทั้งช่วยส่งเสริมให้มีการกระจายการค้าการลงทุนไปยังภูมิภาคต่าง ๆ นำพาความเจริญและรายได้ไปสู่ท้องถิ่นอีกด้วย

ด้วยสายพระเนตรอันกว้างไกลและแนวพระราชดำริในด้านการบริหารจัดการน้ำ ได้ถ่ายทอดสู่เขื่อนอเนกประสงค์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่มหาชนชาวสยาม ประเทศไทยเจริญก้าวหน้าวัฒนาถาวรมาอย่างต่อเนื่องตลอดรัชสมัยของพระผู้ทรงเป็นพลังแห่งแผ่นดิน

น้ำพระราชหฤทัยชโลมใจไทยทั่วหล้า

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงห่วงใยพสกนิกรที่อยู่ห่างไกลในถิ่นทุรกันดาร จากการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรทั่วทุกภูมิภาค ทรงพบปัญหาการขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้ แม้บางแห่งมีแหล่งน้ำแต่ยังไม่ได้พัฒนาให้เกิดประโยชน์ จึงพระราชทานแนวทางให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่นั้น ๆ ให้ราษฎรใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ รวมทั้งให้มีการผลิตไฟฟ้าด้วย

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้รับสนองพระราชดำริและดำเนินการพัฒนาสร้างเขื่อนและโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก ประกอบด้วย โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านยาง จังหวัดเชียงใหม่ โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนห้วยกุ่ม จังหวัดชัยภูมิ เขื่อนพรมธารา จังหวัดชัยภูมิ โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านขุนกลาง จังหวัดเชียงใหม่ โรงไฟฟ้าพลังน้ำคลองช่องกล่ำ จังหวัดสระแก้ว โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล จังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงการสร้างเขื่อนบางลาง และโรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านสันติ จังหวัดยะลา

จวบจนวันนี้ โรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์สมดังพระราชดำริ ราษฎรในท้องถิ่นมีน้ำกินน้ำใช้และมีไฟฟ้าใช้ คุณภาพชีวิตดีขึ้น สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สามารถพึ่งพาตนเองได้

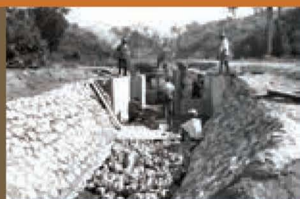
โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านยาง จังหวัดเชียงใหม่

ต้นแบบโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กตามแนวพระราชดำริ

หมู่บ้านยางเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ อยู่หลังหุบเขาในตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ในอดีตเคยอุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้เขียวชอุ่ม แต่เมื่อชาวบ้านเริ่มหารายได้จากการปลูกฝิ่น ป่าไม้ก็ลดจำนวนลง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรที่หมู่บ้านนี้ ทรงทราบถึงปัญหาและได้พระราชทานแนวทางให้เปลี่ยนมาปลูกผักผลไม้เมืองหนาวแทนการปลูกฝิ่น ภายใต้การดำเนินงานของโครงการหลวงที่เริ่มต้นมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒ แต่เนื่องจากพื้นที่ในเขตหมู่บ้านยางนั้นอยู่ห่างไกลระบบสาธารณูปโภคยังเข้าไม่ถึง จึงเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เมื่อพระองค์ทอดพระเนตรเห็นลำธารในหมู่บ้านนี้มีน้ำไหลผ่านตลอดปี จึงมีพระราชดำริให้นำน้ำในลำธารมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

พลอากาศเอก กำธน สินธวานนท์ องคมนตรีในรัชกาลที่ ๙ และอดีตผู้ว่าการ กฟผ. ถ่ายทอดถึงหลักแนวคิดพระราชทานว่า พระองค์ทรงมีความรู้ว่าการผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำสามารถทำได้สองแบบ แบบแรกได้จากการนำน้ำที่ไหลจากที่สูงลงมาผลักกังหันเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ส่วนอีกแบบหนึ่งคือ น้ำไหลในทางราบ ซึ่งหากไหลอยู่ตลอดเวลาก็ทำให้กังหันเครื่องกำเนิดไฟฟ้าหมุนได้เช่นกัน

พ.ศ. ๒๕๑๖

คำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านยาง

เมื่อพระองค์ทอดพระเนตรเห็นทางน้ำไหลอยู่ตลอดเวลาที่หมู่บ้านยาง จึงมีพระราชดำริให้ศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการสร้างโรงไฟฟ้าที่นี่ และมีพระราชประสงค์ให้ผลิตไฟฟ้าเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานของโรงงานแปรรูปผลไม้ เพราะเวลานั้นยังไม่มีไฟฟ้าเข้าไปถึงหมู่บ้านดังกล่าว

กฟผ. ได้สำรวจศึกษาความเหมาะสมพบว่า สามารถพัฒนาได้ในระยะสั้นโดยใช้เงินลงทุนต่ำ จึงเริ่มก่อสร้างในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ โดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานทุนทรัพย์เป็นทุนตั้งต้น และมีบริษัท ร้านค้า และเอกชน ร่วมถวายโดยเสด็จพระราชกุศล รวมมูลค่า ๑,๕๕๓,๕๒๕ บาท สามารถก่อสร้างแล้วเสร็จในระยะเวลาประมาณ ๘ เดือน

ในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๗ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินโดยรถม้าที่ราษฎรบ้านยางและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมจัดถวาย ไปตามเส้นทางสู่โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านยาง ตลอดทางมีราษฎรจำนวนมากมารอเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ ทรงประกอบพิธีเปิดโรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านยาง จ่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่หมู่บ้านต่าง ๆ โดยรอบและโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๑ (ฝาง) เพื่อใช้ในการแปรรูปผลิตผลการเกษตร ช่วยสร้างรายได้ให้กับราษฎรในพื้นที่

ปัจจุบันโรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านยางมีขนาดกำลังผลิตรวม ๑๒๔.๕ กิโลวัตต์ สามารถผลิตไฟฟ้าได้ประมาณปีละ ๐.๔ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง สามารถจ่ายไฟได้ครอบคลุมหมู่บ้านยาง หมู่บ้านแม่งอนขี้เหล็ก หมู่บ้านแม่ข่า โครงการหลวง และส่งให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคนำไปจำหน่ายในเขตอำเภอฝางได้อีกส่วนหนึ่ง กล่าวได้ว่าโรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านยางเป็นโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กแห่งแรกของประเทศไทย และเป็นต้นแบบของโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กอีกหลายแห่งในเวลาต่อมา

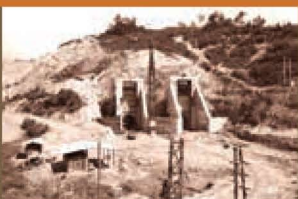
พ.ศ. ๒๕๑๗

โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านยางสร้างแล้วเสร็จ

เขื่อนบางลาง

น้ำพระทัยหลั่งริน สู่ปลายด้ามขวานทอง

แม้การสร้างเขื่อนอเนกประสงค์ขนาดใหญ่จะเริ่มต้นขึ้นในประเทศในช่วงทศวรรษแรกของ พ.ศ. ๒๕๐๐ แต่ในภาคใต้กลับยังไม่มีโครงการสร้างเขื่อนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า เขื่อนบางลางจึงถือเป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำแห่งแรกของภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทยตามแผนพัฒนาลุ่มน้ำปัตตานี โดยสร้างปิดกั้นแม่น้ำปัตตานีที่บริเวณบ้านบางลาง ตำบลเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา

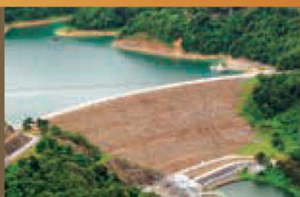
พ.ศ. ๒๕๑๘

ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนบางลาง

เขื่อนบางลางเป็นเขื่อนหินถมแกนดินเหนียว มีความสูง ๘๕ เมตร สันเขื่อนยาว ๔๓๐ เมตร กว้าง ๑๐ เมตร และอ่างเก็บน้ำมีขนาดความจุ ๑,๔๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โรงไฟฟ้าตั้งอยู่บนฝั่งขวาของแม่น้ำปัตตานี ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าจำนวน ๓ เครื่อง รวมกำลังผลิตทั้งสิ้น ๗๖,๐๐๐ กิโลวัตต์ สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ปีละ ๒๐๐ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง ช่วยอำนวยประโยชน์ในด้านการเพาะปลูกของจังหวัดยะลาและปัตตานี เป็นพื้นที่ ๓๘๐,๐๐๐ ไร่ อีกทั้งยังช่วยในด้านการอุปโภคบริโภค และช่วยบรรเทาอุทกภัยบริเวณตอนล่างของลุ่มน้ำปัตตานีที่เคยเกิดขึ้นเป็นประจำ เป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญในภาคใต้ ช่วยสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้เขื่อน รวมถึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความงดงามตามธรรมชาติและมีมนต์เสน่ห์แห่งขุนเขาแห่งหนึ่งของจังหวัดยะลา

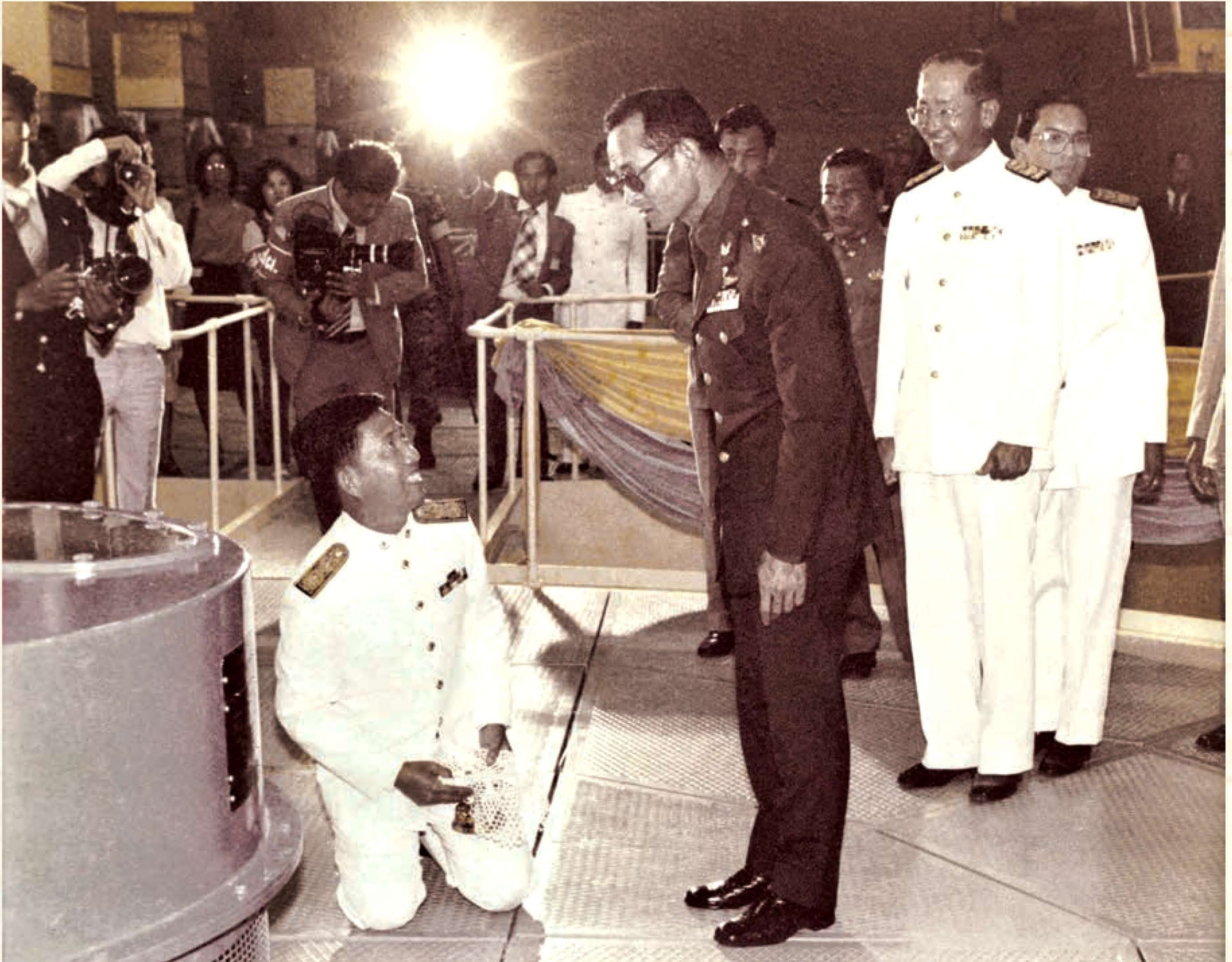
พ.ศ. ๒๕๒๔

เขื่อนบางลางสร้างแล้วเสร็จ

แม้ในอดีตพื้นที่ดังกล่าวจะเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยและมีปัญหาเรื่องผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตั้งพระราชหฤทัยมั่นที่จะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมและพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราษฎร การเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมในแต่ละครั้งเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ราษฎร รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐและ กฟผ. ที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย

ดังเช่นการสร้างเขื่อนบางลางที่จังหวัดยะลา ซึ่งเริ่มต้นในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ ปีที่สถานการณ์คอมมิวนิสต์ทั้งภายในและภายนอกประเทศทวีความรุนแรงขึ้น ในระหว่างการก่อสร้าง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปทรงตรวจเยี่ยมและพระราชทานกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานถึง ๓ ครั้ง ในครั้งนั้นมีเจ้าหน้าที่ กฟผ. หลายคนถูกคอมมิวนิสต์จับไป ถึงแม้จะมีหน่วยทหารไปอารักขาก็ตาม เนื่องจากคอมมิวนิสต์คิดว่า กฟผ. ตัดถนนเพื่อเข้าไปปราบปราม หน่วยงานจึงต้องติดต่อกับผู้ก่อการร้าย ส่งจดหมายอธิบายถึงความจำเป็นทั้งหมด จนสุดท้ายด้วยพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม จึงสามารถเจรจาตกลงกันได้ และยอมเปิดทางเพื่อเข้าไปทำงานได้อย่างปลอดภัย

"ขอให้เขื่อนบางลางอำนวยประโยชน์แก่อาณาประชาราษฎร์ ทั้งในด้านการผลิตจ่ายกระแสไฟฟ้า การชลประทาน ตลอดจนประโยชน์อื่น ๆ เพื่อช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาคใต้ให้เจริญรุ่งเรือง และสถิตสถาพรคู่แผ่นดินไทยชั่วกาลนาน"

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในวันเสด็จพระราชดำเนิน พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
ไปทรงเปิดเขื่อนบางลาง จังหวัดยะลา
เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๔

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางศิลาฤกษ์การก่อสร้างเขื่อนบางลาง เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๑ หลังจากนั้นอีก ๓ ปี การก่อสร้างจึงแล้วเสร็จ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ไปทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนบางลาง เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๔

โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนห้วยกุ่ม จังหวัดชัยภูมิ

พลังเพื่อปวงประชา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สนพระราชหฤทัยรับฟังปัญหาของราษฎร ไม่ว่าความเดือดร้อนจะเล็กหรือใหญ่เพียงใด เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดเขื่อนจุฬาภรณ์ในจังหวัดชัยภูมิ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ทรงได้รับทราบถึงภาวะขาดแคลนน้ำในหน้าแล้งและภาวะบ้านเรือนถูกน้ำท่วมในหน้าฝนของชาวบ้านอำเภอเกษตรสมบูรณ์และอำเภอภูเขียว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กรมชลประทาน กรมป่าไม้ และ กฟผ. ร่วมกันพิจารณาหาทางแก้ไข โดยให้คำนึงถึงประโยชน์ที่ชาวบ้านจะได้รับเป็นหลัก พระราชทานพระราชดำริว่าหากสร้างเขื่อนขนาดเล็กใต้เขื่อนจุฬาภรณ์ ห่างออกไปประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ก็จะสามารถกักเก็บน้ำไหลผ่านทั้งหน้าแล้งและหน้าน้ำหลาก อีกทั้งยังใช้ผลิตกระแสไฟฟ้าได้อีกด้วย นับเป็นพระอัจฉริยภาพที่ทรงรู้รอบด้านในการใช้ประโยชน์สภาพแวดล้อมอย่างคุ้มค่า

พ.ศ. ๒๕๒๑

ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนห้วยกุ่ม

กฟผ. ได้ทำการสำรวจและพบว่าพื้นที่ดังกล่าวเหมาะสม และเริ่มงานก่อสร้างตัวเขื่อนในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ โครงการอ่างเก็บน้ำเขื่อนห้วยกุ่มจึงถือกำเนิดขึ้นที่บ้านปากห้วยกุ่ม ตำบลหนองโพนงาม อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

ด้วยสายพระเนตรอันกว้างไกลในครั้งนั้น แม้เขื่อนห้วยกุ่มจะเป็นเขื่อนขนาดเล็กมีขนาดความจุเพียง ๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่กลับยังประโยชน์ให้ราษฎรอย่างมหาศาล เพราะนอกจากจะเอื้อประโยชน์หลักให้กับเกษตรกรบริเวณลำน้ำพรมตอนล่างในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอภูเขียว และอำเภอบ้านแท่น ครอบคลุมพื้นที่เกษตรกรรมประมาณ ๘๐,๐๐๐ ไร่แล้ว ยังติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนาดกำลังผลิต ๑,๐๖๐ กิโลวัตต์ สามารถผลิตไฟฟ้าได้ประมาณปีละ ๓ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดเขื่อนห้วยกุ่ม เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ ในวันนั้นมีราษฎรมารอรับเสด็จอย่างเนืองแน่น พลอากาศเอก กำธน สินธวานนท์ อดีตผู้ว่าการ กฟผ. เล่าว่า "พอกราบบังคมทูลว่า เป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมที่เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดเขื่อนเล็ก ๆ พระองค์ท่านก็มีรับสั่งว่า 'นี่คือเขื่อนที่ใหญ่ที่สุดของฉันแล้ว'"

แม้เขื่อนห้วยกุ่มจะเป็นเขื่อนขนาดเล็กที่สุดในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่เป็นเขื่อนที่ราษฎรได้รับประโยชน์มหาศาลจากอ่างเก็บน้ำและโรงไฟฟ้าพลังน้ำแห่งนี้

พ.ศ. ๒๕๒๓

เขื่อนห้วยกุ่มสร้างแล้วเสร็จ

เขื่อนพรมธารา จังหวัดชัยภูมิ

พระอัจฉริยภาพนำสู่ความสุขสมบูรณ์

เขื่อนพรมธาราเกิดขึ้นจากครั้งที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรการก่อสร้างเขื่อนจุฬาภรณ์ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ และทรงสังเกตเห็นลำห้วยใหญ่ที่เป็นสาขาของลำน้ำพรมซึ่งอยู่บริเวณเหนือเขื่อนจุฬาภรณ์ฝั่งซ้าย มีน้ำไหลตลอดปี อีกทั้งยังมีปริมาณน้ำมากในฤดูฝน

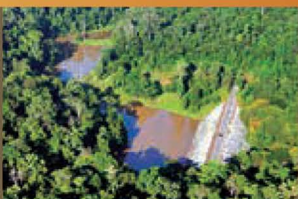

พ.ศ. ๒๕๒๔

คำเนินการก่อสร้างเขื่อนพรมธารา

พระองค์จึงมีพระราชดำริให้ศึกษารายละเอียดเพื่อก่อสร้างเขื่อนหรือฝายขนาดเล็ก กฟผ. จึงได้ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนพรมธาราและเจาะอุโมงค์ชักน้ำลงอ่างเก็บน้ำของเขื่อนจุฬาภรณ์ เมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๒๕ ทำให้สามารถผันน้ำมาลงเขื่อนจุฬาภรณ์ได้ประมาณปีละ ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ส่งผลให้ผลิตไฟฟ้าได้เพิ่มขึ้นอีกประมาณปีละ ๒ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง จากเดิมที่เคยผลิตไฟฟ้าได้ประมาณปีละ ๘๔ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง ช่วยเสริมความมั่นคงของระบบไฟฟ้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อีกส่วนหนึ่ง

แม้จะเป็นเขื่อนขนาดเล็ก แต่เขื่อนพรมธาราก็สามารถช่วยเสริมการทำงานของเขื่อนที่ใหญ่กว่าอย่างเขื่อนจุฬาภรณ์ได้เป็นอย่างดี แนวพระราชดำริในการจัดการทรัพยากรน้ำนี้ยังประโยชน์สุขให้แก่ชาวบ้านในพื้นที่นับเป็นอเนกประการ

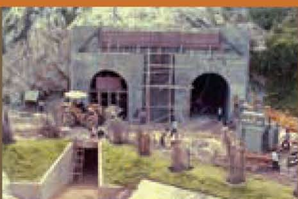
พ.ศ. ๒๕๒๕

เขื่อนพรมธาราสร้างแล้วเสร็จ

โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านสันติ จังหวัดยะลา

พระราชดำริเพื่อประโยชน์อันสูงสุดของราษฎร

โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านสันติเกิดขึ้นจากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางศิลาฤกษ์การก่อสร้างเขื่อนบางลางในวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้ทอดพระเนตรฝายทดน้ำขนาดเล็กจากคลองละแอในจังหวัดยะลาและทรงรับฟังว่า น้ำประปาในหมู่บ้านสันติที่ต่อท่อส่งน้ำมาจากฝายละแอไหลแรงเกินไปจนทำให้ก๊อกน้ำเสียเป็นประจำ จึงมีพระราชดำริว่า "ถ้าน้ำแรง ทำไมไม่คิดทำไฟฟ้าด้วย"

พ.ศ. ๒๕๒๔

ดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านสันติ

กฟผ. จึงสนองพระราชดำริโดยก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านสันติ ทำการเจาะอุโมงค์ต่อท่อส่งน้ำยาว ๑,๘๐๐ เมตร จากฝายละแอผ่านลงไปยังถ้ำใต้ภูเขา เพื่อส่งน้ำไปผลิตไฟฟ้าและปล่อยน้ำลงสู่อ่างเก็บน้ำเขื่อนบางลาง ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตไฟฟ้าของเขื่อนบางลาง และยังช่วยให้ชาวบ้านในหมู่บ้านสันติ ๑ ซึ่งเป็นหมู่บ้านต้นน้ำ ได้รับประโยชน์ในด้านอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกด้วยเช่นกัน

โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านสันติสร้างแล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๒๕ ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนาดกำลังผลิต ๑,๒๗๕ กิโลวัตต์ จำนวน ๑ เครื่อง สามารถผลิตไฟฟ้าได้ประมาณปีละ ๖ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง

ความสำคัญของโรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านสันติมิได้เป็นเพียงโรงไฟฟ้าพลังน้ำใต้ดินแห่งแรกของประเทศไทย ที่ใช้เทคโนโลยีระบบควบคุมการเดินเครื่องทางไกลจากเขื่อนบางลางเท่านั้น แต่ยังดำเนินการโดยวิศวกร กฟผ. และช่างชาวไทยทั้งหมด

พ.ศ. ๒๕๒๕

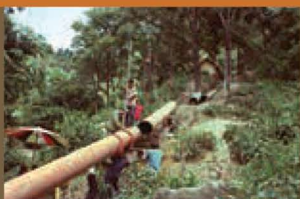
โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านสันติสร้างแล้วเสร็จ

โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านขุนกลาง จังหวัดเชียงใหม่

พลิกฟื้นและหล่อเลี้ยงเพื่อการพัฒนา

เป็นเวลากว่า ๓๐ ปี ที่โครงการตามพระราชดำริ ณ อุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์ พลิกฟื้นผืนป่าบริเวณบ้านขุนกลาง จังหวัดเชียงใหม่ ให้คืนกลับสู่ความอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง ช่วยอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร และยังสร้างอาชีพที่มั่นคงให้แก่ราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นได้อย่างเป็นปึกแผ่น

แต่เดิมชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่าม้ง ได้บุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อปลูกฝิ่นและทำไร่เลื่อนลอย ทำให้ผืนป่าที่มีสภาพอุดมสมบูรณ์เริ่มเสื่อมโทรมลง เมื่อคราวพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร มีพระราชประสงค์ที่จะพัฒนาพื้นที่บริเวณดังกล่าวให้เจริญขึ้นเพื่อให้ชาวบ้านอยู่ดีกินดีและดำเนินวิถีชีวิตอย่างถูกกฎหมาย

พ.ศ. ๒๕๒๕

ดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านขุนกลาง

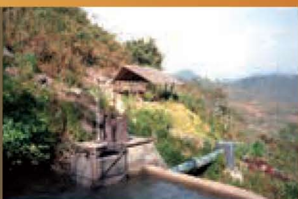
แนวพระราชดำริในการพัฒนาบ้านขุนกลางเริ่มจากการพัฒนาแหล่งน้ำ โดยนำน้ำจากน้ำตกสิริภูมิที่อยู่ในบริเวณหมู่บ้านมาใช้ผลิตไฟฟ้า เพื่อสนับสนุนกิจการของโครงการหลวงดอยอินทนนท์ หรือสถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งพัฒนาและส่งเสริมให้ชาวไทยภูเขาปลูกพืชเศรษฐกิจแทนการปลูกฝิ่น

กฟผ. ได้สนองพระราชดำริโดยก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านขุนกลางเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๒๕ แล้วเสร็จในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าจำนวน ๒ ชุด รวมกำลังผลิต ๑๘๐ กิโลวัตต์ สามารถผลิตไฟฟ้าได้ประมาณปีละ ๓๐๐,๐๐๐ กิโลวัตต์-ชั่วโมง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดโรงไฟฟ้าบ้านขุนกลาง เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗ และต่อมาในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนาดกำลังผลิต ๒๐ กิโลวัตต์เพิ่มอีกหนึ่งเครื่อง รวมเป็นกำลังผลิต ๒๐๐ กิโลวัตต์ สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าให้ราษฎรในหมู่บ้านขุนกลางได้ใช้ตลอดทั้งปี และไฟฟ้าที่เหลือยังจ่ายเข้าระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอีกด้วย

ไฟฟ้าที่มาพร้อมกับความเจริญ สร้างความสุขและรอยยิ้มให้กับชาวบ้าน บางส่วนเริ่มหันมาปลูกผักผลไม้และดอกไม้เมืองหนาว เช่น สตรอว์เบอร์รี่ ท้อ พลับ คอกคาร์เนชั่น โดยเฉพาะดอกเบญจมาศที่นิยมปลูกเต็มพื้นที่เนื่องจากได้ราคาดี ใช้เงินลงทุนไม่มาก

โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านขุนกลางสร้างขึ้นตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในการพัฒนาพลังงานจากทรัพยากรแหล่งน้ำตามธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ชุบชีวิตชาวไทยภูเขาบนดอยอินทนนท์ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

พ.ศ. ๒๕๒๗

โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านขุนกลางสร้างแล้วเสร็จ

โรงไฟฟ้าพลังน้ำคลองช่องกล่ำ จังหวัดสระแก้ว

สว่างไสวด้วยพระมหากรุณาธิคุณ

เดิมพื้นที่ป่าเขาบรรทัดแถบชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว มีสภาพป่าเสื่อมโทรมถูกบุกรุกทำลาย ราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ราบเชิงเขาประสบปัญหาขาดแคลนน้ำในการทำเกษตรกรรม และในเวลานั้นยังเป็นพื้นที่ที่มีการสู้รบกับผู้ก่อการร้ายด้วย

ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๒๖ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่เขตจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดสระแก้ว ทรงทราบถึงปัญหาความเดือดร้อนของราษฎร มีพระราชดำริให้กองทัพภาคที่ ๑ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำ "โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาจังหวัดปราจีนบุรีตาม

พ.ศ. ๒๕๒๕

ดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำคลองช่องกล่ำ

พระราชดำริ" โดยจัดสร้างเขื่อนคลองช่องกล่ำตอนบน และเขื่อนคลองช่องกล่ำตอนล่าง อำเภอวัฒนานคร และเขื่อนท่ากระบาก อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ เพื่อช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ราษฎร

ต่อมา เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ดังกล่าว มีพระราชดำริให้ กฟผ. และกรมชลประทานนำน้ำที่ระบายจากเขื่อนมาใช้ประโยชน์ในการผลิตไฟฟ้าก่อนระบายน้ำไปใช้ในการทำเกษตรกรรม และมีพระราชดำริให้เพิ่มความสูงของเขื่อนคลองช่องกล่ำตอนบน เพื่อให้อ่างเก็บน้ำมีความจุมากขึ้น สามารถเพิ่มกำลังผลิตไฟฟ้าได้มากขึ้นตามไปด้วย

กฟผ. จึงดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำคลองช่องกล่ำขึ้น เพื่อผลิตไฟฟ้าสำหรับอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ด้วยงบประมาณลงทุนรวมทั้งสิ้น ๔,๕๐๐ ล้านบาท โดยสร้างท่อส่งน้ำจากเขื่อนไปยังโรงไฟฟ้า พร้อมทั้งติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนาดกำลังผลิต ๒๐ กิโลวัตต์ สามารถผลิตไฟฟ้าได้ประมาณปีละ ๓๐๐,๐๐๐ กิโลวัตต์-ชั่วโมง ก่อสร้างเสร็จสิ้นใน พ.ศ. ๒๕๒๖ ต่อมาประสบปัญหาน้ำท่วมอาคารโรงไฟฟ้า จึงย้ายไปตั้งบนที่สูงกว่าเดิม ก่อนเปิดใช้อีกครั้งในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๘

โรงไฟฟ้าพลังน้ำคลองช่องกล่ำก่อให้เกิดประโยชน์นานัปการ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรของราษฎรหลายร้อยครอบครัวในโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาจังหวัดสระแก้ว ๓ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านคลองทราย หมู่บ้านคลองคันโท และหมู่บ้านท่ากะบาก ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาเป็นหลัก รวมเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๕,๑๐๐ ไร่ ใช้พลังงานไฟฟ้ากับเครื่องสีข้าวหรือโรงสีในหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นตามพระราชดำริ และยังเป็นไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะให้กับทั้ง ๓ หมู่บ้าน ทดแทนการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นค่าพลังงานไฟฟ้าเฉลี่ยปีละ ๖๓,๕๐๐ กิโลวัตต์-ชั่วโมง

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่ได้พระราชทานความสว่างไสวจากกระแสไฟฟ้าและนำมาซึ่งความผาสุกให้แก่ราษฎรอย่างยั่งยืน

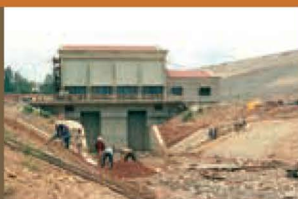
พ.ศ. ๒๕๒๖

โรงไฟฟ้าพลังน้ำคลองช่องกล่ำสร้างแล้วเสร็จ

โรงไฟฟ้าพลังน้ำ เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล จังหวัดเชียงใหม่

เพื่ออำนวยประโยชน์แก่ปวงประชา

เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชลตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติศรีลานนา เดิมเป็นฝายกั้นน้ำขนาดเล็ก ปิดกั้นลำน้ำแม่งัด ในพื้นที่ตำบลช่อแล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จนกระทั่งเกิดอุทกภัยใน พ.ศ. ๒๕๑๖ ทำให้ฝายได้รับความเสียหายอย่างหนักจนใช้การไม่ได้ เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ใน พ.ศ. ๒๕๒๐ ราษฎรได้ถวายฎีกาขอพระราชทานฝายเพื่อปิดกั้นลำน้ำแม่งัด กรมชลประทานได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลถวายรายงานเพื่อขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียระหว่างการสร้างฝายกับอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในบริเวณลุ่มน้ำดังกล่าว จึงพระราชทานพระราชดำริว่า

พ.ศ. ๒๕๒๘

ดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล

"โครงการประเภทใด ถ้าหากพิจารณาแล้วเห็นว่าสามารถอำนวยประโยชน์ได้มากกว่า ก็สมควรเลือกโครงการประเภทนั้น"

กรมชลประทานและ กฟผ. จึงร่วมมือกันก่อสร้างเขื่อนและโรงไฟฟ้าพลังน้ำ เพื่อให้การใช้ประโยชน์ของเขื่อนเป็นไปอย่างสมบูรณ์ ครอบคลุมในทุกด้าน โดยกรมชลประทานสร้างตัวเขื่อนแล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๒๗ และส่งต่อให้ กฟผ. ดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำใน พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า จำนวน ๒ เครื่อง รวมกำลังผลิต ๙,๐๐๐ กิโลวัตต์ สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ปีละ ๒๘.๗๕ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง ตัวเขื่อนกักเก็บน้ำได้สูงสุด ๒๖.๕ ล้านลูกบาศก์เมตร

เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานนามว่า **"เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล"** พร้อมเสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๙

เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชลช่วยระบายน้ำหล่อเลี้ยงพื้นที่เพาะปลูกในบริเวณที่ราบเชิงเขาทั้งสองฝั่งของลำน้ำแม่งัด ช่วยบรรเทาอุทกภัยในเขตตัวเมืองเชียงใหม่ และยังเป็นแหล่งประมงน้ำจืดขนาดใหญ่ที่มีปลาหลากหลายชนิด ช่วยสร้างอาชีพเสริมให้แก่ชาวบ้านได้อีกทางหนึ่ง อีกทั้งสภาพภูมิทัศน์ที่สวยงามของอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชลยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้ผู้คนได้มาพักผ่อนอีกด้วย

เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชลที่สร้างขึ้นตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สร้างความผาสุกในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพให้แก่ราษฎรในพื้นที่มาเป็นเวลายาวนาน ราษฎรล้วนซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นที่ยิ่ง

พ.ศ. ๒๕๒๘

โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชลสร้างแล้วเสร็จ

พระบารมีปกเกล้าชาวประชา

ตลอดรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ด้วยทรงพระปรีชาสามารถในด้านวิศวกรรมศาสตร์และสนพระราชหฤทัยในกิจการไฟฟ้าของไทยอันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ พระองค์พระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยในการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในการผลิตไฟฟ้าผสานกับการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการผลิตไฟฟ้าในรูปแบบต่าง ๆ ทรงวางรากฐานการพัฒนาพลังงานไทย โดยทรงเน้นการพึ่งพาตนเองและความมั่นคงยั่งยืน

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยน้อมนำแนวทางตามพระบรมราโชวาทและพระราชดำริในโอกาสต่าง ๆ มาสู่การพัฒนากิจการไฟฟ้าของไทย โดยเร่งรัดพัฒนาและจัดหาแหล่งผลิตไฟฟ้าอันเนื่องมาจากประเทศไทยเริ่มพัฒนาและมีการขยายตัวทั้งในด้านจำนวนประชากรและเศรษฐกิจที่เจริญรุดหน้า ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของรัฐบาลประสบความสำเร็จ ทำให้ความต้องการใช้ไฟฟ้าของประเทศเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมถึงมุ่งกระจายไฟฟ้าไปสู่พี่น้องประชาชนในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อให้มีไฟฟ้าใช้กันอย่างทั่วถึงและเพียงพอ

การพัฒนาไฟฟ้าของไทยมีมาอย่างต่อเนื่อง เริ่มต้นตั้งแต่ยุคก่อร่างสร้างตัวในช่วงต้นรัชสมัยจวบจนประเทศไทยเริ่มค้นพบแหล่งทรัพยากรพลังงานใหม่ ทั้งแหล่งถ่านหินที่ถูกค้นพบใต้ผืนดินและก๊าซธรรมชาติที่ขุดพบในท้องทะเลอ่าวไทย นำไทยก้าวสู่ยุคแห่งความโชติช่วงชัชวาล การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการผลิตไฟฟ้าสมัยใหม่ที่มีความทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาใช้ให้สอดคล้องกับเชื้อเพลิงพลังงานที่มีอยู่ภายในประเทศ ช่วยให้ประเทศไทยสามารถพึ่งพาตนเองได้ส่วนหนึ่ง ลดการนำเข้าเชื้อเพลิงจากต่างประเทศและประหยัดเงินตราของไทย

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าที่สำคัญ ทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินจะรับสั่งถามถึงการทำงานด้วยความสนพระราชหฤทัย และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมเสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดโรงไฟฟ้า ยังความปีติยินดีและภาคภูมิใจแก่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยตลอดมา

โรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

คุณค่าแห่งทรัพย์ในดิน

การค้นพบแหล่งถ่านหินลิกไนต์บริเวณอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง นับเป็นคุณค่าต่อการนำไปใช้ผลิตไฟฟ้าของประเทศให้เกิดความมั่นคงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะใน พ.ศ. ๒๕๑๖ ที่น้ำมันเชื้อเพลิงมีราคาแพงขึ้น

เหมืองแม่เมาะเป็นเหมืองถ่านหินแบบเปิดที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกทั้งเป็นแหล่งเชื้อเพลิงที่มีราคาถูก จึงได้ทยอยพัฒนาสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและถือเป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าหลักที่สำคัญของประเทศ โดยในระยะแรกได้เริ่มก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อนขนาดกำลังผลิต ๑๒,๕๐๐ กิโลวัตต์ ประกอบด้วยเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนาด ๖,๒๕๐ กิโลวัตต์ ๒ เครื่อง เริ่มจ่ายไฟฟ้าเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ ให้จังหวัดลำปาง ลำพูน และเชียงใหม่ รวมทั้งจ่ายไฟฟ้าสำหรับใช้ในการก่อสร้างเขื่อนภูมิพลที่จังหวัดตาก

พ.ศ. ๒๕๑๘

ดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าแม่เมาะ เครื่องที่ ๑ - ๓

ต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ ขึ้น จึงได้จัดตั้ง "การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย" โดยโอนกิจการโรงไฟฟ้าแม่เมาะจากการลิกไนท์มาอยู่ในการดูแลของ กฟผ. นับเป็นการเปิดศักราชใหม่ของการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานความร้อนจากถ่านหินลิกไนต์

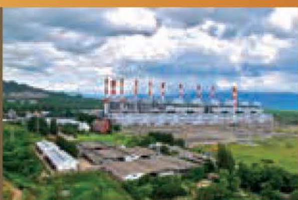
ปัจจุบัน โรงไฟฟ้าแม่เมาะมีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าจำนวน ๑๐ เครื่อง ขนาดกำลังผลิตรวม ๒,๑๘๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ เป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าที่ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ

เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ไปทรงประกอบพิธีเปิดโรงไฟฟ้าแม่เมาะ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

ในครั้งนั้น ได้ทอดพระเนตรกิจการเหมืองลิกไนต์แม่เมาะ และมีพระราชปรารภว่าควรหาทางปรับปรุงและฟื้นฟูสภาพเหมืองแม่เมาะให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยน่าดูและเป็นระเบียบ

ปัจจุบัน กฟผ. ได้ดำเนินการปรับปรุงฟื้นฟูสภาพเหมืองแม่เมาะและบริเวณโดยรอบให้เป็นพื้นที่สีเขียว สร้างสวนพฤกษศาสตร์สวนเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อาคารพิพิธภัณฑ์ศูนย์ถ่านหินศึกษาเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมถึงปรับปรุงภูมิทัศน์และปลูกพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมทั้งเป็นแหล่งศึกษาวิวัฒนาการเทคโนโลยีของการผลิตไฟฟ้าและการทำเหมืองถ่านลิกไนต์

โรงไฟฟ้าแม่เมาะได้อำนวยประโยชน์ช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพและรายได้ให้กับชุมชนและประชาชนในพื้นที่โดยรอบ รวมถึงเสริมสร้างความเจริญทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดลำปาง อีกทั้งเป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าหลักที่สำคัญของประเทศที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงของระบบไฟฟ้า รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยโดยรวมมาอย่างต่อเนื่อง

พ.ศ. ๒๕๒๗ - ๒๕๓๘

โรงไฟฟ้าแม่เมาะเครื่องที่ ๔ - ๑๓ สร้างแล้วเสร็จ

โรงไฟฟ้าพระนครเหนือ จังหวัดนนทบุรี

ทุกก้าวเพื่อประชาชน

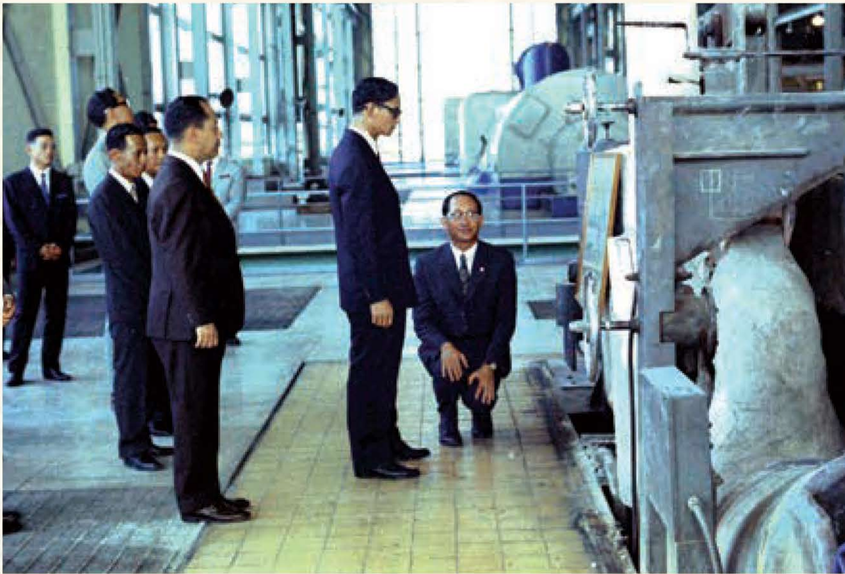
ภารกิจสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลในทุกยุคทุกสมัยคือการสร้างความมั่นคงและยั่งยืนด้านพลังงานไฟฟ้าของประเทศ

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ประเทศไทยประสบวิกฤติการณ์ขาดแคลนไฟฟ้าอย่างหนัก ทั้งในเมืองหลวงและตามหัวเมืองต่าง ๆ ในภูมิภาค โรงไฟฟ้าสำคัญถูกระเบิดทำลายหรือได้รับความเสียหายในช่วงระหว่างเกิดสงคราม กระทั่งเวลาต่อมารัฐบาลได้ทยอยฟื้นฟูโรงไฟฟ้าที่ได้รับความเสียหายให้กลับคืนมาจ่ายไฟฟ้าได้ตามปกติ ประกอบกับเศรษฐกิจของประเทศไทยเริ่มฟื้นตัว จึงได้วางแผนการก่อสร้างโรงไฟฟ้าแห่งใหม่เพิ่ม

พ.ศ. ๒๕๐๒

ดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพระนครเหนือ

ในการก่อสร้างเขื่อนภูมิพลจำเป็นต้องใช้ระยะเวลานานถึง ๖ ปี ดังนั้น เพื่อให้สามารถจัดหากระแสไฟฟ้าได้ทันและเพียงพอต่อความต้องการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โรงไฟฟ้าพระนครเหนือจึงถือกำเนิดขึ้น ใน พ.ศ. ๒๕๐๒ ตัวโรงไฟฟ้าตั้งอยู่บนฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา ที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และงานก่อสร้างได้เร่งรัดจนแล้วเสร็จภายในเวลาเพียง ๑ ปี ๘ เดือน เปิดใช้อย่างเป็นทางการใน พ.ศ. ๒๕๐๔

โรงไฟฟ้าพระนครเหนือเป็นโรงไฟฟ้าพลังความร้อนที่ใช้ไอน้ำเป็นตัวขับเคลื่อนเครื่องผลิตไฟฟ้าแห่งแรกของประเทศไทย ในระยะแรกติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนาดกำลังผลิต ๗๕,๐๐๐ กิโลวัตต์ ต่อมาเมื่อความต้องการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้น กฟผ. จึงติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเพิ่มเติมเป็นเครื่องที่ ๒ ใน พ.ศ. ๒๕๐๖ และเครื่องที่ ๓ ใน พ.ศ. ๒๕๑๑ รวมกำลังการผลิตทั้งสิ้น ๒๓๗,๕๐๐ กิโลวัตต์

วันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นวันที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับ กฟผ. เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรโรงจักรพระนครเหนือด้วยความสนพระราชหฤทัยในเทคโนโลยีก้าวหน้าในเวลานั้น

โรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนแห่งนี้เปิดใช้งานมานานกว่า ๔๐ ปี จนหมดอายุการใช้งาน กฟผ. จึงได้ทำการปิดและรื้อถอนโรงไฟฟ้าในวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ นับเป็นประวัติศาสตร์อันยาวนานของโรงไฟฟ้าพระนครเหนือที่ได้ทำหน้าที่อำนวยประโยชน์ด้านพลังงานไฟฟ้าให้แก่ประเทศ เสมือนเป็น "โรงครู" ของกิจการไฟฟ้าไทย

ปัจจุบัน กฟผ. ได้ก่อสร้างโรงไฟฟ้าพระนครเหนือแห่งใหม่ทดแทนโรงไฟฟ้าเดิม ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงและใช้เทคโนโลยีโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีขนาดกำลังผลิตรวม ๑,๔๙๘,๐๐๐ กิโลวัตต์

พ.ศ. ๒๕๐๔

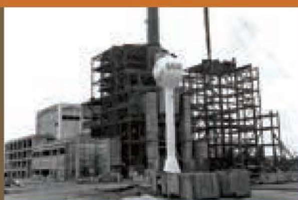
โรงไฟฟ้าพระนครเหนือสร้างแล้วเสร็จ

โรงไฟฟ้าพระนครใต้ จังหวัดสมุทรปราการ

พลังงานแห่งชีวิต

ในช่วงทศวรรษแรกนับจาก พ.ศ. ๒๕๐๐ การเจริญเติบโตของบ้านเมืองพัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การใช้ไฟฟ้าเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย โรงไฟฟ้าที่มีอยู่ในขณะนั้นไม่สามารถรองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าได้อย่างเพียงพอ รัฐบาลในเวลานั้นจึงมอบหมายให้ กฟผ. ขยายแหล่งผลิตไฟฟ้า ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๔) เพื่อช่วยลดปัญหาไฟฟ้าตกไฟฟ้าดับที่เกิดขึ้น โดยเน้นให้โรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนเป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าหลัก และให้โรงไฟฟ้าพลังน้ำเป็นแหล่งผลิตที่ช่วยเสริมในช่วงที่ความต้องการไฟฟ้าสูงสุด

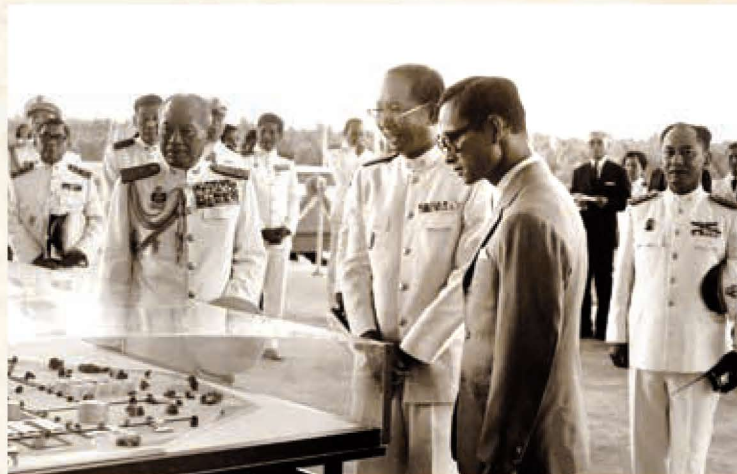
โรงไฟฟ้าพระนครใต้เป็นโรงไฟฟ้าพลังความร้อนที่นำเทคโนโลยีการผลิตไฟฟ้าที่ทันสมัยที่สุดในยุคนั้นมาใช้ ตั้งอยู่ที่ตำบลบางโปรง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าจำนวน ๕ เครื่อง ขนาดกำลังผลิตรวม ๑,๓๓๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ ใช้น้ำมันเตาเป็นเชื้อเพลิง

พ.ศ. ๒๕๑๑

ดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพระนครใต้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตไฟฟ้าให้พอกับความต้องการ คุณภาพดี และมีราคาที่เหมาะสม พระองค์สนพระราชหฤทัยการนำเทคโนโลยีล่าสุดมาใช้ในการผลิตไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าพระนครใต้ และมีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ไปทรงประกอบพิธีเปิด เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

ต่อมาภายหลังที่ได้มีการขุดค้นพบก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย โรงไฟฟ้าพระนครใต้ได้ทำการดัดแปลงเครื่องผลิตไฟฟ้าทั้ง ๕ เครื่อง ให้เปลี่ยนไปใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงแทนน้ำมันเตา ใน พ.ศ. ๒๕๒๘ นอกจากนั้น ตามแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า ได้บรรจุแผนงานก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมเพิ่มขึ้นอีกจำนวน ๓ ชุด แต่ละชุดประกอบด้วยเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากังหันก๊าซและเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากังหันไอน้ำ ขนาดกำลังผลิตรวม ๑,๕๘๘,๐๐๐ กิโลวัตต์

ปัจจุบัน กฟผ. ได้ทยอยปลดโรงไฟฟ้าทั้ง ๕ เครื่องที่ใช้งานมายาวนานออกจากระบบ รวมทั้งมีแผนงานสร้างโรงไฟฟ้าใหม่เพื่อทดแทนโรงไฟฟ้าเดิมที่หมดอายุ ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพความมั่นคงของระบบไฟฟ้าให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความต้องการใช้ไฟฟ้าที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต โดยโรงไฟฟ้าที่สร้างขึ้นใหม่นั้นจะใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูง ใช้เชื้อเพลิงน้อยลงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

พ.ศ. ๒๕๑๓

โรงไฟฟ้าพระนครใต้สร้างแล้วเสร็จ

โรงไฟฟ้าบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

พลังแห่งธรรมชาติ

การพัฒนาไฟฟ้าในระยะแรกเป็นการแก้ปัญหาไฟฟ้าขาดแคลน การผลิตไฟฟ้าจึงมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรพลังงานที่จัดหามาได้อย่างรวดเร็ว ได้แก่ น้ำมัน ภายหลังเมื่อเกิดวิกฤติการณ์น้ำมันขาดแคลนในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ จึงส่งผลกระทบต่อการผลิตไฟฟ้าอย่างรุนแรง จนต้องลดการผลิตไฟฟ้าในบางช่วงเวลาและต้องดับไฟในบางพื้นที่ นอกจากนี้ ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้ามีราคาแพง ส่งผลให้ต้นทุนค่าไฟฟ้าสูงขึ้นตามไปด้วย ทำให้ต้องปรับขึ้นค่าไฟหลายครั้ง นับเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการใช้เชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าด้วยน้ำมันเตาที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ไปสู่การแสวงหาทรัพยากรภายในประเทศมาใช้แทน เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้และช่วยลดภาระในการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศ ต่อมาภายหลังเมื่อค้นพบแหล่งก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย จึงช่วยให้สถานการณ์ด้านการผลิตไฟฟ้ากลับเข้าสู่ความมั่นคงอีกครั้ง

พ.ศ. ๒๕๒๐

ดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าบางปะกงระยะที่ ๑

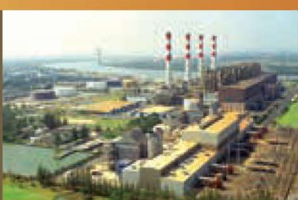
โรงไฟฟ้าบางปะกงตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งซ้ายของแม่น้ำบางปะกงในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนแห่งแรกของประเทศไทยที่ใช้ก๊าซธรรมชาติจากอ่าวไทยเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า

ในช่วงแรก โรงไฟฟ้าบางปะกงประกอบด้วยโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อน ๔ เครื่อง และโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนร่วม ๔ ชุด สามารถใช้ได้ทั้งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง ขนาดกำลังผลิตรวม ๓,๖๘๐,๖๐๐ กิโลวัตต์ ต่อมาเมื่อเศรษฐกิจขยายตัว กฟผ. ได้สร้างโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนร่วมชุดที่ ๕ ขึ้นทดแทนโรงไฟฟ้าที่หมดอายุ

ปัจจุบันโรงไฟฟ้าบางปะกงมีกำลังผลิตรวมทั้งสิ้น ๒,๑๓๖,๐๐๐ กิโลวัตต์ สามารถผลิตไฟฟ้าได้ประมาณปีละ ๘,๘๑๗ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง ถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญของประเทศ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ไปทรงประกอบพิธีเปิดโรงไฟฟ้าบางปะกง เมื่อวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๘

พ.ศ. ๒๕๒๗

โรงไฟฟ้าบางปะกงระยะที่ ๑ สร้างแล้วเสร็จ

๓

ภูมิประชาตามรอยพระบาท สรรค์สร้างไทย

ตามรอยพระราชา

พระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นั้นหาที่สุดมิได้ ตลอด ๗๐ ปีแห่งรัชสมัย พระองค์ทรงห่วงใยในทุกข์สุข ของพสกนิกร เสด็จพระราชดำเนินไปทุกพื้นที่ห่างไกลเพื่อทอดพระเนตร และทรงซักถามความเป็นอยู่ของราษฎร อันเป็นที่มาของโครงการเพื่อ การพัฒนาในด้านต่าง ๆ

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ เป็นล้นพ้น น้อมนำศาสตร์พระราชาและแนวพระราชดำริมาปฏิบัติ ในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม อย่างต่อเนื่อง เพื่อเทิดพระเกียรติและเพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคง และยั่งยืนของสังคมไทยสืบไป

โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงตระหนักดีว่า ดิน น้ำ ป่า เป็นแหล่งก่อเกิดสรรพชีวิตที่หล่อเลี้ยงและเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทรงศึกษาค้นคว้าวิทยาการเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาและทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ ทรงตระหนักว่า ทรัพยากรป่าไม้และแหล่งต้นน้ำลำธารล้วนเกื้อกูลกัน การบุกรุกทำลายแหล่งต้นน้ำและป่าไม้ล้วนทำลายวงจรและห่วงโซ่สำคัญที่ช่วยสร้างสรรค์ดุลยภาพของระบบนิเวศวิทยาที่ทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของประเทศ

ใน พ.ศ. ๒๕๓๗ รัฐบาลได้ดำเนินโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ ในโอกาสทรงครองราชสมบัติปีที่ ๕๐ โดยตั้งเป้าอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นดินที่เสื่อมโทรมและถูกบุกรุกทำลายให้เป็นป่าไม้ถาวรที่มีความอุดมสมบูรณ์จำนวน ๕ ล้านไร่ พร้อมทั้งเชิญชวนพสกนิกรทุกหมู่เหล่าและทุกภาคส่วนเข้าร่วมสนับสนุนโครงการ นับเป็นจุดเริ่มต้นที่ กฟผ. ได้จัดทำ "โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐" และสานต่อด้วยการนำพระราชดำริด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าต้นน้ำและแหล่งต้นน้ำลำธาร การปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการกัดเซาะพังทลายของดิน และการสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อการสร้างความชุ่มชื้นให้แก่ผืนดิน และยังช่วยป้องกันปัญหาการเกิดไฟป่ามาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ ของ กฟผ. ได้เริ่มดำเนินการนับแต่ พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นต้นมา โดยได้ดำเนินการปลูกและบำรุงรักษาแล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๕๒ สามารถปลูกป่าเพื่อคืนความอุดมสมบูรณ์ให้กับป่าไม้ของประเทศไทยครอบคลุมพื้นที่ ๔๘ จังหวัด ทั้งป่าต้นน้ำ ป่าบก ป่าชายเลน และป่าพรุ รวมจำนวนเนื้อที่กว่า ๓๘๔,๐๐๐ ไร่

นอกจากนั้น ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๑ จนถึงปัจจุบัน กฟผ. ยังสานต่อพระราชปณิธานในการธำรงรักษาผืนป่าของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าและน้ำเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา โครงการปลูกต้นไม้รอบบ้านพ่อ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสครองราชย์ปีที่ ๖๐ โครงการปลูกต้นกล้า ป่าต้นน้ำ ถวายพ่อ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ โครงการ กฟผ. เฉลิมพระเกียรติสร้างป่าเพิ่มแหล่งน้ำเขื่อนสิริกิติ์ ๗๘ พรรษา มหาราชินี โครงการปลูกป่าต้นน้ำเขื่อนสิริกิติ์ เฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โครงการปลูกป่า กฟผ. เฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการปลูกป่าในป่าปลูกภายใต้โครงการปลูกป่า กฟผ. เฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

นับจากวันนั้นจนถึงวันนี้ กฟผ. ยังคงมุ่งมั่นที่จะปลูกป่าอย่างต่อเนื่อง สามารถคืนความอุดมสมบูรณ์สู่ผืนป่าไปแล้วกว่า ๔๖๐,๐๐๐ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๔๘ จังหวัด มีจำนวนต้นไม้ที่ปลูกมากกว่า ๘๐ ล้านต้น โดยปลูกฝังให้ชุมชนเห็นคุณค่า หวงแหน และมีส่วนร่วมรักษาผืนป่า อีกทั้งการปลูกป่ายังช่วยสร้างรายได้ให้ชุมชนในท้องถิ่น ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น กฟผ. จะสานต่อในการรักษาผืนป่าอันเป็นทรัพยากรล้ำค่าของแผ่นดินให้คำรงอยู่อย่างยั่งยืน เพื่ออำนวยประโยชน์สุขให้กับลูกหลานไทยสืบไป

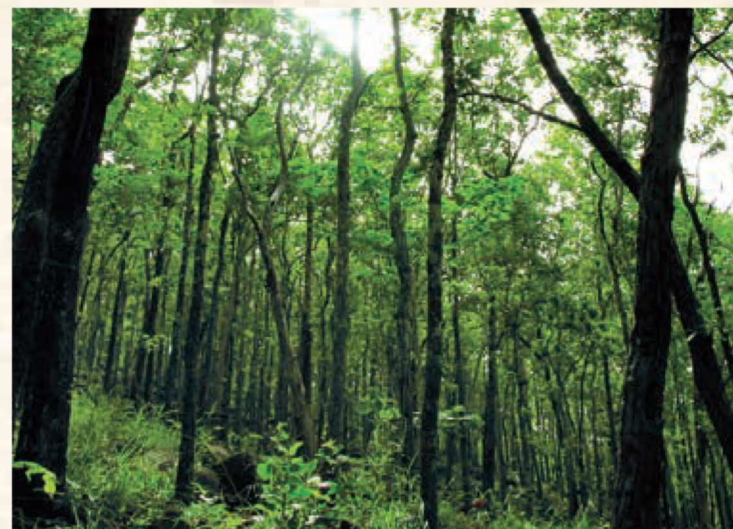

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเล็งเห็นความสำคัญและทรงริเริ่มงานพัฒนาในด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยมีพระราชดำริให้ดำเนินการรวบรวม ปลูก รวมถึงดูแลรักษาพันธุ์พืชต่าง ๆ ที่หายากและกำลังจะหมดไป

ใน พ.ศ. ๒๕๓๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสานต่อพระราชปณิธานในการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศไทย โดยให้โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาเป็นผู้ดำเนินการจัดสร้างธนาคารพืชพรรณขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๓๖ จนเกิดเป็น **โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)**

กฟผ. ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเข้าร่วมสนองพระราชดำริ และได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เข้าร่วมโครงการได้ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา ภายใต้วิสัยทัศน์ "อนุรักษ์ทรัพยากรป่ารอบเขื่อนโรงไฟฟ้าอย่างเห็นคุณและรู้ค่า" ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ **กิจกรรมปกปักทรัพยากร** จัดสรรพื้นที่รวม ๒๑,๑๐๐ ไร่ ให้เป็นพื้นที่ปกปักรักษาพันธุกรรมพืชดั้งเดิมสำหรับทำการศึกษาและนำมาใช้ประโยชน์ต่อไป **กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร** จัดให้มีแปลงปลูกรักษาพันธุกรรมพืชเนื้อที่ ๑,๑๔๒ ไร่ สำหรับรวบรวมพืชสมุนไพรและพืชอาหารสายพันธุ์ดั้งเดิมของท้องถิ่นมาปลูกรักษาไว้ ซึ่งทั้งสองกิจกรรมดำเนินการในพื้นที่ของเขื่อนและโรงไฟฟ้า ๑๖ แห่งทั่วประเทศ รวมเนื้อที่ประมาณ ๒๒,๒๔๒ ไร่ **กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร** จัดทำข้อมูลการสำรวจเก็บรวบรวม การศึกษา การอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรในพื้นที่ กฟผ. **กิจกรรมสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากร** ได้จัดสร้างศูนย์การเรียนรู้ **"ราชานุรักษ์"** ที่เขื่อนศรีนครินทร์ เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ให้เป็นแหล่งเรียนรู้กับเยาวชนและประชาชนผู้สนใจเข้ามาศึกษาในเรื่องการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ รวมทั้ง **กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร** ส่งเสริมให้มีการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรของประเทศ รวมทั้งสนับสนุนให้เกิด "เครือข่ายอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากร" ภายใต้ยุทธศาสตร์ "ประสานองค์ความรู้คู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น" และ "เรียนรู้ร่วมกันในป่าผืนใหญ่"

กฟผ. สามารถอนุรักษ์พรรณไม้พื้นถิ่นของไทยในทุกภูมิภาคของประเทศมากกว่า ๒,๐๐๐ ชนิด ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางพันธุกรรมพืช เพื่อศึกษาการใช้สอยประโยชน์ของพืชสมุนไพร ไม้ผล ไม้ใช้สอย และพืชพื้นถิ่นชนิดต่าง ๆ ให้คงอยู่เป็นทรัพยากรอันทรงคุณค่าสืบไป

โครงการชีววิถี กฟผ.
เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตั้งพระราชหฤทัยมั่นที่จะให้พสกนิกรชาวไทยได้อยู่ดีกินดี ทรงศึกษาค้นคว้าจนบังเกิดเป็น "ศาสตร์พระราชา" ในการทำเกษตรกรรมตามแนวทฤษฎีใหม่ผสานกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันช่วยนำไปสู่วิถีไทยที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ คงความยั่งยืนตามภูมิปัญญาและทรัพยากรพื้นถิ่น

กฟผ. ได้สนองพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ที่มีพระราชประสงค์ให้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปส่งเสริมเกษตรกรให้หันมาทำเกษตรอินทรีย์ ลด ละ เลิกการใช้สารเคมีที่เป็นสาเหตุทำให้ที่ดินทำกินเสื่อมสภาพ เพื่อฟื้นฟูที่ดินทำกินให้คืนความอุดมสมบูรณ์และทำกินได้อย่างยั่งยืน ปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัยของทั้งเกษตรกรและผู้บริโภค รวมถึงช่วยรักษาสภาพแวดล้อมโดยรวม

โครงการชีววิถี กฟผ. เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๒ มุ่งเผยแพร่ความรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการพึ่งพาตนเอง ลดรายจ่ายในครัวเรือน ไม่ก่อหนี้สิน นำจุลินทรีย์ประสิทธิภาพสูงมาใช้แทนสารเคมีในการทำเกษตรกรรม ประมงและปศุสัตว์ ตลอดจนอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม สนับสนุนให้ชาวบ้านนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนาเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง

กฟผ. คัดเลือกชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางโครงการชีววิถีฯ เพื่อพัฒนายกระดับให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า เขื่อน และใต้แนวสายส่งไฟฟ้า มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยมีเป้าหมายจะให้มีชุมชนต้นแบบรวม ๘๘ แห่ง รวมทั้งร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และวิทยาลัยในสังกัด เป็นเครือข่ายถ่ายทอดและแบ่งปันองค์ความรู้โครงการชีววิถี กฟผ. ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ขยายไปสู่เกษตรกรและประชาชนในทุกภูมิภาคของประเทศ

โครงการข้าวกล้องหอมมะลิเบอร์ ๕

กฟผ. ริเริ่ม **โครงการข้าวกล้องหอมมะลิเบอร์ ๕** มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อสนองพระราชดำริให้คนไทยหันมาบริโภคข้าวกล้อง เพื่อสุขภาพที่ดี อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มเกษตรกร และช่วยประหยัดพลังงานไฟฟ้า

การขัดสีข้าวเปลือกให้เป็นข้าวขาวต้องใช้ไฟฟ้ามากกว่าร้อยละ ๖๐ ของกระบวนการขัดสีข้าวทั้งหมด ขณะเดียวกันข้าวที่ผ่านการขัดสีถึง ๓ ครั้ง ทำให้จมูกข้าวและเยื่อหุ้มเมล็ดซึ่งอุดมไปด้วยสารอาหารที่มีคุณค่านานาชนิดและเป็นประโยชน์ต่อร่างกายหลุดออกไปด้วย ต่างจากข้าวกล้องที่ยังคงไว้ซึ่งสารอาหารมากมาย เช่น วิตามินบี ๑ วิตามินบี ๒ ไนอาซิน ธาตุเหล็ก แคลเซียม กรดโฟลิก ไอโอดีน โปรตีน ให้ประโยชน์ต่อร่างกายสูงกว่าสารอาหารในข้าวขาว เสริมสร้างและฟื้นฟูอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ใน พ.ศ. ๒๕๕๘ กฟผ. ได้ขยายการทดสอบและติดฉลากให้แก่ข้าวกล้องหอมไทย ข้าวไรซ์เบอร์รี่ และข้าวกล้องชนิดอื่น ๆ นอกเหนือจากข้าวกล้องหอมมะลิเพียงอย่างเดียว เพื่อเพิ่มทางเลือกในการบริโภคแก่ประชาชนมากขึ้น ตลอดจนส่งผลให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตและรายได้

โครงการผ้าป่ามหากุศล เพื่อสนับสนุนโครงการทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทย ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงให้ความสำคัญในการทำนุบำรุงพุทธศาสนา ตลอดจนมีพระราชประสงค์ให้พระภิกษุสามเณรทำหน้าที่ปฏิบัติตามพระวินัยอย่างเคร่งครัด เพื่อธำรงรักษาและเผยแผ่พระธรรมคำสอนแก่ประชาชนทั่วไป พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตั้ง **กองทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทย** ขึ้น เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ เนื่องในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗๖ พรรษา เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นทุนปฐมฤกษ์ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

กฟผ. จัดทอดผ้าป่ามหากุศล เพื่อสนับสนุนโครงการทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทย ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคมของทุกปี นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นมา โดยบริจาคเงินสนับสนุนพร้อมทั้งเชิญชวนผู้ปฏิบัติงาน กฟผ. และบริษัทในเครือ รวมทั้งชุมชนรอบ กฟผ. ร่วมกันเป็นเจ้าภาพจัดตั้งกองผ้าป่ามหากุศล เพื่อนำไปเป็นทุนสำหรับพระภิกษุสงฆ์และสามเณร ให้มีโอกาสศึกษาพระพุทธศาสนาชั้นสูงอย่างลึกซึ้งและแตกฉานจากสถาบันพุทธศาสนาในประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และกองบาลีสนามหลวง ทั้งนี้ กฟผ. ได้สนับสนุนโครงการทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทยต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี รวมกว่า ๑๒ ล้านบาท

น้อมสืบสาน ๙ พระราชปณิธาน

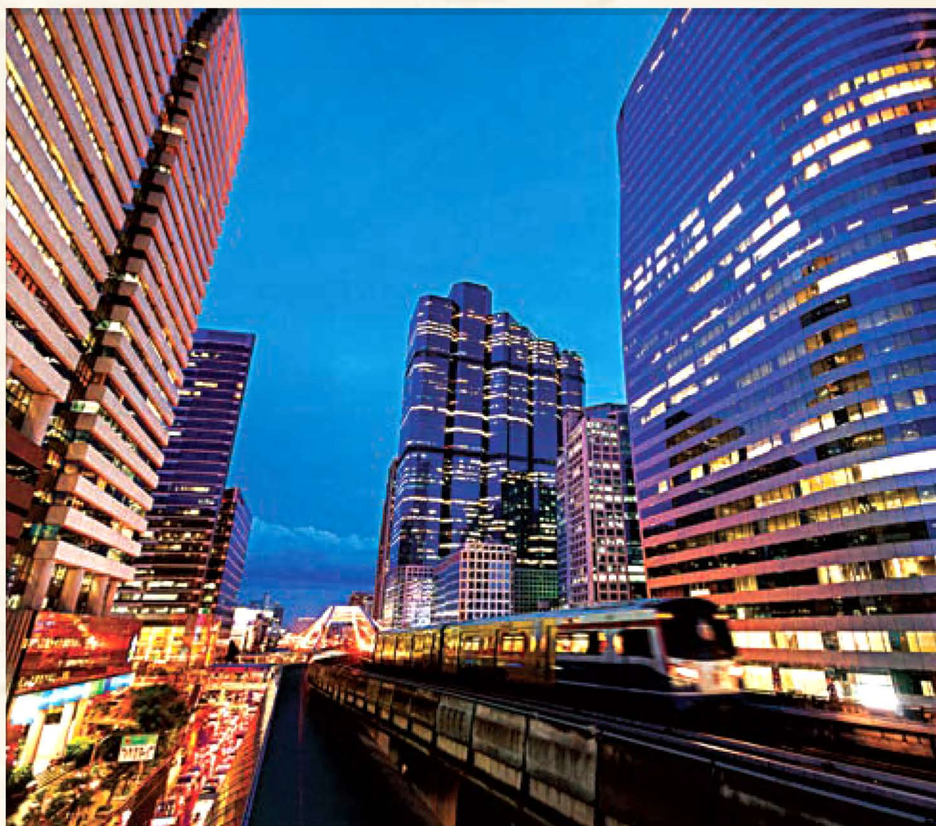

ตลอดรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงประกอบพระราชกรณียกิจเพื่อประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎร์ และการพัฒนาสังคมให้เจริญรุดหน้าอย่างยั่งยืน หลักปฏิบัติของพระองค์เป็นต้นแบบและเป็นแรงบันดาลใจให้พสกนิกรน้อมนำไปเป็นหลักชัยในการดำเนินชีวิตในทุกทาง

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยขอตามรอยเบื้องพระยุคลบาท น้อมสืบสาน ๙ พระราชปณิธานงานของพ่อ พร้อมเชิญชวนคนไทยร่วมสานต่อในการทำความดี เพื่อสร้างสรรค์สังคมไทยให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๙ พระราชปณิธาน

๑. พระราชปณิธานด้านการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

เขื่อนภูมิพล เขื่อนอเนกประสงค์ต้นรัชกาล เป็นรากฐานสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

กฟผ. ดำเนินภารกิจตามรอยเบื้องพระยุคลบาท มุ่งสร้างความมั่นคงยั่งยืนด้านพลังงานไฟฟ้า อันถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่ออำนวยประโยชน์สุขให้ประเทศชาติและประชาชน

๒. พระราชปณิธานด้านการประดิษฐ์และนวัตกรรม

พระอัจฉริยภาพด้านนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ เป็นต้นแบบและแรงบันดาลใจให้ กฟผ. น้อมนำมาสู่การวิจัยพัฒนานวัตกรรม เกิดเป็นองค์ความรู้และผลงานสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมใหม่ทั้งในด้านวิศวกรรม พลังงานและการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม อาทิ นวัตกรรมระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์แบบหมุนตามดวงอาทิตย์และแบบติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำ โรงไฟฟ้าแกลบภายในโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา ปะการังเทียมจากเถ้าลอยลิกไนต์เพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งที่อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร

๓. พระราชปณิธานด้านการดูแลรักษาป่าและน้ำ

ด้วยทรงตระหนักดีว่าป่าและน้ำเป็นต้นกำเนิดของสรรพชีวิตที่เกื้อหนุนต่อวิถีการดำรงชีวิตและการพัฒนาประเทศ

กฟผ. ได้ร่วมสนองพระราชปณิธานและนำความตามพระราชดำรัส "ควรปลูกต้นไม้ในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงในแผ่นดิน และรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง" มาเป็นแนวปฏิบัติในการปลูกฝังจิตสำนึกให้ชุมชนและภาคส่วนต่าง ๆ เห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าไม้ เป็นผลให้ผืนป่าของไทยจำนวน ๔๖๐,๐๐๐ ไร่ ที่เคยเสื่อมโทรมและถูกบุกรุกทำลายกลับพลิกฟื้นคืนความอุดมสมบูรณ์และสร้างคุณค่านานัปการ รวมทั้งจะสานต่อพระราชปณิธานในการ **"ปกป่า ป้องน้ำ"** ตามรอยพ่อสืบไป

๔. พระราชปณิธานด้านความพอเพียง และเอาชนะความยากจน

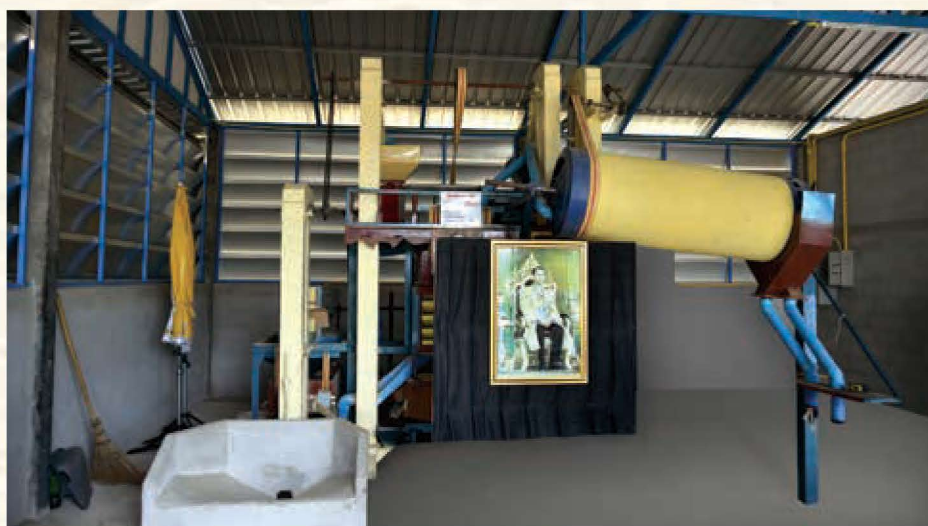

นับแต่ทรงครองแผ่นดิน พระองค์มีพระราชประสงค์ให้พสกนิกรอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ทรงค้นคว้าวิทยาการศาสตร์และศิลป์แขนงต่าง ๆ บังเกิดเป็น "ศาสตร์พระราชา" อันเป็นแนวทางสู่วิถีแห่งความพอเพียงและยั่งยืน

โครงการชีววิถี กฟผ. เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน น้อมนำเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียงมาถ่ายทอดให้เกษตรกรไทยได้เรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในการทำเกษตรกรรมตามวิถีแห่งความพอเพียง สอดคล้องตามภูมิปัญญาและทรัพยากรในท้องถิ่น เป็นผลให้เกษตรกรไทยทำกินได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ กฟผ. มุ่งพัฒนาต่อยอดจัดตั้งชุมชนต้นแบบ กฟผ. จำนวน ๘๘ แห่ง สู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในทุกภูมิภาคของประเทศ

๕. พระราชปณิธานด้านการดูแลชาวนาไทย

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทรงเล็งเห็นความสำคัญของทรัพยากรน้ำ เป็นไปตามพระราชประสงค์ช่วยเหลือให้พสกนิกรได้มีน้ำกินน้ำใช้และน้ำเพื่อการชลประทาน อันจำเป็นต่อการทำเกษตรกรรมของเกษตรกร เป็นผลให้ชาวนาสามารถผลิตข้าวเลี้ยงคนไทยและเป็นสินค้าส่งออกที่ช่วยสร้างรายได้ให้กับประเทศ

กฟผ. มุ่งต่อยอดและส่งเสริมให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ช่วยรับซื้อและจัดจำหน่าย พัฒนาสร้างต้นแบบโรงสีข้าวชาวนาไทยจำนวน ๙ แห่ง มอบให้กลุ่มเกษตรกรในทุกภูมิภาคได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมถึงพัฒนายกระดับคุณภาพและมาตรฐานข้าวไทย ภายใต้มาตรฐานฉลากประหยัดไฟฟ้า เบอร์ ๕

๖. พระราชปณิธานด้านการศึกษา

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญที่ทรงเล็งเห็นความจำเป็นของการพัฒนาด้านการศึกษา มีพระราชประสงค์ให้พัฒนาการศึกษาของเยาวชน ส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาการในแขนงต่าง ๆ เพื่อเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่เติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต

กฟผ. ได้ส่งเสริมการเรียนรู้สู่เยาวชนผ่านโครงการห้องเรียนสีเขียว โครงการเคลื่อนโลกไปด้วยกัน (Move World Together) และจัดสร้างศูนย์การเรียนรู้ กฟผ. จำนวน ๘ แห่งตามภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมพลังงานในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงสร้างศูนย์การเรียนรู้ศาสตร์พระราชา เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาเรื่องการปลูกป่า การทำเกษตรตามโครงการชีววิถี กฟผ. และโครงการอนุรักษ์พันธุ์พืช

๗. พระราชปณิธานด้านการประหยัด

ทรงเป็นแบบอย่างในการประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า อันควรน้อมนำไปเป็นแนวทางการปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวันและการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

โครงการจัดการด้านการใช้ไฟฟ้า เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๖ ภายใต้สัญลักษณ์ฉลากประหยัดไฟฟ้า เบอร์ ๕ ช่วยลดการใช้ไฟฟ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผลให้ประเทศชาติและประชาชนมีไฟฟ้าใช้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ กฟผ. ยังได้จัดโครงการออกแบบเสื้อยับประหยัดพลังงานและส่งเสริมให้มีการผลิต "เสื้อเบอร์ ๕" ด้วยการเชิญชวนให้ผู้ประกอบการตระหนักถึงความสำคัญและหันมาผลิตเสื้อผ้าที่สวมใส่สบายดูดีโดยไม่ต้องรีด ช่วยประหยัดการใช้พลังงาน

๘. พระราชปณิธานด้านการเสียสละและให้ทาน

ตลอดพระชนม์ชีพทรงพระวิริยอุตสาหะและตรากตรำพระวรกาย มิได้ทรงย่อท้อต่อความลำบาก ทรงสละพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์นำไปช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้และประสบทุพภิกขภัย โครงการตามพระราชดำริต่าง ๆ ล้วนเพื่อให้พสกนิกรอยู่อย่างผาสุกอย่างแท้จริงโดยมิได้มีพระราชปรารถนาสิ่งตอบแทน อันเป็นทศบารมีทานที่เป็นแบบอย่างให้เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท

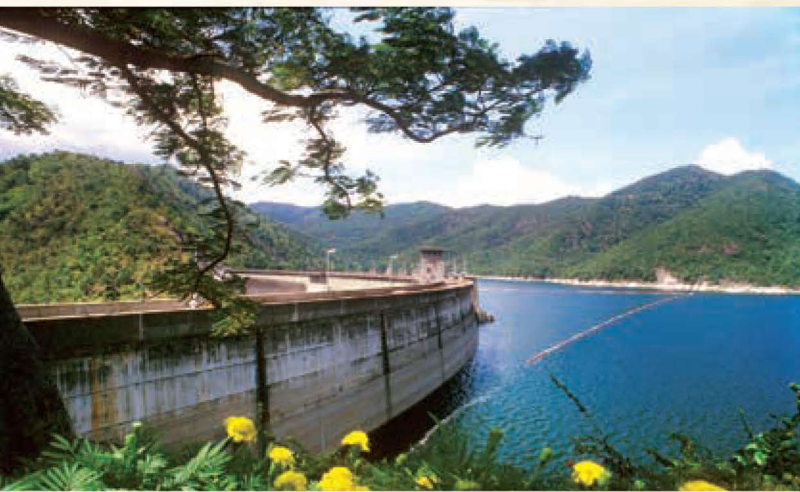
การมีส่วนร่วมเกื้อหนุนสังคมด้วยความเอื้ออาทรเป็นสิ่งที่ กฟผ. ตระหนักดีและมีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ มาโดยตลอด รวมถึงการบริจาคโลหิตเพื่อนำไปช่วยชีวิตเพื่อนมนุษย์

๙. พระราชปณิธานด้านการส่งเสริมให้เป็นคนดี

๗๐ ปีแห่งรัชสมัย พระองค์พระราชทานพระราชดำริให้ยึดมั่นในคุณธรรมความเพียร และการทำความดี ยึดถือประโยชน์สุขส่วนรวมเป็นสำคัญ

กฟผ. จัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ประดิษฐาน ณ เขื่อนภูมิพล เพื่อเทิดทูนพระเกียรติคุณและพระมหากรุณาธิคุณไว้เหนือเกล้าเหนือเศียร พร้อมน้อมนำ ๘ พระราชดำรัสการทำความดีมาประดิษฐานให้ลูกหลานไทยยึดมั่นปฏิบัติในการรักษาคุณธรรมความดีสืบไป

ภูมิไผททจงรักนิรันดร์

ภูมิพลังสรรค์สร้างแรงบันดาลใจ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรทั่วประเทศ ต่อเนื่องนับแต่ทรงขึ้นครองราชย์ ทำให้ทรงรับทราบปัญหาของราษฎร นำไปสู่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการทั่วประเทศ พระองค์ทรงศึกษาปัญหาโดยละเอียดและทรงติดตามความคืบหน้าอย่างใกล้ชิด ภาพคุ้นตาของเหล่าอาณาประชาราษฎร์ผ่านสื่อคือภาพการเสด็จพระราชดำเนินด้วยพระราชพาหนะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์ เฮลิคอปเตอร์ รถจิ๊ป ม้า และแม้ต้องทรงตรากตรำพระวรกายเสด็จพระราชดำเนินไปในท้องที่ทุรกันดารเพื่อทรงเยี่ยมราษฎร พระองค์มิได้ทรงย่อท้อแต่ประการใด ราษฎรต่างเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ "พ่อหลวง" ด้วยสีหน้าปีติยินดียิ่ง ทรงรับฟังปัญหาความทุกข์ยากของราษฎรและมีพระบรมราชวินิจฉัยนำไปสู่การแก้ไขแนวทางตามพระราชดำริ ทุกข์ใดที่เหมือนไร้ทางแก้ไข ฉับพลันนั้นราวมีแสงสว่างปรากฏให้เห็น

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จัดสร้างเรือนรับรองพิเศษเพื่อถวายการรับรอง ใช้เป็นที่ประทับทรงงานและทรงพักผ่อนพระราชอิริยาบถในระหว่างเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ รวมถึงถวายการรับรองพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ในระหว่างเสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชภารกิจต่าง ๆ เรือนรับรองพิเศษมีสถานที่ตั้งอยู่ตามเขื่อนต่าง ๆ รวม ๘ แห่ง ได้แก่ เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนศรีนครินทร์ เขื่อนอุบลรัตน์ เขื่อนวชิราลงกรณ เขื่อนสิรินธร เขื่อนจุฬาภรณ์ เขื่อนรัชชประภา และเขื่อนบางลาง

นอกเหนือจากเรือนรับรองพิเศษภายในบริเวณเขื่อนสำคัญดังกล่าว การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้จัดสร้างสวนเฉลิมพระเกียรติ จำนวน ๕ แห่ง ภายในบริเวณเขื่อนต่าง ๆ เพื่อเทิดพระเกียรติและน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๙ และพระบรมวงศานุวงศ์ เป็นเสมือนสัญลักษณ์ให้เหล่าพสกนิกรและผู้ที่เคยได้ร่วมถวายงานรับเสด็จได้รำลึกถึงความร่มเย็นเป็นสุขภายใต้ร่มพระบารมีผ่านประติมากรรมสัญลักษณ์ และพรรณไม้อันร่มรื่นงดงาม

สถิต ณ ดวงใจ

ห้องทรงงานเรือนรับรองพิเศษเขื่อนภูมิพล

เรือนรับรองพิเศษ

ภาพที่คิดตาตรึงใจพสกนิกรเสมอมาคือ ภาพพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงใส่พระราชหฤทัยในความเป็นอยู่ของทวยราษฎร์ กว่า ๖๐ ปีที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนพสกนิกรในท้องถิ่นทุรกันดารทั่วผืนแผ่นดินไทย มีความยากลำบากและอุปสรรคมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางคมนาคม รวมถึงพื้นที่เสี่ยงภัยจากผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ กฟผ. ได้ก่อสร้างเรือนรับรองพิเศษในบริเวณเขื่อนต่าง ๆ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ เพื่อเป็นที่ทรงงานและประทับแรม ทำให้ทรงสามารถปฏิบัติพระราชกรณียกิจในแต่ละพื้นที่ได้สะดวก

เรือนรับรองพิเศษในเขื่อนต่าง ๆ มีทั้งหมด ๙ เขื่อน ได้แก่ ๑. เขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ๒. เขื่อนสิริกิติ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ๓. เขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี ๔. เขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ๕. เขื่อนวชิราลงกรณ จังหวัดกาญจนบุรี ๖. เขื่อนสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ๗. เขื่อนจุฬาภรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ๘. เขื่อนรัชชประภา จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ ๙. เขื่อนบางลาง จังหวัดยะลา กฟผ. จัดสร้างเรือนรับรองแต่ละแห่งโดยคำนึงถึงความสมพระเกียรติ และมีความเหมาะสมสอดคล้องตามสภาพภูมิประเทศทั้งในด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม และออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมบริเวณโดยรอบอย่างงดงาม ผสานด้วยพรรณไม้นานาชนิด

เรือนรับรองพิเศษทั้ง ๙ แห่งที่ กฟผ. จัดถวาย ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ นับเป็นเกียรติประวัติและความภาคภูมิใจของ กฟผ. ที่ทรงไว้วางพระราชหฤทัยในการเสด็จพระราชดำเนินไปประทับแรม

เรือนรับรองพิเศษเขื่อนภูมิพล

เรือนรับรองพิเศษเขื่อนศรีนครินทร์

เรือนรับรองพิเศษเขื่อนสิริกิติ์

เรือนรับรองพิเศษเขื่อนอุบลรัตน์

เรือนรับรองพิเศษเขื่อนวชิราลงกรณ

เรือนรับรองพิเศษเขื่อนสิรินธร

เรือนรับรองพิเศษเขื่อนจุฬาภรณ์

เรือนรับรองพิเศษเขื่อนรัชชประภา

เรือนรับรองพิเศษเขื่อนบางลาง

สวนน้ำพระทัย เขื่อนภูมิพล

สวนเฉลิมพระเกียรติ เขื่อนแม่ปิงตอนล่าง

ประติมากรรมคล้องเกี่ยวกัน ๕ ห่วงในสวนน้ำพระทัย

สวนเฉลิมพระเกียรติ

นอกจากเรือนรับรองพิเศษแล้ว กฟผ. ยังได้จัดสร้างสวนเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสสำคัญ ณ เขื่อนต่าง ๆ รวม ๕ แห่ง คือ **สวนน้ำพระทัย** เขื่อนภูมิพล **สวนเฉลิมพระเกียรติ** เขื่อนแม่ปิงตอนล่าง **สวนสุมาลัย** เขื่อนสิริกิติ์ **สวนเวลารำลึก** เขื่อนศรีนครินทร์ และ **สวนสิรินธร** เขื่อนสิรินธร โดยจัดสวนและจัดวางประติมากรรมที่สวยงาม สะท้อนให้เห็นถึงปรัชญาและแง่คิดอันมีคุณค่า โดยแต่ละสวนมีที่มาและความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน

สวนน้ำพระทัย เขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ออกแบบสร้างขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา

แนวคิดของการสร้างสวนน้ำพระทัยมีที่มาจากน้ำพระราชหฤทัยของพระองค์ที่มากล้นเกินบรรยาย ล้วนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน การออกแบบส่วนต่าง ๆ ของสวนสอดคล้องกลมกลืนและสื่อความหมายถึงพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ โดยเฉพาะประติมากรรมสัมฤทธิ์บนฐานหินแกรนิตด้านหน้าทางเข้าสวนน้ำพระทัยบริเวณเหนือลานน้ำพุ ออกแบบให้เสาแกนกลางแห่งกลมมีจำนวน ๙ ท่อนประกอบกัน หมายถึงรัชกาลที่ ๙ ทรงเป็นมิ่งขวัญประดุจแกนยึดเหนี่ยวความจงรักภักดีของปวงชนชาวไทย

ห่วงกลมคล้องเกี่ยวกัน ๕ ห่วง แต่ละห่วงประกอบด้วยเส้นกลมห่วงละ ๑๒ เส้น รวม ๖๐ เส้น หมายถึงพระองค์ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา

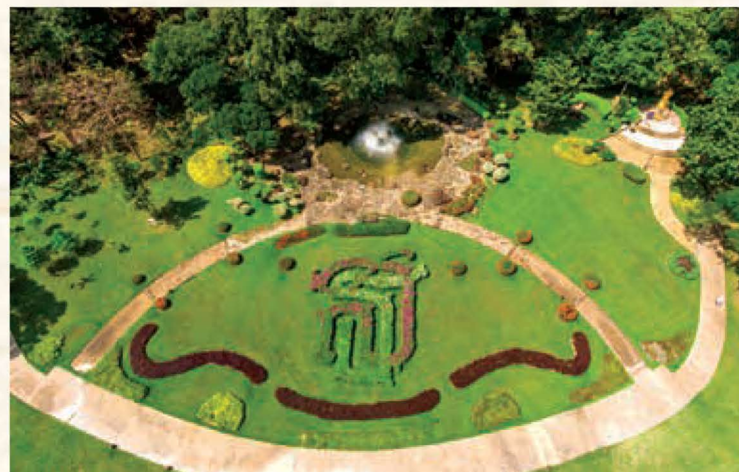
รูปทรงกลมผิวเรียบจำหลักพระปรมาภิไธยย่อเป็นจุดสูงสุด หมายถึงพระองค์ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจทั้งปวงด้วยน้ำพระราชหฤทัยที่ตั้งมั่น สมดังพระราชปณิธาน "เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม"

ลำธารน้ำยาว ๒๓๓ เมตร มีต้นน้ำอยู่ทางทิศเหนือไหลคดเคี้ยวลดหลั่นลงมาตามพื้นที่ จำนวน ๕ ชั้น และมารวมกัน ณ ชั้นสุดท้าย เป็นลานน้ำกว้าง ๑๖ เมตร มีน้ำพุสูง ๗ เมตรพุ่งขึ้นเป็นทรงพุ่มกว้าง ๙ หัว สื่อให้รำลึกถึงว่าพระองค์ทรงเล็งเห็นว่าน้ำเป็นปัจจัยหล่อเลี้ยงชีวิต เป็นที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกี่ยวข้องกับน้ำและไฟฟ้า ยังประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎร์ตลอดมา

ประติมากรรมนาฬิกาแดด สวนเวลารำลึก เขื่อนศรีนครินทร์

สวนสิรินธร เขื่อนสิรินธร

ประติมากรรมสู่แสงสว่าง สวนสุมาลัย เขื่อนสิริกิติ์

ประติมากรรมรูปหล่อ "ช้าง ๓ เชือกเล่นดนตรี" เขื่อนสิรินธร

สวนเฉลิมพระเกียรติ สร้างขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นปีกาญจนาภิเษก เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จุดเด่นของสวนคือแปลงไม้ประดับที่จัดแต่งเป็นรูปพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ในขณะที่ **สวนสุมาลัย** จัดสร้างเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ใน พ.ศ. ๒๕๓๕ ศูนย์กลางของสวนแห่งนี้คือ **"ประติมากรรมสู่แสงสว่าง"** เป็นรูปดอกบัวตูมชูก้านระหว่างใบบัว ๒ ใบ เปรียบดังพระองค์ที่ทรงอยู่ในฐานะสูงส่งเป็นที่เคารพเทิดทูนของพสกนิกรทั้งปวง

ส่วน **สวนเวลารำลึก** สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๙๐ พรรษา ใน พ.ศ. ๒๕๓๓ สัญลักษณ์ของสวนแห่งนี้คือ ประติมากรรม **"นาฬิกาแดด"** ซึ่งออกแบบให้มีความหมายตามพระจริยวัตรของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่ทรงยึดถือปฏิบัติว่า **เวลาเป็นของมีค่า** เช่นเดียวกับ **สวนสิรินธร** สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๓๖ พรรษา พ.ศ. ๒๕๓๔ ลักษณะเด่นของสวนนี้คือ ประติมากรรมรูปหล่อ **"ช้าง ๓ เชือกเล่นดนตรี"** ที่ตั้งอยู่ในอ่างน้ำพุ แต่ละเชือกเล่นดนตรีไทยซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่พระองค์โปรด ได้แก่ ระนาด ซอ และขลุ่ย

สวนหลวง ร.๙

เป็นสวนสาธารณะขนาดใหญ่ที่สุดและเป็นสวนพฤกษศาสตร์แห่งแรกของประเทศไทย จัดสร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ใน พ.ศ. ๒๕๓๐ มีเนื้อที่ประมาณ ๕๐๐ ไร่ ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพฯ โดยที่ดินแห่งนี้กรุงเทพมหานครได้มอบให้มูลนิธิสวนหลวง ร.๙

คณะกรรมการมูลนิธิสวนหลวง ร.๙ ได้พิจารณาว่า การก่อสร้างสวนหลวง ร.๙ จำเป็นต้องใช้ทีมสถาปนิกและวิศวกรผู้มีประสบการณ์และความชำนาญ กฟผ. มีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้รับโอกาสร่วมทำงานในการสำรวจ ออกแบบ จัดทำรายละเอียด ตลอดจนควบคุมการก่อสร้างร่วมกับมหาชนในการสร้างสรรค์สิ่งสาธารณประโยชน์แก่ประเทศเนื่องในโอกาสมหามงคลนี้

สลักในหทัยราษฎร์

ตลอดรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ผืนแผ่นดินไทยร่มเย็นและเจริญก้าวหน้าตามลำดับ พระองค์ทรงเป็นดั่งไม้ใหญ่ ปกแผ่ให้ร่มเงา จึงไม่น่าแปลกใจที่พระราชจริยวัตรและปรัชญาในการทรงงานเป็นต้นแบบให้พสกนิกรน้อมนำไปเป็นแนวทางและเป็นที่มาของแรงบันดาลใจในอันที่จะพัฒนาตน พัฒนาสังคมและประเทศชาติ

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยรับสนองพระราชดำริและถวายงานในเรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำและพลังงานมาโดยตลอด การเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในโอกาสต่าง ๆ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่พนักงานทุกระดับ ต่างเก็บภาพประทับความทรงจำไว้เป็นสิริมงคลและเทิดทูนยิ่ง ความทรงจำอันทรงคุณค่านี้ถ่ายทอดเป็นบทสัมภาษณ์และบทบันทึกจากผู้ที่เคยมีโอกาสถวายงานและเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในวาระต่าง ๆ แม้เหตุการณ์จะผ่านมาแล้วนับสิบปี แต่นาทีแห่งสิริมงคลสูงสุดของชีวิตยังคงตราตรึงแนบแน่นไม่มีวันเสื่อมคลาย

ทรงมีพระวิสัยทัศน์กว้างไกล และทรงทำให้เราคิดถึงคนอื่นมากขึ้น

พลอากาศเอก กำธน สินธวานนท์ อดีตผู้ว่าการ กฟผ. และท่านผู้หญิงพึงใจ สินธวานนท์ ภริยา

พลอากาศเอก กำธน สินธวานนท์ อดีตผู้ว่าการ กฟผ. ได้มีโอกาสรับใช้เบื้องพระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยมีท่านผู้หญิงพึงใจติดตามถวายงานและรับเสด็จเคียงข้างมาตลอด จึงมอบหมายให้ท่านผู้หญิงพึงใจเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวความประทับใจไว้ดังนี้

เมื่อคุณกำธนเข้าทำงานใน กฟผ. ได้รับการเรียนรู้ผ่านพระองค์ท่านว่าทรงมองประชาชนด้วยความห่วงใยเสมอ เราจึงคิดกันว่าการทำงานของเราจะต้องมองประชาชนเป็นจุดศูนย์กลาง ทำให้เราคิดถึงคนอื่นมากขึ้น

คุณกำธนเคยกล่าวไว้ว่า เกษตรกรที่ขาดน้ำก็ยากที่จะทำมาหากิน พระองค์ทรงเห็นว่า น้ำเป็นเรื่องที่ต้องจัดการก่อน ประเทศเรามีฤดูฝนที่ฝนตก น้ำท่วม มีฤดูแล้งที่ไม่มีน้ำ ปลูกพืชไม่ได้ จะทรงมองปัญหาตลอดแนว ทรงค้นหาสาเหตุ ทรงมองไปข้างหน้า โครงการเรื่องน้ำของพระองค์จึงครอบคลุมตั้งแต่การหาน้ำสำหรับที่แล้งด้วยฝนหลวง การรักษาต้นน้ำลำธารด้วยการปลูกป่า และการลดการตัดไม้ทำลายป่า การกระจายน้ำให้ใช้ประโยชน์ด้วย รวมถึงระบบชลประทานขนาดเล็กขนาดใหญ่ ซึ่งกักน้ำไว้เวลามีน้ำมากเพื่อช่วยป้องกันน้ำท่วม และปล่อยให้เกษตรกรใช้เพาะปลูกเมื่อยามต้องการ ไปจนถึงการแก้ปัญหาน้ำเน่าเสีย

การสร้างเขื่อนใหญ่เพื่อการชลประทานหรือผลิตไฟฟ้า เป็นเรื่องของรัฐบาล อย่างเช่นเขื่อนจุฬาภรณ์ จังหวัดชัยภูมิ รัฐบาลสร้างเขื่อนปิดกั้นลำน้ำพรม ซึ่งเหมาะกับการผลิตกระแสไฟฟ้า และขณะเดียวกันก็มีประโยชน์ในการบรรเทาความเสียหายจากน้ำท่วมในหน้าน้ำ และน้ำที่ปล่อยจากเขื่อนราษฎรก็ได้ใช้ในการเพาะปลูก แต่ในหน้าแล้ง น้ำไม่พอ ราษฎรเข้าใจว่าเป็นเพราะเขื่อนกักน้ำไว้เพื่อทำไฟฟ้า กฟผ. จึงได้พิจารณาหาพื้นที่สร้างเขื่อนเพิ่มเพื่อกักน้ำที่ปล่อยออกจากเขื่อนใหญ่ ต่อมา ความทราบถึงพระองค์ท่าน จึงมีพระราชกระแสรับสั่งให้ กฟผ. เข้าไปดูแผนที่เพื่อกำหนดพื้นที่ และเตรียมจะเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรด้วยพระองค์เอง แต่ฝนตก ในที่สุดจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ กฟผ. ไปดูพื้นที่จริง และศึกษาความเป็นไปได้ ปรากฏว่ามีความเหมาะสมตามที่มีพระราชดำริ จึงเกิดเขื่อนห้วยกุ่มขึ้น เมื่อสร้างเสร็จแล้ว ทาง กฟผ. ก็คิดกันว่า อยากจะขอพระราชทานเชิญเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดเขื่อนเพราะเป็นพระราชดำริ แต่ก็เกรงอยู่ว่าเป็นเขื่อนเล็กนิดเดียว มีพระราชดำรัสว่า "นี่เป็นเขื่อนที่ใหญ่ที่สุดของฉันแล้ว" จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดเขื่อน ซึ่งเขื่อนดังกล่าวสามารถกักน้ำไว้ให้ราษฎรใช้ในยามต้องการ และผลิตไฟฟ้าเพิ่มเติมได้ด้วย เห็นได้ว่าทรงเอาพระราชหฤทัยใส่ความทุกข์ความสุขของราษฎร และมีพระบรมราชวินิจฉัยแก้ไขปัญหาด้วยพระองค์เอง

ในส่วนของ กฟผ. นอกจากจะได้ปฏิบัติงานถวายในหลายเรื่องแล้ว ยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานพระราชดำรัสแนะนำว่า ควรจะมีส่วนช่วยทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมด้วย เป็นเหตุให้เริ่มมีการศึกษาค้นคว้าและจัดพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับพระราชวัง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ และอื่น ๆ พระราชดำริซึ่งพระราชทานเมื่อหลายสิบปีมาแล้ว ตรงกับแนวคิด

สมัยใหม่ในการบริหารองค์การเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่ง กฟผ. ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาจนปัจจุบัน

เรื่องที่คุณกำธนเล่าให้ฟังและจำได้แม่นอีกเรื่องก็คือ ช่วงที่กำลังสร้างเขื่อนจุฬาภรณ์ มีราษฎรที่ไปบุกรุกป่าสงวนถูกตำรวจไล่จับ จึงอพยพหนีตำรวจมานอนอยู่ริมถนนในพื้นที่ของ กฟผ. ความทราบถึงพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเห็นว่าถึงราษฎรเหล่านี้กระทำผิด แต่ก็มีความเดือดร้อนจริง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ กฟผ. ติดต่อหาพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ทำโครงการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรเหล่านี้ กฟผ. ก็ไปได้ที่ดินตำบลลุยลาย ซึ่งในตอนแรกต้องเช่าจากกรมป่าไม้ วางผัง ตัดถนน แบ่งที่ดินเป็นแปลง ให้มีที่ทำกิน ปลูกบ้าน สร้างอาชีพเพาะปลูก และเลี้ยงหมู โดยได้รับความช่วยเหลือจากเอกชน การดำเนินโครงการดังกล่าวต้องใช้วินัยเป็นหลัก เมื่อราษฎรมีรายได้ต้องส่งใช้หนี้ตามสัญญาก่อน ไม่ฟุ่มเฟือย ผ่านไป ๔ - ๕ ปี ก็หมดหนี้ตั้งตัวได้ หมู่บ้านลุยลายจึงมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก มีคนเอาไปเขียนนวนิยายและสร้างเป็นภาพยนตร์ นี่เป็นตัวอย่างที่ทรงเอาพระราชหฤทัยใส่ราษฎร และทรงพระปรีชาในการสร้างประโยชน์สุขให้แก่ราษฎรอย่างตรงความต้องการ ครบวงจร และยั่งยืน

เขื่อนรัชชประภา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นเขื่อนส่งท้ายการปฏิบัติงานของคุณกำธนในฐานะผู้ว่าการ กฟผ. เมื่อก่อสร้างเสร็จ กฟผ. ได้ทำหนังสือขอพระราชทานเชิญเสด็จพระราชดำเนินไปทรงทำพิธีเปิดเขื่อนอย่างเป็นทางการ ปรากฏว่าทรงพระกรุณากำหนดวันเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดในวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายในการทำงานของคุณกำธนพอดี คุณกำธนเล่าว่า ไม่นึกไม่ฝันเลยว่าวันนั้นจะเป็นวันที่ได้รับมงคลสูงสุดในชีวิต เพราะเมื่อทรงทำพิธีเปิดเสร็จสิ้นแล้ว พระองค์ตรัสถามว่า "จบจากนี้จะไปทำงานอะไร" คุณกำธนก็กราบบังคมทูลตอบว่าคงจะทำงานการกุศลต่อไป มีพระราชดำรัสว่า "มาช่วยฉันทำงาน ฉันจะตั้งเป็นองคมนตรี ให้ช่วยกันทำงาน ให้ดูแลความถูกต้องเป็นสำคัญ แล้วสิ่งที่ต้องสนใจคือกฎหมาย แต่ไม่เป็นไร กำธนไม่ใช่นักกฎหมาย ไม่ใช่ปัญหา ถ้าสนใจ เรื่องแบบนี้สามารถหาความรู้กันได้ อีกทั้งองคมนตรีเป็นนักกฎหมายมีตั้งเยอะ แต่เราอย่าทำผิดก็แล้วกัน" นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้

กระทั่งวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๐ จึงได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งคุณกำธนเป็นองคมนตรี และสองวันถัดมาก็ได้พระราชทานพระราชดำรัสภายหลังจากการถวายสัตย์ปฏิญาณว่า "องคมนตรีต้องใช้สามัญสำนึกและความถูกต้อง ดูว่าถูกต้องและเป็นธรรมคืออย่างไร งานใดที่จะช่วยให้ราษฎรได้ผลประโยชน์ อย่าเกี่ยงว่าเล็กหรือใหญ่ ต้องทำอย่างเท่าเทียมกัน" ซึ่งคุณกำธนจำขึ้นใจและยึดเป็นหลักในการปฏิบัติงานสนองพระมหากรุณาธิคุณมาตราบเท่าทุกวันนี้

พระราชดำริของพระองค์ เหมือนหนังสือเล่มใหญ่ เปิดหน้าไหนก็มีแนวคิด และแนวทางที่ดี

วีระวัฒน์ ชลายน
อดีตผู้ว่าการ กฟผ.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีสายพระเนตรที่กว้างไกลเป็นอย่างยิ่ง พระองค์ทรงคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ เพราะก่อนหน้าที่จะมีการก่อสร้างเขื่อนภูมิพลนั้นมีปัญหาขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง ชาวนาทำนาได้เพียงปีละครั้งเดียว ขณะที่ในฤดูฝนมีน้ำท่วมรุนแรงเกิดความเสียหาย ในช่วงเวลานั้น ผมเป็นวิศวกรที่มีส่วนร่วมในการก่อสร้างเขื่อนภูมิพล โดยทำงานในโรงไฟฟ้าเพื่อติดตั้งเครื่องจักรพลังน้ำขนาดใหญ่เครื่องแรกของประเทศไทย ขณะก่อสร้าง พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามการก่อสร้าง รวมถึงเยี่ยมเยียนราษฎรภาคเหนือหลายครั้ง

มีเหตุการณ์หนึ่งที่ผมจดจำสลักแน่นมาจนทุกวันนี้ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงสองวันก่อนหน้าที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดเขื่อนภูมิพล ในวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ คือ ได้ตรวจพบความผิดปกติของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเครื่องที่สอง ซึ่งเหลือเวลาอีกสองวันจะถึงรัฐพิธีเปิด จึงต้องเร่งแก้ไขและควบคุมให้เครื่องเดินได้ไม่เป็นปัญหาขณะมีพิธีเปิด แม้จะไม่สมบูรณ์นักก็ตาม ในวันนั้นผมไม่มีโอกาสแต่งชุดขาวร่วมในพิธีเปิดเขื่อน แต่แต่งชุดสีกากีของทางราชการทำงานเฝ้าระวังเครื่องกำเนิดไฟฟ้าอยู่ด้านล่าง เพื่อไม่ให้เกิดเหตุผิดปกติขึ้น ซึ่งทุกอย่างผ่านไปได้ด้วยดี

แม้ในหน้าที่จะมิได้ถวายงานรับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาทอย่างใกล้ชิด แต่ผมเชื่อมั่นว่าในหัวใจคนไทยทุกคนเป็นเช่นเดียวกับผม คือมีพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชสลักอยู่แนบแน่น โดยเฉพาะการน้อมนำแนวพระราชดำริของพระองค์มาเป็นแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตและแนวทางในการทำงานหลาย ๆ ด้านอย่างที่ผมยึดถือมาตลอด แม้ในขณะนี้ผมได้เกษียณฯ มานานแล้ว ก็ยังคงใช้เป็นหลักนำชีวิตได้อย่างแน่วแน่เสมอมา

พระราชดำริของพระองค์เปรียบเหมือนหนังสือเล่มใหญ่ เปิดหน้าไหนก็มีแนวคิดเป็นแนวทางที่ดีที่ถูกทั้งหมด นำให้เราประพฤติปฏิบัติตาม รวมถึงตั้งสติไว้ให้ได้ เราอาจทำไม่ได้ทุกอย่างเหมือนพระองค์ แต่พระองค์ได้ทดสอบให้หมดแล้ว เราสามารถนำมาปรับใช้ได้ในทุกสถานการณ์ เช่น ช่วงที่ประเทศไทยประสบวิกฤติการณ์ทางการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ ผมได้น้อมนำพระราชดำริในทุกด้านเข้ามาประกอบกัน พระองค์ทรงสอนให้อดทน อดกลั้น อดออม อดทนต่อสิ่งยั่วยุต่าง ๆ อดกลั้นต่อความตระหนกของสังคมที่วิตกกังวลเรื่องประเทศจะล่ม ต้องอดออม ต้องลดค่าใช้จ่าย เน้นเฉพาะที่จำเป็น ทำใจให้นิ่ง และมีสติ เพราะถ้าใจเรานิ่งพอ ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ทั้งสิ้น

พระองค์ทรงเป็นแนวทางไม่ให้หลุดออกนอกลู่นอกทาง และหนทางเหล่านี้ได้รับการพิสูจน์อย่างแจ่มแจ้งแล้วว่าถูกต้องดีงาม

ทรงสถิตอยู่ในหัวใจ

คุณหญิงสุรีพันธุ์ มณีวัต
อดีตรองผู้ว่าการบัญชีและการเงิน

ดิฉันได้มีโอกาสรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ขณะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดเขื่อนและโรงไฟฟ้าต่าง ๆ เหตุการณ์ประทับใจที่มีต่อพระองค์นั้นมีหลายครั้ง

พระองค์มีพระบรมราโชวาทที่ดิฉันตื้นตันใจที่สุดคือ **"คนเราจะอยู่สุขสบายแต่คนเดียวไม่ได้ ถ้าคนที่อยู่ล้อมรอบเรามีความทุกข์ยาก ควรจะต้องแบ่งเบาความทุกข์ของเขาบ้าง ตามกำลังและความสามารถเท่าที่จะช่วยได้"** ทรงย้ำว่า **"ขอให้พวกเราพยายามปิดทองหลังพระ อย่าปิดทองหน้าพระ แล้วสักวันหนึ่งทองนั้นจะล้นมาข้างหน้าเอง"** คล้ายกับเตือนให้พวกเราทำความดีโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน รับสั่งอยู่เสมอว่าโครงการก่อสร้างเขื่อนและโรงไฟฟ้าต่าง ๆ เป็นหน้าที่โดยตรงของ กฟผ. ที่จะต้องจัดสร้างและดูแล ตรัสว่า **"เราวางใจเชื่อมั่นว่า กฟผ. จะทำได้ดี แต่ที่เป็นห่วงคือ ราษฎรที่จะต้องย้ายที่ทำกิน"**

พระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อ กฟผ. นั้นมากล้น เหนืออื่นใด...พระองค์พระราชทานพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย พระนามพระบรมวงศานุวงศ์ให้เป็นชื่อเขื่อนสำคัญของบ้านเมือง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนและโรงไฟฟ้าของ กฟผ. แม้แต่เขื่อนและโรงไฟฟ้าเล็ก ๆ ก็เสด็จพระราชดำเนินไปด้วย เพื่อความผาสุกของพสกนิกรของพระองค์ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร เสด็จพระราชดำเนินไปประทับแรม พวกเราจึงมีโอกาสรับเสด็จ

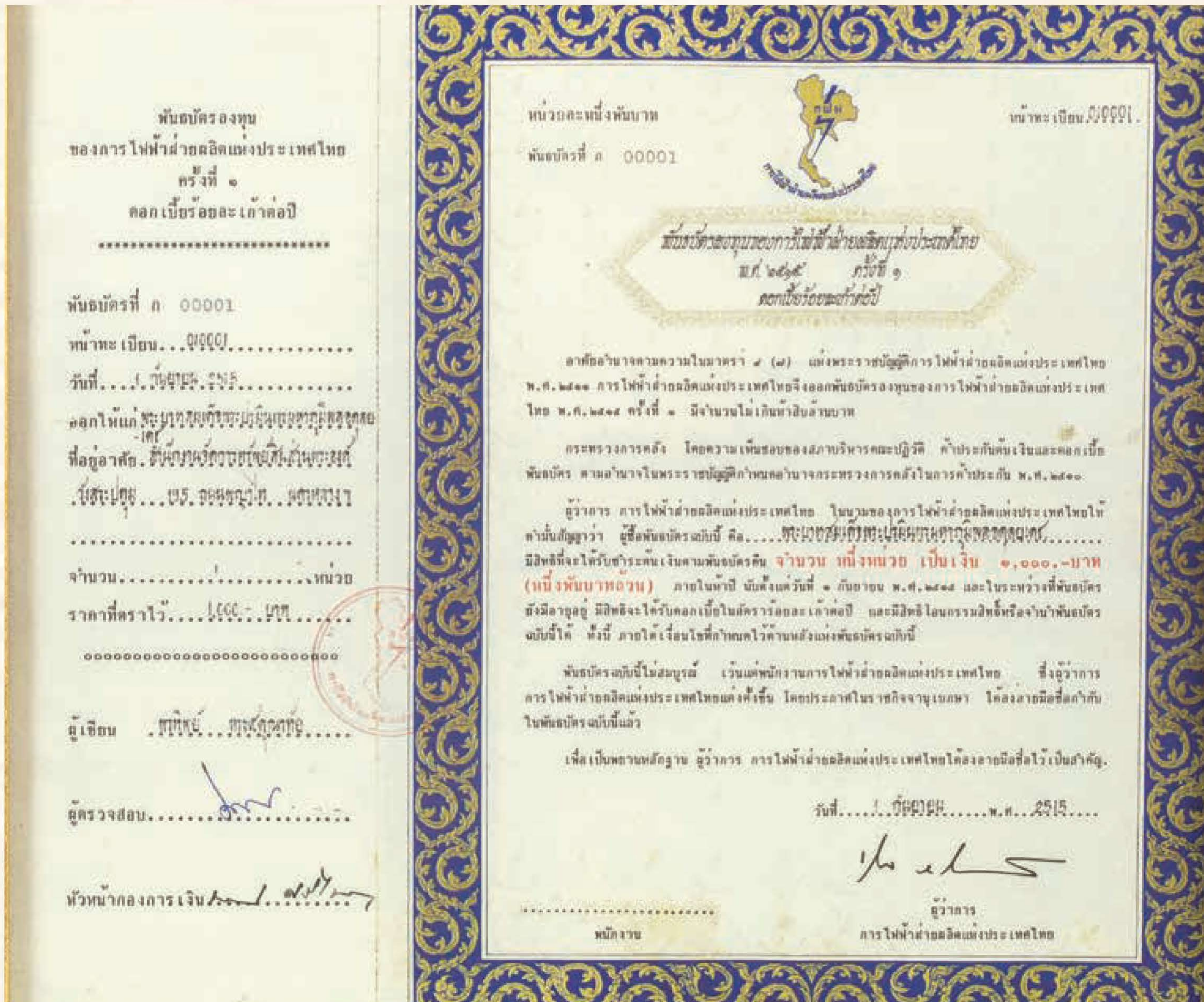
ในขณะที่ผู้ว่าการและคณะผู้บริหารเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ ดิฉันในฐานะหัวหน้าผู้บริหารหญิงรับผิดชอบด้านการจัดเตรียมที่ประทับ โต๊ะเสวยพระกระยาหารจัดถวาย การตกแต่งพระตำหนัก ซึ่งล้วนต้องพิถีพิถันในรายละเอียดปลีกย่อยมากมาย การที่ต้องพิถีพิถันกับเรื่องเหล่านี้ เพราะนอกจากรับเสด็จเวลามาประทับแรมแล้ว หลายโอกาสที่มีพระราชอาคันตุกะระดับประมุขของประเทศเสด็จพระราชดำเนินไปประทับที่พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ มีพระราชกระแสรับสั่งให้แวะพักชมโรงไฟฟ้า และเสวยพระกระยาหารกลางวันที่เขื่อนภูมิพลก่อน

การสร้างเขื่อนขนาดใหญ่แต่ละแห่งจะต้องมีการอพยพประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตก่อสร้างและบริเวณที่เป็นอ่างเก็บน้ำ กฟผ. จะต้องจัดหาพื้นที่ราบที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก ทดแทนให้ราษฎรได้มีที่อยู่ที่ทำกินใหม่ ครั้งหนึ่งระหว่างเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมชมการก่อสร้างเขื่อนจุฬาภรณ์ รับสั่งว่า **"เพื่อให้ราษฎรที่อพยพมาได้มีความสุขสบายพอควร ควรจะจัดสรรที่ดินให้เขาสำหรับปลูกบ้าน ขุดบ่อเลี้ยงปลา ทำสวนครัว ๕ ไร่ อีก ๑๐ ไร่ สำหรับทำการเกษตร"** ไม่เพียงแต่พระราชทานคำแนะนำเท่านั้น พระองค์ยังสนพระราชหฤทัยและเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรด้วยพระองค์เอง พร้อมให้ กฟผ. จัดทำผังแปลนที่ดินที่จะแบ่งแยกถวายให้ทอดพระเนตร รับสั่งติชม ทรงจำได้ว่าบางตอนมีโขดหิน ต้องปรับผังแปลนเลี่ยงไป

อีกครั้ง รับสั่งถามถึงการอพยพประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนในภาคใต้ ซึ่ง กฟผ. ได้แจกกล้าต้นยางพาราให้ราษฎรนำไปปลูก พระองค์รับสั่งว่า **"แล้วระหว่างที่ 'รอยาง' ให้เติบโตพอจะกรีดได้ ราษฎรเขาจะมีอะไรกิน"** จึงเป็นที่มาของนโยบายให้เงินเลี้ยงชีพราษฎรเป็นรายเดือนเพื่อดูแลรักษาต้นยางจนกว่าจะกรีดยางได้ นอกจากนี้ ในหมู่บ้านอพยพก็ได้จัดให้มีถนน ไฟฟ้า และโบสถ์ จนเป็นที่เลื่องลือและได้รับคำชมเชยจากธนาคารโลกและธนาคารเอดีบี เป็นต้นแบบด้านการอพยพราษฎรที่ประเทศลูกค้าของทั้งสองธนาคารมาศึกษาดูงาน ซึ่งรวมถึงประเทศยักษ์ใหญ่อย่างประเทศจีน ได้ส่งรัฐมนตรีว่าการถึงสองกระทรวงมาดูงานด้วย โดยดิฉันทำหน้าที่เป็นผู้ต้อนรับ พระองค์พระราชทานแนวทางที่เป็นต้นแบบให้ กฟผ. ได้ดำเนินงานด้านการอพยพราษฎรจนมีชื่อเสียงขจรขจายไปทั่วโลก

ความประทับใจ ความตื้นตันใจ ความซาบซึ้งใจที่ดิฉันมีต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กล่าวมากมายเพียงไหนก็ไม่ได้สักเสี้ยวของความรู้สึกที่มี ทรงสถิตอยู่ในหัวใจในชีวิตของดิฉันตราบชีวิตจะหาไม่

พันธบัตรลงทุน
ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
ครั้งที่ ๑
ดอกเบี้ยร้อยละเก้าต่อปี

พันธบัตรที่ ก 00001
หน้าทะเบียน ... 00001 ...
วันที่ ...
ออกให้แก่ ...
ที่อยู่อาศัย ...
จำนวน ... 1 ... หน่วย
ราคาที่ตราไว้ ... 1,000.- บาท ...
ผู้เขียน ...
ผู้ตรวจสอบ ...
หัวหน้ากองการเงิน ...

หน่วยละหนึ่งพันบาท

หน้าทะเบียน 00001

พันธบัตรที่ ก 00001

พันธบัตรลงทุนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
พ.ศ. ๒๕๑๕ ครั้งที่ ๑
ดอกเบี้ยร้อยละเก้าต่อปี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๗) แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจึงออกพันธบัตรลงทุนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๕ ครั้งที่ ๑ มีจำนวนไม่เกินห้าสิบล้านบาท

กระทรวงการคลัง โดยความเห็นชอบของสภาบริหารคณะปฏิวัติ ค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ยพันธบัตร ตามอำนาจในพระราชบัญญัติกำหนดอำนาจกระทรวงการคลังในการค้ำประกัน พ.ศ. ๒๕๑๐

ผู้ว่าการ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในนามของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยให้คำมั่นสัญญาว่า ผู้ซื้อพันธบัตรฉบับนี้ คือ ... พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ... มีสิทธิที่จะได้รับชำระต้นเงินตามพันธบัตรคืน จำนวน หนึ่งหน่วย เป็นเงิน ๑,๐๐๐.-บาท (หนึ่งพันบาทถ้วน) ภายในห้าปี นับตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และในระหว่างที่พันธบัตรยังมีอายุอยู่ มีสิทธิจะได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเก้าต่อปี และมีสิทธิโอนกรรมสิทธิ์หรือจำนำพันธบัตรฉบับนี้ได้ ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ด้านหลังแห่งพันธบัตรฉบับนี้

พันธบัตรฉบับนี้ไม่สมบูรณ์ เว้นแต่พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยแต่งตั้งขึ้น โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ได้ลงลายมือชื่อกำกับในพันธบัตรฉบับนี้แล้ว

เพื่อเป็นพยานหลักฐาน ผู้ว่าการ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ.

วันที่ ... 1 กันยายน ... พ.ศ. ... 2515 ...

...
พนักงาน

ผู้ว่าการ
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ขวัญถุงพระราชทาน

พระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มิได้มีเพียงเรื่องเขื่อนหรือพลังงานไฟฟ้าเท่านั้น เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ กฟผ. ต้องการระดมเงินทุนเพื่อขยายกิจการ แต่การกู้เงินในประเทศยังไม่เคยปรากฏ จึงออกพันธบัตรเป็นการนำร่อง เสนอกระทรวงการคลังและสำนักงบประมาณ ในเวลานั้นมีแต่พันธบัตรของรัฐบาลที่ออกโดยกระทรวงการคลัง ยังไม่เคยมีรัฐวิสาหกิจแห่งใดทำมาก่อน จึงเป็นที่กล่าวถึงกันมาก

กฟผ. ทำหนังสือชี้ชวนฯ เพียง ๒ วันก็มีคนสนใจและจองเต็มวงเงินพันธบัตรลงทุนจำนวน ๕๐ ล้านบาท ปรากฏชื่อผู้จอง **พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช** จอง ๑ หน่วย พันธบัตรลงทุนเป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท พระองค์รับสั่งภายหลังว่า **ให้ กฟผ. เป็น "ขวัญถุง"**

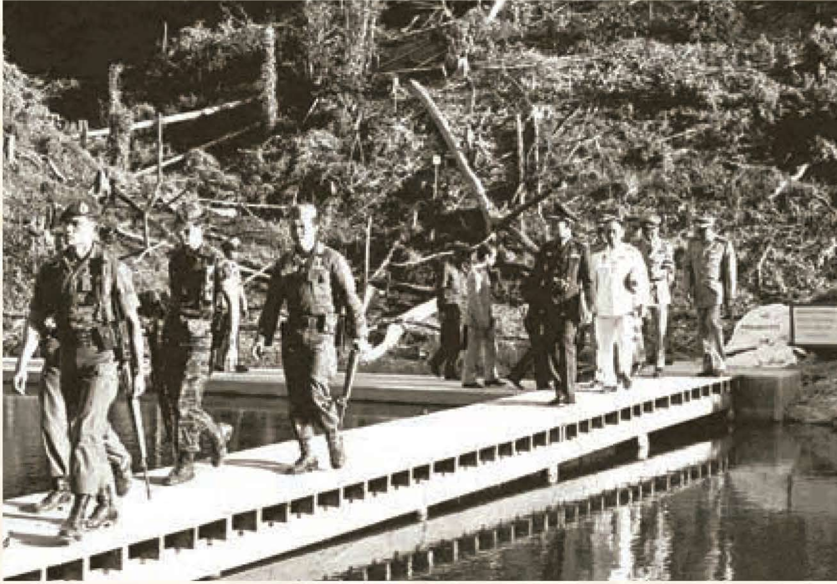

พระองค์ทรงคำนึงถึงความสุขของประชาชนเป็นใหญ่

หม่อมหลวงชนะพันธุ์ กฤดากร
อดีตรองผู้ว่าการนโยบายและแผน

ผมเริ่มทำงานตั้งแต่ยังเป็นการไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ฝ่ายก่อสร้างพลังน้ำ ทำให้มีโอกาสสูงสุดในชีวิตที่ได้ถวายการรับใช้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระองค์มีพระราชประสงค์ให้เขื่อนสร้างประโยชน์แก่ราษฎรได้ในทุกด้าน พระองค์สนพระราชหฤทัยในทุกสิ่งที่สร้างประโยชน์ให้กับราษฎรของพระองค์ได้ โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณน้ำท่วม เช่น เขื่อนจุฬาภรณ์ ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ มีรับสั่งว่า น่าจะสร้างเขื่อนเล็ก ๆ ท้ายเขื่อนสำหรับป้องกันน้ำท่วม และกักเก็บน้ำให้ประชาชนในเวลาขาดแคลน จึงกลายมาเป็นเขื่อนห้วยกุ่มในพระราชดำริ

พระราชกระแสรับสั่งของพระองค์ที่ผมยึดถือเป็นแนวทางการทำงานมาตลอดคือ **"ให้ดูเรื่องผลของการไฟฟ้าเป็นรอง และความสุขของประชาชนเป็นใหญ่ ไม่ใช่จะมุ่งเน้นแต่ผลิตไฟอย่างเดียว"** ทรงกำชับว่า **"ในเรื่องการทำการประมง คนที่อยู่ใกล้อ่างเก็บน้ำทำการประมงได้ ให้ราษฎรมีความสุข สามารถทำมาหากิน ใช้ชีวิตรอบเขื่อนได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะบุคคลที่ถูกน้ำท่วมต้องอยู่ได้"**

ถ้าจะให้ยกตัวอย่างอันเป็นที่ประจักษ์ชัดของพระราชกระแสรับสั่ง **"ความสุขของประชาชนเป็นใหญ่"** สำหรับผมแล้ว **"เขื่อนบางลาง"** คือหนึ่งในความประทับใจที่มีต่อพระองค์เป็นที่สุด

เขื่อนบางลางนี้เกิดขึ้นและสำเร็จได้เพราะพระองค์ ราษฎรที่อพยพไปอยู่ริมอ่างจะอยู่ในที่สูง พระองค์มีพระราชดำริว่าน่าจะใช้ประโยชน์จากลำห้วยท้ายหมู่บ้าน ด้วยการนำน้ำที่ไหลในลำธารมาผลิตไฟฟ้า ผมได้มีส่วนร่วมในการออกแบบและก่อสร้างจนแล้วเสร็จ ไฟฟ้าที่ผลิตได้ช่วยสร้างประโยชน์และความสุขให้แก่ประชาชน

อีกหนึ่งโครงการที่สร้างประโยชน์และความสุขแก่ประชาชน โดยมีผมเป็นหนึ่งในผู้บุกเบิกร่วมกับพลอากาศเอก กำธน สินธวานนท์ ผู้ว่าการ กฟผ. ในขณะนั้น คือ การดำเนินงานเพื่อน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายสวนหลวง ร.๙ ในศุภมงคลสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ เมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดด้วยพระองค์เองเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐

ทุกโครงการในพระราชดำริของพระองค์ท่านดำรงอยู่ตราบทุกวันนี้ ล้วนเอื้อประโยชน์สุขให้แก่พสกนิกรชาวไทย สมดังพระราชปณิธานโดยแท้

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากพระองค์

ปราโมทย์ อินสว่าง
อดีตรองผู้ว่าการบริหาร

ผมมีโอกาสได้ถวายงานพระองค์ ๓ ครั้ง ครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ ขณะนั้นทำหน้าที่ผู้ช่วยวิศวกรโครงการก่อสร้างเขื่อนห้วยกุ่ม ของ กฟผ. โดยได้รับมอบหมายให้ขับรถพระที่นั่งถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จากพระตำหนักที่ประทับ เขื่อนจุฬาภรณ์ ไปยังเขื่อนห้วยกุ่ม ระยะทางประมาณ ๔๐ กิโลเมตร เพื่อทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนห้วยกุ่ม อันเป็นโครงการพระราชดำริ ระหว่างขับรถพระที่นั่งถวาย ทำให้ได้ทราบว่าทั้งสองพระองค์ทรงห่วงใยพสกนิกรเป็นที่สุด

ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ ในขณะที่ผมทำหน้าที่ผู้อำนวยการโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแม่งัด จังหวัดเชียงใหม่ พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินเป็นการส่วนพระองค์ โดยไม่มีหมายกำหนดการจากพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ มาทอดพระเนตรการดำเนินงานในโครงการก่อสร้างเขื่อนและโรงไฟฟ้าแม่งัด เมื่อเสด็จพระราชดำเนินมาถึง ผมได้มีโอกาสถวายรายงาน พระองค์สนพระราชหฤทัยซักถามทางด้านเทคนิคและวิศวกรรมในกระบวนการผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำที่เก็บกักไว้ในอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนแม่งัด และมีพระราชกระแสรับสั่งว่า หลังจากใช้น้ำในการผลิตพลังงานไฟฟ้าแล้ว น้ำที่ปล่อยออกไปมีระบบส่งน้ำไปใช้ในพื้นที่เพาะปลูกการเกษตรและการบริโภคอุปโภคได้อย่างไร ซึ่งผมได้ถวายรายงานโดยละเอียด

ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๘ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานนามใหม่ว่า "เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล" และ "โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล"

ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิด "เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล" ของกรมชลประทาน และ "โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล" ของ กฟผ. ทำให้ได้มีโอกาสถวายรายงานอีกครั้ง

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากพระองค์มีมากมายที่ปรากฏให้เห็นตลอดมา สิ่งแรกที่ได้เรียนรู้คือ การจะทำหน้าที่ความรับผิดชอบใด ๆ นั้น จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายให้ชัดเจน ดังพระปฐมบรมราชโองการที่ว่า "เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม" ซึ่งเป็นพระราชปณิธานที่ยิ่งใหญ่มาก พระองค์ทรงศึกษาค้นคว้าข้อมูลของสภาพแต่ละพื้นที่อย่างละเอียด จนเกิดเป็นโครงการพระราชดำริมากกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรในด้านต่าง ๆ

ตลอดการครองราชย์ ๗๐ ปี พระองค์ทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการ และทรงดูแลพสกนิกรด้วยหลักทศพิธราชธรรม ด้วยความเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ด้วยความรักความเมตตาที่จะเห็นพสกนิกรมีความสุขหลุดพ้นจากความยากจน

ทรงเป็นต้นแบบ ของความเพียรพยายาม ความมานะ และความอดทน

สว่าง จำปา
อดีตรองผู้ว่าการพลังน้ำและระบบส่ง

ผมได้เข้ามาทำงานกับการไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ จนรวมเป็นการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ผมได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายก่อสร้างพลังน้ำ โดยรับผิดชอบงานก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแก่งกระจาน และโครงการเขื่อนเจ้าเณร หรือเขื่อนศรีนครินทร์ในปัจจุบัน

ผมมีโอกาสได้รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ช่วงที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนศรีนครินทร์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ ตอนนั้นผมได้รับอนุญาตให้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในห้องควบคุมโรงไฟฟ้า ซึ่งเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ ในฐานะผู้ควบคุมงานก่อสร้างเขื่อนศรีนครินทร์จนแล้วเสร็จ โดยมีคุณเกษม จาติกวณิช ผู้ว่าการ กฟผ. เป็นผู้กล่าวถวายรายงาน พระองค์มีรับสั่งกับผู้ว่าการ กฟผ. ว่า **กฟผ. เป็นหน่วยงานที่ทำงานด้วยความมานะอดทนจนสำเร็จ ถือว่ามีประสิทธิภาพอย่างมากในการทำงาน**

ในส่วนตัวของผมเองได้น้อมนำศาสตร์ของพระราชามาเป็นแนวทางในการทำงาน พระองค์ทรงถือเป็นวิศวกรโดยกำเนิด ดังจะเห็นได้จากที่พระองค์มีพระราชดำริให้พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูก และโปรดงานด้านนวัตกรรม ไม่ว่าจะเป็นการต่อเรือใบหรือเครื่องส่งวิทยุสื่อสาร ทำให้พวกเราชาวไทยที่เป็นวิศวกรต่างยึดถือพระองค์เป็นแนวปฏิบัติมาโดยตลอด โดยเฉพาะตัวผมเองก็ได้น้อมนำพระราชกระแสรับสั่งหรือสิ่งที่พระองค์ทรงปฏิบัติ มาเป็นหลักนำในการทำงาน โดยเฉพาะด้านวิศวกรรมการพัฒนาแหล่งน้ำและการสร้างเขื่อนอเนกประสงค์เพื่อการชลประทานและผลิตกระแสไฟฟ้า

พระบรมราโชวาทที่ผมตระหนักเป็นพิเศษและนำมาใช้คือเรื่องความอดทน ความเพียรพยายามที่จะเข้าใจถึงราษฎรที่ได้รับผลกระทบโดยตรงในการสร้างเขื่อน ซึ่งเราต้องทำความเข้าใจกับเขาอย่างมาก

พระราชจริยวัตรของพระองค์ที่ผมประทับใจมากที่สุดคือ ความเพียรพยายาม ความมานะ ความอดทน ซึ่งเป็นแบบอย่างให้ผมได้นำความรู้ที่ได้ร่ำเรียนมาปรับใช้ในการทำงานให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การและส่วนรวมของประชาชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

เขื่อนบางลาง สำเร็จได้ด้วยพระบารมี

กิตติวัฒน์ สุจริตพงศ์
อดีตผู้ช่วยผู้ว่าการธุรกิจบำรุงรักษา

ผมเป็นวิศวกรผู้อำนวยการก่อสร้างเขื่อนของ กฟผ. จำนวนหลายเขื่อน แต่เขื่อนบางลาง จังหวัดยะลา มีอุปสรรคมากที่สุด ซึ่งสำเร็จลงได้เพราะพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยแท้ เนื่องจากเสด็จพระราชดำเนินมาหลายครั้ง

ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๘ ขณะเริ่มต้นก่อสร้างได้เพียง ๒ - ๓ เดือน พระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาทั้งที่ยังมีแค่ถนนเท่านั้น มีรับสั่งว่า **"ฝรั่งบอกว่าเขื่อนแห่งนี้จะสร้างไม่สำเร็จ เราจึงต้องมา"** จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินไปกิ่งอำเภอธารโต จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นปลายอ่างเก็บน้ำของเขื่อนบางลาง มีราษฎรไปถวายฎีกาพระองค์ ถ้ามีเขื่อน เขาไม่รู้จะอพยพไปอยู่ไหน คืนนั้นจึงมีวิทยุรับสั่งเรียกผมซึ่งเป็นวิศวกรผู้รับผิดชอบให้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทที่พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ ในวันรุ่งขึ้นมีราษฎรรอเข้าเฝ้าฯ อยู่มาก แต่พระองค์ได้รับสั่งให้ผมเข้าเฝ้าฯ ก่อน และทรงสอนว่าการอพยพราษฎรจะต้องทำอย่างไร โดยเริ่มจากพิจารณาว่าราษฎรมีอาชีพอะไรก็ให้เขามีอาชีพตามเดิม และอย่าโยกย้ายเขาไปไกลจากถิ่นเดิมมากนัก

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปยังเขื่อนบางลางครั้งที่ ๒ ในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๒๐ ครั้งนี้พระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาพร้อมแผนที่ ทรงมีพระเมตตาเป็นล้นพ้น ทรงลงรายละเอียดในแผนที่ว่าประชาชนจะต้องอยู่ที่หมู่บ้านสันติ ๑ สันติ ๒ ส่วนอีกด้านหนึ่งที่เขาทำค้าขายก็ให้อยู่ใกล้ทางหลวงยะลา-เบตง

จากนั้น ผมได้รับเสด็จครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๑ พระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์เขื่อนบางลาง มีรับสั่งให้ กฟผ. ดูแลชาวบ้านอย่าให้ได้รับความเดือดร้อน

รับเสด็จครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๒ พระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรความคืบหน้าของการอพยพราษฎร และเสด็จพระราชดำเนินไปหมู่บ้านสันติ ๑ ทอดพระเนตรการเจาะน้ำเข้าไปที่หมู่บ้าน พระองค์พอพระราชหฤทัยมากกับการผันน้ำเข้ามา รับสั่งถามว่านายช่างคนไหนเจาะอุโมงค์เล็ก ๆ นี้ ผมได้เรียกช่างประพันธ์ พานิชผล มาเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท มีรับสั่งชมเชย นำความปลาบปลื้มมาสู่พวกเราเป็นล้นพ้น

ในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๒๓ ผมได้รับวิทยุรับสั่งเรียกเข้าไปอีกครั้งด้วยเรื่องของอ่างเก็บน้ำบางลาง เนื่องจากพระองค์ทรงทราบว่า เมื่อสร้างเขื่อนเสร็จแล้วจะเกิดเกาะขึ้นมาในอ่างเก็บน้ำ ส่งผลให้ราษฎรในพื้นที่ไม่มีเส้นทางสัญจร เนื่องจากมีน้ำล้อมรอบ ผมจึงได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทที่พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ พระองค์ทรงพระอักษรในแผนที่ให้เห็นว่าจะมีเกาะเกิดขึ้นรับสั่งให้ กฟผ. นำไปแก้ไข โดยการทำสะพานซึ่งต้องสร้างก่อนการก่อสร้างเขื่อน เพราะถ้าสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำแล้วจะไม่สามารถทำสะพานได้ พระองค์ทรงมีพระอัจฉริยภาพมาก ทรงมีความห่วงใยราษฎร และใส่พระราชหฤทัยในรายละเอียดอย่างมาก

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนบางลาง เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๔ นับเป็นการเสด็จพระราชดำเนินครั้งที่ ๕ ในวันนั้นมีรับสั่งที่ทำให้ผมจดจำจนถึงทุกวันนี้ว่า **"ชื่นใจมากเลย นายช่างเชื่อฉันถึงมีวันนี้"**

ตลอด ๕ ปีของการก่อสร้างเขื่อนบางลาง ผมกล้าพูดได้เต็มปากว่าถ้าพระองค์ไม่ทรงมาช่วย เขื่อนไม่เสร็จแน่นอน ทรงทราบดีว่าถ้าไม่เสด็จพระราชดำเนินมา พวกเราจะลำบาก เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ของโจรแบ่งแยกดินแดน ทั้งยังมีคอมมิวนิสต์และก่อการร้าย เป็นพระมหากรุณาธิคุณและพระบารมีโดยแท้

สิ่งหนึ่งที่ผมตระหนักอย่างลึกซึ้งในการถวายงานรับใช้พระองค์คือ ทุกอย่างที่เราทำต้องไม่ทำให้คนไทยหรือราษฎรของพระองค์เดือดร้อนโดยเด็ดขาด ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อประชาชนจนทั่วทั้งโลกยอมรับ ชีวิตนี้ของผมทั้งชีวิต ไม่มีผู้ใดเทียบเทียมพระองค์อีกแล้ว

ให้เข้าใจ เข้าถึง และจึงพัฒนา

สุพิณ ปัญญามาก
อดีตผู้ช่วยผู้ว่าการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำ

ผมเริ่มทำงานตั้งแต่ยังเป็นการไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ และมีโอกาสได้รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เมื่อคราวที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนอุบลรัตน์ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ และได้ทำงานเกี่ยวเนื่องกับการรับเสด็จมาโดยตลอด รวมถึงโครงการอื่น ๆ ที่ กฟผ. ได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น เขื่อนน้ำพุง เขื่อนสิรินธร เขื่อนจุฬาภรณ์ เพราะพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และทรงเปิดเขื่อน

ทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินมาถึง พระองค์ทรงให้กำลังใจพวกเรา รวมถึงทรงมีพระมหากรุณาธิคุณให้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอย่างใกล้ชิดเสมอ แต่สิ่งที่ผมประทับใจที่สุดคงเป็นครั้งที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปยังเขื่อนบางลาง จังหวัดยะลา อย่างที่ทราบกันดีว่าเขื่อนบางลางในสมัยก่อนมีปัญหาเรื่องโจรผู้ร้ายชุกชุม พระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาให้แนวพระราชดำริในการสร้างอ่างเก็บน้ำให้ชาวบ้านว่าควรทำอย่างไร และมีพระบรมราชวินิจฉัยว่านอกเหนือจากการจัดการน้ำแล้วควรผลิตไฟฟ้าให้ชาวบ้านด้วย ผมประทับใจในพระอัจฉริยภาพและความใส่พระราชหฤทัยของพระองค์อย่างยิ่ง จึงมุ่งมั่นจะทำทุกอย่างตามพระราชดำริให้ดีที่สุด

เวลาไปสร้างเขื่อนตามพื้นที่ต่าง ๆ กฟผ. จะพยายามทำความเข้าใจชาวบ้านอย่างเต็มที่ เนื่องจากแต่ละแห่งล้วนมีวัฒนธรรม ความคิดที่แตกต่างกัน จึงต้องพยายามเข้าใจว่าทำไมเขาจึงคิดอย่างนี้ ดังที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รับสั่งเสมอว่า **"ให้เข้าใจ เข้าถึง และจึงพัฒนา"** การพัฒนาไม่ใช่แค่พัฒนาโครงการ แต่ยังเป็นการให้ความรู้ชาวบ้านด้วยว่าสิ่งที่ กฟผ. ทำนั้นเพื่ออะไรและจะเป็นประโยชน์อย่างไร สิ่งนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก เราจะต้องไม่ท้อถอย ทั้งที่บางครั้งอยู่ในเหตุการณ์อันตราย แต่เราก็ท่องไว้ว่าเราทำเพื่อในหลวง ประเทศชาติ และประชาชน อย่างเช่นที่เขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี ตลอดระยะเวลาที่ผมเป็นผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์ต้องต่อสู้กับอะไรหลายอย่าง ซึ่งเราจะไม่ต่อสู้ด้วยความรุนแรง แต่จะใช้ความเข้าใจ ทำให้บางครั้งท้อ แต่ไม่เคยถอดใจ เนื่องจากยึดถือพระราชดำริของพระองค์ว่าอย่าท้อถอย ทำงานให้เต็มที่

ผมทำงานด้านประชาสัมพันธ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับมวลชนโดยตรง ได้น้อมนำพระราชดำริมาคิดและต่อยอด โดยเฉพาะเมื่อได้มาถวายงานรับใช้ใกล้ชิดก็ยิ่งเกิดความประทับใจและจงรักภักดี พระองค์ทรงทำเพื่อประเทศชาติอย่างเต็มที่ เราเองก็ต้องทำหน้าที่ของตัวเองให้เต็มที่ อาจจะได้เพียงเสี้ยวหนึ่งของพระองค์ที่ทรงเหน็ดเหนื่อยมาตลอด ๗๐ ปีเพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรชาวไทย แต่ผมก็ตั้งใจมั่นที่จะทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติมากที่สุดเช่นกัน

เหนือกว่าความภาคภูมิใจ คือมีโอกาสและมีบุญ

สุรีย์ เหมะพรรณ์
อดีตผู้อำนวยการฝ่ายออกแบบ
และบริหารงานก่อสร้าง

ในฐานะที่เคยเป็นผู้บริหารและเป็นสถาปนิก ทำให้ผมทราบว่า กฟผ. สร้างเรือนรับรองพิเศษหรือที่คนทั่วไปมักเรียกติดปากว่า **"พระตำหนัก"** นั้นสร้างขึ้นเพื่ออะไร และมีความพิเศษอย่างไร

กฟผ. ได้สร้างเรือนรับรองพิเศษขึ้นตามเขื่อนต่าง ๆ เกือบทุกเขื่อนทั่วประเทศ ด้วยเหตุที่ กฟผ. มีความพร้อมด้านต่าง ๆ เรือนรับรองพิเศษที่สร้างขึ้นเพื่อถวายการรับรองให้กับพระบรมวงศานุวงศ์ที่ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเยี่ยมเยียนราษฎร และตรวจเยี่ยมโครงการตามพระราชดำริ ได้ทรงใช้เรือนรับรองพิเศษของ กฟผ. เป็นพื้นที่ทรงงาน

เรือนรับรองพิเศษทุกหลัง สถาปนิกทุกสาขา และวิศวกรทุกระบบ ได้ตั้งใจออกแบบอย่างพิถีพิถัน รวมถึงการก่อสร้างที่ประณีตงดงาม การตกแต่งภายใน เครื่องเรือน เครื่องนอน เครื่องครัว ชุดเครื่องเสวย พรม ม่าน แจกันภาพประดับผนัง ภาพพระบรมสาทิสลักษณ์ ฯลฯ การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมบริเวณโดยรอบงดงามด้วยไม้นานาพันธุ์

ในการรับเสด็จพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ทรงมีพระเมตตาต่อ กฟผ. มาก ซึ่งในแต่ละครั้งต้องมีข้อบกพร่องไม่มากก็น้อย แม้จะพยายามดูแลอย่างดีแล้วก็ตาม ทุกพระองค์ไม่เคยแม้แต่น้อยที่จะทรงติอะไรเลย มีแต่จะทรงให้กำลังใจ แย้มพระสรวลทุกครั้งที่รับสั่งไต่ถามเรื่องราวต่าง ๆ อย่างไม่ถือพระองค์

นอกเหนือจากความภาคภูมิใจหรือความประทับใจแล้ว ผมโชคดีและถือเป็นบุญที่มีโอกาสเข้ามาทำงานกับ กฟผ. ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับใช้พระบรมวงศานุวงศ์ ได้ทำหน้าที่อย่างมีเกียรติด้วยความปลาบปลื้ม

อดีตผู้ว่าการ กำธน สินธวานนท์ เคยสอนว่า **"การที่เรา (ผม) ได้ทำงานอะไรที่สำคัญที่ดีนั้น ไม่ใช่เพราะเราเก่ง แต่ได้ทำเพราะเรามีโอกาส คนที่เก่งกว่าเรามีอีกมาก แต่ที่เขาไม่ได้ทำ เพราะเขาไม่มีโอกาส"**

สืบสานพระราชดำริ ของพระองค์

เบญจวรรณ ตาทฤศโธรัยห์
อดีตวิทยากร ระดับ ๑๑
สายงานผู้ช่วยผู้ว่าการโรงไฟฟ้าพลังน้ำ

ดิฉันเข้าทำงานที่ กฟผ. เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ในตำแหน่งพนักงานบัญชี และมีโอกาสไปรับเสด็จพระบรมวงศานุวงศ์จนได้รับความไว้วางใจให้จัดเตรียมเครื่องเสวยทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดเขื่อนและโรงไฟฟ้า

ก่อนจะมาทำเครื่องเสวย ดิฉันต้องไปถามคนข้างในก่อนว่า แต่ละพระองค์โปรดเสวยพระกระยาหารแบบไหน และนำมาเป็นแนวคิดว่าจะทำอย่างไร วัตถุดิบที่ใช้ต้องไม่แพง สด สะอาด และดี ซึ่งมีนางสนองพระโอษฐ์ของพระองค์มาเห็นความพิถีพิถันของเรา จึงขอให้ดิฉันมาจัดทำเครื่องเสวยทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนิน ดิฉันจึงตั้งใจอย่างสูงสุดที่จะทำงานถวายพระองค์ ท่านเสวยง่ายมาก ขอให้เป็นของที่มีอยู่ในภูมิภาค มีรับสั่งว่าดีมาก เพราะราษฎรในพื้นที่จะได้มีรายได้

กฟผ. จะไปถึงพื้นที่ก่อนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาประมาณ ๓ วัน สมัยก่อนการเดินทางลำบากมาก โดยเฉพาะเขื่อนบางลางเพราะถนนยังเข้าไม่ถึง ต้องวางแผนเรื่องการถนอมอาหาร ทำครัวตรงไหนจะออกมาได้ใกล้ เราอยากให้พระองค์ทรงพระสำราญที่สุด เพราะทรงเหนื่อยมามาก เมื่อก่อนต้องเตรียมห้องสรงด้วย เพราะในพื้นที่ลำบากมากจริง ๆ แต่เราต้องคุยกับมหาดเล็กก่อนเพื่อเตรียมให้เหมือนกับในพระตำหนัก ซึ่งทุกอย่างง่ายมาก ทรงปฏิบัติพระองค์เรียบง่ายจริง ๆ

ทุกครั้งที่มีพระราชพิธีเปิดเขื่อน ราษฎรจะมาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ ทหารจะมาอารักขา กฟผ. ต้องจัดทำข้าวห่อเตรียมไว้ให้ทุกคน เพราะเมื่อพระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาถึง พระราชกระแสรับสั่งอันดับแรกคือ **"ทหารของฉันได้กินข้าวหรือยัง ราษฎรที่มาได้กินไหม"** ข้าวห่อที่เตรียมไว้ต้องดีและไม่บูด พระองค์ทรงเป็นห่วงคนที่มาทำงานกับพระองค์ ราษฎรที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ และเรื่องการทรงงานเบื้องพระพักตร์มากกว่าพระพลานามัยของพระองค์เอง

ดิฉันได้น้อมนำพระราชดำริด้านเศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์มาใช้ โดยปลูกพืชผสมผสานในสวนที่บ้าน ทุกฤดูกาลเราจึงมีกิน มีมากหน่อยก็แบ่งข้างบ้าน มีมากเกินไปก็นำไปขาย นอกจากนี้ยังได้สอนชาวบ้านในพื้นที่ห่างไกล อาทิ ชนเผ่ากะเหรี่ยง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ ซึ่งเป็นความตั้งใจของดิฉันในการตามรอยพระบาททุกถิ่นที่พระองค์เคยเสด็จพระราชดำเนินไป เพื่อสอนให้ทุกคนมีดอกดารารัตน์เป็นของตัวเอง เมื่อถึงวันงานจะได้มีดอกไม้จันทน์ของตัวเองที่ทำขึ้นด้วยใจ

"ดารา" มีความหมายว่าดวงดาว **"รัตน์"** มีความหมายว่าแก้ว **"ดารารัตน์"** จึงเปรียบเสมือนดวงดาวที่สูงสุด และแก้วที่ล้ำค่าที่สุด พระองค์ทรงเป็นดั่งแก้วที่สูงสุดที่เราเคารพนับถือ ดิฉันปลาบปลื้มใจยิ่งขึ้นที่ได้ทราบว่าคนที่พอทำเป็นก็จะไปสอนต่อ ซึ่งก็เป็นอีกหนึ่งการสืบสานพระราชดำริของพระองค์คือ การมีความรู้แล้ว อย่าเก็บไว้คนเดียว แต่ต้องบอกต่อ ขอให้แบ่งปันกัน ทุกคนต่างพึ่งพากัน นี่ก็เป็นส่วนหนึ่งของการตอบแทนพระองค์เท่าที่เราทำได้ พอสอนเสร็จก็จะเปิดภาพยนตร์เกี่ยวกับพระองค์ให้ทุกคนดู ถึงตลอดระยะเวลากว่า ๗๐ ปี ที่พระองค์ทรงตรากตรำเพื่อพวกเรา สิ่งที่เราทำวันนี้ยังไม่เทียบเท่าหนึ่งหยาดพระเสโทของพระองค์เลยด้วยซ้ำ

ทั้งชีวิตของดิฉันไม่ขออะไรมากไปกว่านี้ นอกจากขอเป็นข้ารับใช้แผ่นดินตลอดไป

เก็บไว้เป็นบันทึก และความภูมิใจของเรา

ทองจุล เหลือล้น
อดีตวิทยากร ระดับ ๑๑
ฝ่ายวางแผนและบริหารเหมืองแม่เมาะ

ผมเข้าทำงานกับ กฟผ. ตั้งแต่ยังเป็นการไฟฟ้ายันฮี พ.ศ. ๒๕๑๐ ด้วยตำแหน่งช่างภาพทำให้มีโอกาสฉายพระบรมฉายาลักษณ์และฉายภาพยนตร์รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช คราวเสด็จพระราชดำเนินมาโรงไฟฟ้าและเขื่อนแทบทุกครั้ง

ครั้งแรกที่ผมได้ฉายพระรูปและฉายภาพยนตร์รับเสด็จคือคราวพระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาศูนย์ควบคุมระบบกำลังไฟฟ้า เนื่องจากพระองค์สนพระราชหฤทัยเรื่องพลังงานไฟฟ้าเป็นอย่างมาก ความรู้สึกของผมทั้งเกร็ง ทั้งประหม่า เกรงว่าจะทำอะไรผิดพลาดหรือไม่ แต่ยิ่งกว่าความรู้สึกทั้งหมดนี้คือต้องมีสมาธิตลอด เนื่องจากผมอยู่ใกล้พระองค์ เมื่อฉายพระรูปเรียบร้อยแล้วตำรวจวังจะกันไม่ให้เข้าใกล้พระองค์ และที่สำคัญสมัยนั้นเราจะต้องใช้ไฟส่องสว่างในการบันทึกภาพ ต้องระวังไม่ให้แสงส่องตรงพระเนตร

ก่อนการถ่ายภาพแต่ละครั้ง ทีมของผมจะคิดและวางแผนล่วงหน้าว่าจะทำอย่างไรให้สามารถบันทึกภาพของพระองค์ให้ได้มากที่สุด จึงวางแผนให้ในแต่ละจุดใช้เจ้าหน้าที่สลับกันเพื่อไม่ให้กีดขวางทางเสด็จพระราชดำเนิน ซึ่งทำให้ กฟผ. มีภาพยนตร์รับเสด็จที่มีความยาวมากกว่าหน่วยงานอื่น

ด้วยความที่ผมมีโอกาสได้ถวายงานรับใช้ใกล้ชิดพระองค์หลายครั้ง จึงมีความทรงจำมากมายที่อยากเล่าต่อ อย่างเมื่อก่อนตอนเปิดโรงไฟฟ้าสมัยแรก ๆ เรายังพูดคำราชาศัพท์กันไม่เป็น พระองค์จะรับสั่งขึ้นก่อนว่า **"ให้พูดธรรมดาเลยนะ ไม่ต้องใช้ราชาศัพท์"** เพราะเคยปรากฏในช่วงแรก ๆ ว่า ผู้กราบทูลถวายรายงานพูดครับและพ่ะย่ะค่ะ ทรงมีพระเมตตาเป็นล้นพ้นโดยที่เราไม่ต้องทูลขอพระบรมราชานุญาต

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระอัจฉริยภาพด้านแผนที่เป็นอย่างยิ่ง คราวที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาที่เขื่อนจุฬาภรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พระองค์ประทับเครื่องบินพระที่นั่งไปลงจังหวัดขอนแก่น และเสด็จพระราชดำเนินมาเขื่อนจุฬาภรณ์โดยเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่ง แต่ที่จอดเฮลิคอปเตอร์กับพระตำหนักอยู่คนละสันเขา เมื่อถึงเวลากลับฝนตกหนักมาก จึงรับสั่งให้ไปตามนักบิน เมื่อนักบินมาถึงพระองค์ทรงกางแผนที่ รับสั่งว่า **"เมื่อเราไปถึงลานเฮลิคอปเตอร์ เราจะบินดิ่งขึ้นเลยหกพันฟุต พอขึ้นก็ตรงออกไปถนนใหญ่ แล้วบินตามถนนจะถึงสนามบินขอนแก่น"**

แต่พอถึงเวลาเสด็จพระราชดำเนินกลับจริง เมื่อรถพระที่นั่งไปถึงลานเฮลิคอปเตอร์กลับกลายเป็นว่าฝนไม่ตก พระองค์จึงรับสั่งอย่างมีพระราชอารมณ์ขันว่า **"เรามา ฝนตกดีหรือไม่ดี เพราะบางคนบอกว่าดีนะ ฝนตกได้น้ำ พอไม่ตกก็บอกว่าดีอีก ไม่เปียก"**

เหตุการณ์ที่ตราตรึงอยู่ในความทรงจำของผมคือ เมื่อพระองค์ทรงงานเสร็จสิ้นแล้ว และทรงหันพระปฤษฎางค์กลับ ผมกำลังเดินตามเสด็จมาในระยะใกล้ จะหลบก็ไม่ได้เพราะดูไม่เหมาะสม จึงต้องยืนนิ่ง ๆ พระองค์ก็ทรงพระดำเนินผ่านข้างหน้าผมไปในระยะใกล้

ผมเกษียณอายุจาก กฟผ. นานแล้วก็จริง เมื่อมองย้อนชีวิตการทำงานของตัวเองกลับไปทีไร ผมจะบอกตัวเองเสมอว่าเป็นโอกาสที่ดีของการเป็นช่างภาพที่ได้ถวายงานรับใช้พระองค์อย่างใกล้ชิดหลายต่อหลายครั้ง

ผมไม่ใช่คนเก่ง แต่มีโอกาสที่ดีที่สุดในชีวิต

บันทึกแห่งความภักดี

ความปลื้มปีติครั้งแรกและครั้งเดียวในชีวิต

สมบูรณ์ มณีนาวา
อดีตผู้ว่าการ กฟผ.

เป็นมงคลสูงสุดในชีวิตของผมที่ได้มีโอกาสรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในคราวเสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนสิริกิติ์และโรงไฟฟ้าเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ เมื่อผมกราบบังคมทูลเบิกตัวขอนำผู้ปฏิบัติงาน กฟผ. และครอบครัวมาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท มีรับสั่งถามว่า **"เมื่อมาอยู่เพื่อเริ่มงานแต่แรกมีความเป็นอยู่ลำบากไหม"** รวมถึง **"ประชาชนมีความเป็นอยู่ยากลำบากใช่ไหม"** และ **"ปัจจุบันมีความเป็นอยู่ดีขึ้นหรือไม่"** ผมได้กราบบังคมทูลว่า ดีขึ้น และสะดวกขึ้นกว่าเดิม พระองค์มีรับสั่งถามต่อว่า **"แล้วประชาชนล่ะ"**

รับสั่งถามของพระองค์ทำให้ผมตระหนักถึงความรับผิดชอบขององค์การต่อประชาชนในพื้นที่และงานอันควรทำเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นเป็นอย่างยิ่ง ทรงเป็นมิ่งขวัญและพลังแห่งความสำเร็จในทุกด้านของชีวิต

วันที่ไม่มีวันลืมชั่วชีวิต

วิทยา คชรักษ์
อดีตผู้ว่าการ กฟผ.

ทั้งชีวิตของผมจะไม่มีวันลืมวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๘ เพราะเป็นวันที่ได้มีโอกาสกราบบังคมทูลถวายรายงานพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ณ ห้องควบคุมการเดินเครื่อง ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีเปิดโรงไฟฟ้าบางปะกง โรงไฟฟ้าที่มีกำลังผลิตสูงสุดในขณะนั้น

ตลอดเวลาราว ๓๐ นาทีที่พระองค์ทรงซักถามและมีพระราชปฏิสันถารกับอดีตผู้ว่าการเกษม จาติกวณิช และอดีตผู้ว่าการกำธน สินธวานนท์ ผมเต็มไปด้วยความตื่นเต้น ตื้นตัน ปลาบปลื้มเป็นล้นพ้น จากนั้นเมื่อได้เวลาเสด็จพระราชดำเนินต่อไปยังโรงไฟฟ้า ผมได้มีโอกาสตามไปส่งเสด็จที่ประตูห้องควบคุมการเดินเครื่อง เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดคือ พระองค์ทรงเอื้อมพระหัตถ์มาแตะที่ไหล่ซ้ายของผม

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ ที่ผมจะไม่มีวันลืมตราบชีวิตจะหาไม่

ไม่มีใครเป็นแบบอย่างที่ดีประเสริฐเหมือนกับพระองค์

กิตติ เพ็ชรสันทัด
ผู้อำนวยการฝ่ายบำรุงรักษาระบบส่ง

นับแต่คุณพ่อของผมซึ่งเป็นข้าราชการที่ถวายงานรับใช้ใกล้ชิดพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในโครงการพระราชดำริต่าง ๆ ค่วนจากไปตั้งแต่ผมอายุเพียง ๕ ปี พระองค์มีรับสั่งให้ดูแลตระกูลเพ็ชรสันทัด ให้ศึกษาเล่าเรียนสูงที่สุด ผมจึงสัญญากับตัวเองว่าจะมุ่งมั่นเป็นคนดี คนเก่ง และต้องทำงานตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์และแผ่นดินไทย ทรงเป็นพลังสำคัญที่ทำให้ผมเลือกเรียนวิศวกรรมศาสตร์ เพราะเห็นพระองค์เป็นวิศวกรต้นแบบ เพื่อนำวิชาความรู้ที่ได้มาพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริของพระองค์

ในโลกนี้ไม่มีใครเป็นแบบอย่างที่ดีประเสริฐเหมือนกับพระองค์อีกแล้ว

ทรงเป็นกษัตริย์ที่พวกเรารักสุดหัวใจ

พิสิษฐ์ ชะเอมกูล
พนักงานวิชาชีพ ระดับ ๑๐
สายงานรองผู้ว่าการบัญชีและการเงิน

ผมมีโอกาสถวายงานพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชหลายครั้งในการทำหน้าที่ดูแลด้านพิธีการ อาทิ เตรียมโต๊ะเสวยและตกแต่งสถานที่ แต่ครั้งที่ได้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จและถวายงานอย่างใกล้ชิดคือ คราวที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดพระเจดีย์พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์จวน กุลเชฏฺโฐ วัดเจติยาคิรีวิหาร (ภูทอก) ตำบลนาแสง จังหวัดหนองคาย โดยเป็นผู้ส่งมอบมาลัยต่อให้คุณหญิงสุรีพันธุ์ มณีวัต เพื่อถวายพระองค์ ความรู้สึกในวันนั้นทั้งตื่นเต้นและประทับใจ เพราะเป็นครั้งแรกที่ได้เห็นพระองค์ใกล้มาก และยิ่งประทับใจมากขึ้นไปอีก เมื่อได้เห็นพระองค์ทรงเยี่ยมเยือนราษฎรที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จจนมืดค่ำ

ไม่ต้องสงสัยเลยว่าคนไทยรักพระองค์ด้วยเหตุผลอะไรทุกอย่างประจักษ์ชัดเจน ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่พวกเรารักอย่างสุดหัวใจ

ดำเนินชีวิต ด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียง

สุกรี โมทนา
หัวหน้าแผนกโสตทัศนูปกรณ์
ฝ่ายสื่อสารองค์การ

ผมมีโอกาสถวายงานพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งเสด็จพระราชดำเนินมาประกอบพิธีเปิดโรงไฟฟ้าแม่เมาะ โดยทำหน้าที่ดูแลไฟในการถ่ายทำภาพยนตร์ เป็นครั้งแรกที่ผมยืนถือไฟเพื่อส่องให้กับกองถ่ายฯ อุปสรรคในขณะนั้นคือ บริเวณพื้นที่มีขนาดเล็กและคับแคบมาก ไม่สามารถใช้ขาตั้งไฟได้ ผมทั้งตื่นเต้นและภาคภูมิใจมาก ตื่นเต้นเพราะต้องยืนถือไฟประมาณ ๑๐ นาที ภาคภูมิใจที่ได้ถวายงานอย่างใกล้ชิด และดีใจที่ตัวเองทำหน้าที่ในวันนั้นอย่างดีที่สุด

ผมนำภาพการถวายงานในวันนั้นไปติดบนผนังบ้านเพื่อเป็นมงคลสูงสุดแก่ตัวเองและครอบครัว พร้อมทั้งน้อมนำแนวพระราชดำริหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตตราบจนทุกวันนี้

วันแห่งความโชคดี และมีบุญยิ่ง

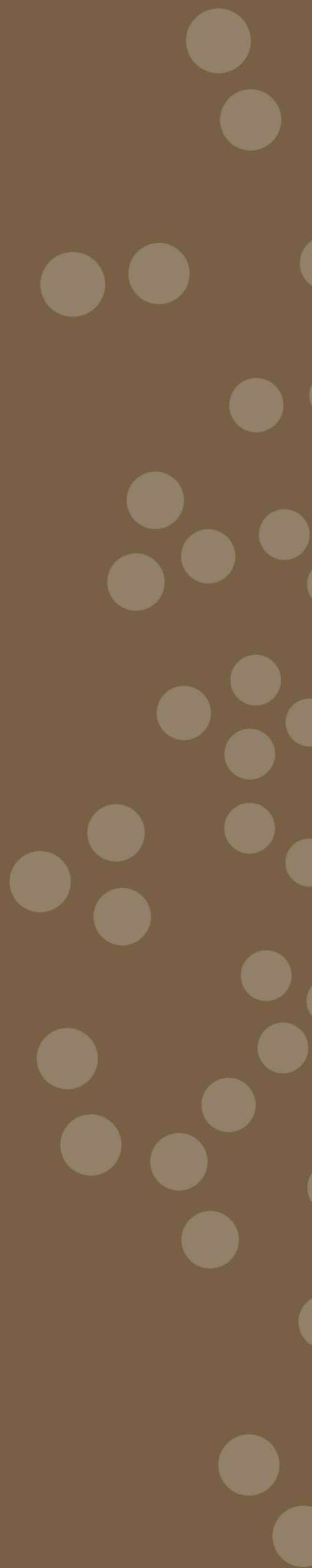
เจด็จ ทองปัญญา
วิศวกร ระดับ ๘
ฝ่ายการผลิตโรงไฟฟ้าแม่เมาะ

ผมมีโอกาสถวายงานรับใช้ใกล้ชิดพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช คราวเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดโรงไฟฟ้าแม่เมาะ โดยขณะนั้นผมทำหน้าที่หัวหน้าประจำแผงควบคุม นับเป็นความโชคดีที่สุดในชีวิตเพราะได้อยู่ใกล้พระองค์มาก ความรู้สึกในเวลานั้นเต็มไปด้วยความประหม่าและขนลุกตลอดเวลาที่พระองค์ประทับอยู่ในห้องควบคุมการเดินเครื่องประมาณ ๑๐ นาที สิ่งเดียวที่ผมภาวนาคือ ขออย่าให้มีเหตุฉุกเฉินใด ๆ เกิดขึ้นกับแผงควบคุม ขอให้ทุกอย่างผ่านพ้นไปด้วยความเรียบร้อย และแล้วทุกสิ่งก็สำเร็จลงได้ด้วยดี

แม้ช่วงเวลานั้นจะผ่านมานานแล้ว แต่ความรู้สึกปีติตื้นตันในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ยังคงสถิตแนบแน่นอยู่ในความทรงจำของผม และจะไม่มีวันจางหาย

JEEP

ภูมิอภิวันท์ถวายคารวาลัย

ถวายอาลัยด้วยใจภักดิ์

วันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ พสกนิกรไทยทั่วหล้าต่างโศกสลดโทมนัสเกินกว่าจะพรรณนา เมื่อทราบข่าวการเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระผู้ทรงเป็นพลังแห่งแผ่นดิน ดวงใจทุกดวงทั่วหล้าแตกสลาย น้ำตารินไหลด้วยความโศกาอาดูร พสกนิกรล้วนสำนึกด้วยความภักดีและตั้งสัตยาธิษฐานขอเป็นข้ารองพระบาททุกชาติไป

เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้จัดพิธีถวายความอาลัยด้วยความจงรักภักดี จัดกิจกรรมทางศาสนาเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่เทิดทูนพระเกียรติคุณ รวมทั้งน้อมสืบสานพระราชปณิธานให้คำรงถาวรสืบไป

ถวายอาลัย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ณ สำนักงานใหญ่ กฟผ. จังหวัดนนทบุรี

วันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

“รวมพลังแห่งความภักดี”

วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ สำนักงานใหญ่ กฟผ.

ผู้ปฏิบัติงาน กฟผ. ร่วมกิจกรรม "รวมพลังแห่งความภักดี" สืบสานพระราชปณิธาน ของพระบิดาแห่งการพัฒนาพลังงานไทย

กระทรวงพลังงาน และ กฟผ. ร่วมใจให้บริการอาหารแก่ประชาชนที่เดินทางมาสักการะพระบรมศพ บริเวณจุดบริการประชาชน ณ ท้องสนามหลวง พร้อมกันนี้ได้เปิดให้บริการชาร์จโทรศัพท์มือถือจากพลังงานแสงอาทิตย์ให้กับประชาชนที่ท้องสนามหลวง

พิธีบำเพ็ญกุศลปัญญาสมวาร (ครบ ๕๐ วัน)

วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ สำนักงานใหญ่ กฟผ.

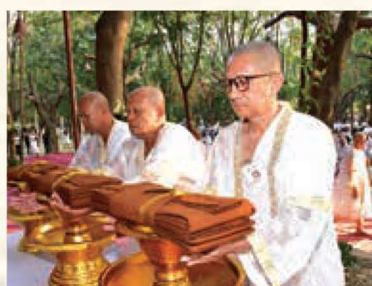

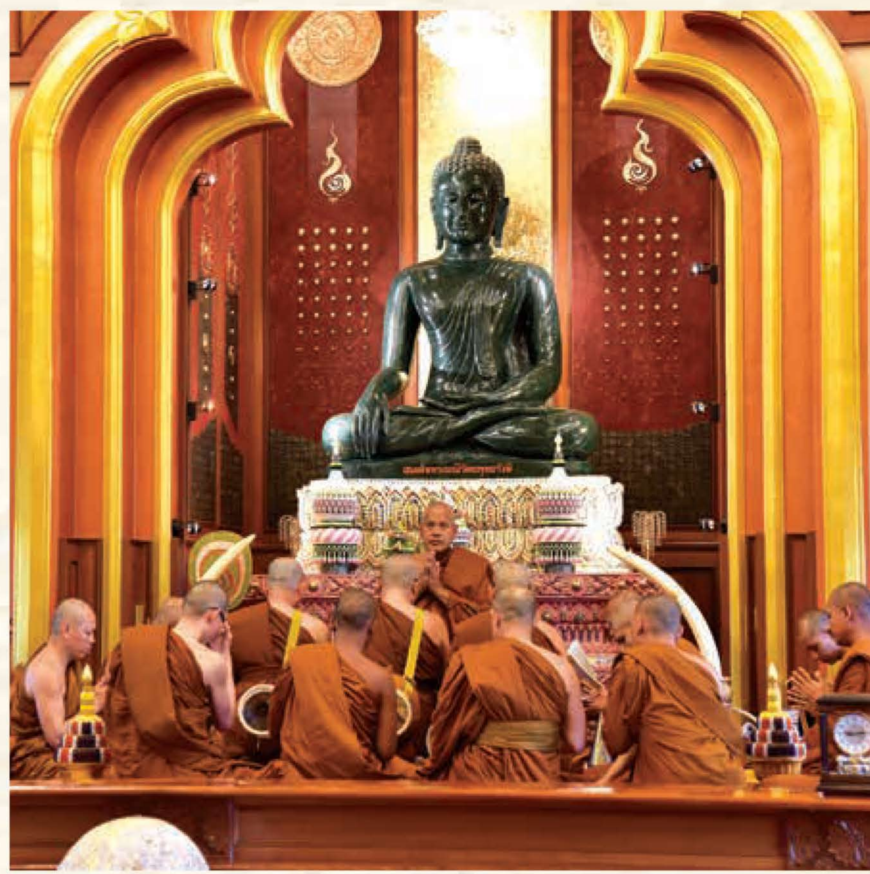
โครงการบรรพชาอุปสมบทหมู่ ถวายเป็นพระราชกุศลสตมวาร (ครบ ๑๐๐ วัน)

วันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พิธีบำเพ็ญกุศลสตมวาร (ครบ ๑๐๐ วัน)

วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ สำนักงานใหญ่ กฟผ.

นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ

นิทรรศการ "ตามรอยเขื่อนพระราชา"

วันที่ ๕ - ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ เขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก

เขื่อนภูมิพลจัดนิทรรศการน้อมรำลึกถึง
พระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อเขื่อนภูมิพล
เขื่อนแห่งสายพระเนตรอันกว้างไกล
ที่หล่อเลี้ยงทุกชีวีให้มีสุขสมบูรณ์ทั่วทุกแห่งหน

นิทรรศการ "๙ ที่สุดของหัวใจ"

วันที่ ๙ - ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ โรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

กฟผ. แม่เมาะ จัดนิทรรศการ "๙ ที่สุดของหัวใจ" ถ่ายทอดพระราชกรณียกิจ ผ่านการแสดงละครเวที ภาพยนตร์เทิดพระเกียรติ การแสดงบทเพลงแห่งแผ่นดิน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมบันทึก "เสียงแห่งความภักดี" เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกถึงพ่อหลวงของปวงชนชาวไทย

นิทรรศการ กฟผ. น้อมสืบสานพระราชปณิธานงานของพ่อ

วันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ สำนักงานใหญ่ กฟผ.

นิทรรศการเทิดพระเกียรติพระอัจฉริยภาพด้านวิศวกรรม ในการพัฒนาแหล่งน้ำ เขื่อนและพลังงาน ที่สร้างประโยชน์สุขให้กับปวงชนชาวไทย

ศูนย์การเรียนรู้ศาสตร์พระราชา

วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ สวนน้ำพระทัย กฟผ.

ศาสตร์แห่งพระราชาด้านป่าและน้ำที่ทรงวางแนวทางไว้นั้น
เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าเกิดสัมฤทธิผล
ชาว กฟผ. ร่วมใจจัดสร้างศูนย์เรียนรู้ศาสตร์พระราชา เพื่อเป็น
สัญลักษณ์แสดงความแน่วแน่ในการดำเนินตามรอยพระยุคลบาท

“ปลูกวันแม่ เกี่ยววันพ่อ”

วันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ศูนย์การเรียนรู้ศาสตร์พระราชา สวนน้ำพระทัย กฟผ.

กฟผ. ร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรม "ปลูกวันแม่ เกี่ยววันพ่อ" ดำนาในแปลงนาสาธิต การทำนาข้าวปลอดสารเคมี ตามรูปแบบของชีววิถี กฟผ. ที่ศูนย์การเรียนรู้ศาสตร์พระราชา

“ทำด้วยมือ ถวายด้วยใจ”

วันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

กฟผ. ร่วมกับบริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) ส่งมอบดอกไม้จันทน์จากโครงการ "ทำด้วยมือ ถวายด้วยใจ" ให้กับกรุงเทพมหานครในเบื้องต้น จำนวน ๓๘,๙๙๘ ดอก และเตรียมส่งมอบให้กับจังหวัดที่มีเขต เขื่อน โรงไฟฟ้า ของ กฟผ. ตั้งอยู่ในพื้นที่ เพื่อใช้ในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

แปรอักษรเทิดพระเกียรติ

"ตามรอยเขื่อนพระราชา"
หยาดน้ำตาจากแสงเทียน
เขื่อนภูมิพลร่วมกับจังหวัดตาก
จัดกิจกรรมแปรอักษรด้วยแสงเทียน
"BHUMIBOL DAM TAK ♥ ร.๙"
ณ **เขื่อนภูมิพล** จังหวัดตาก

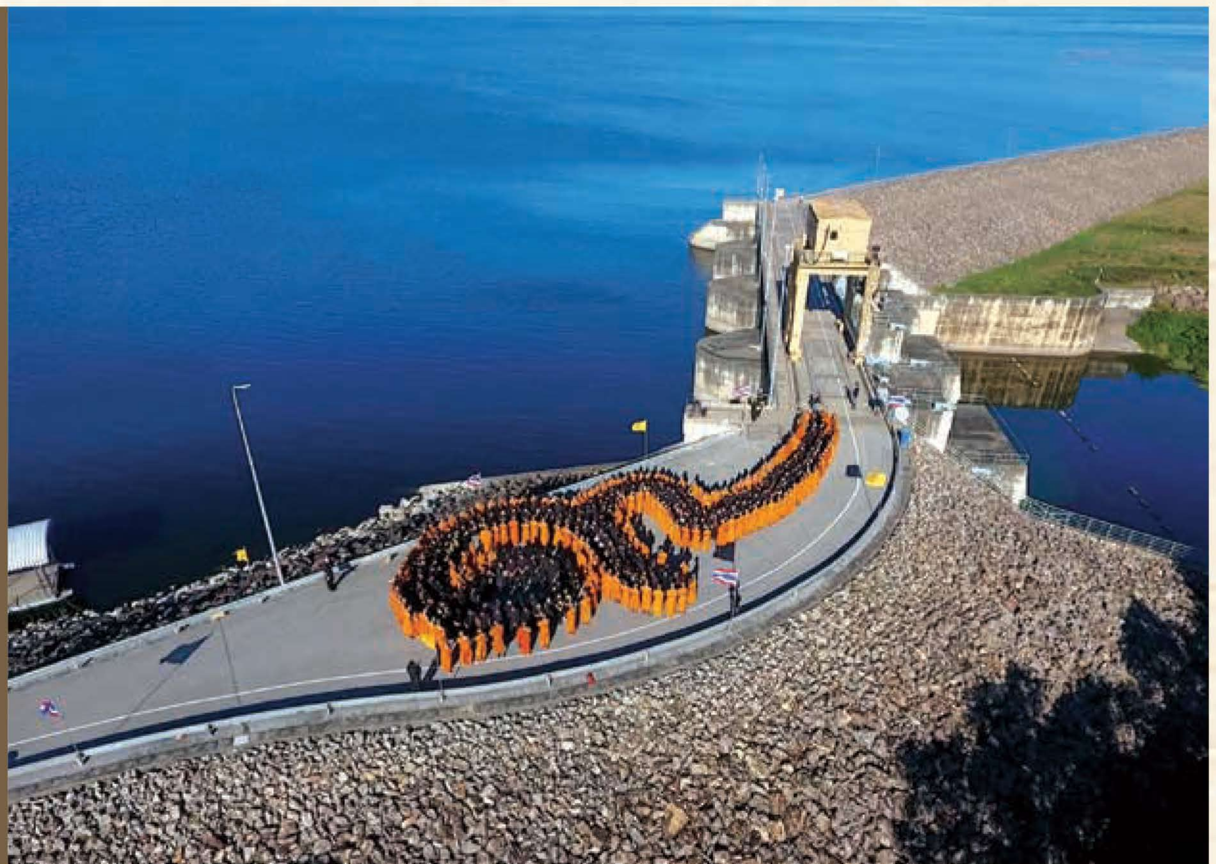

"ตามรอยพ่อ เสด็จเปิดเขื่อนรัชชประภา"
เขื่อนรัชชประภาร่วมกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี
จัดกิจกรรมแปรอักษรเพื่อน้อมรำลึก
ในพระมหากรุณาธิคุณของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ณ จุดชมวิว **เขื่อนรัชชประภา**

กฟผ. แม่เมาะ ร่วมกับ
สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดลำปาง
จัดกิจกรรม **"รวมพลังแห่งความภักดี"**
ถวายสัตย์ปฏิญาณ
ประกาศความจงรักภักดี
และแปรอักษรเป็นรูป ๙ ในดวงใจ
ณ บริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติฯ
ทุ่งบัวตอง เขตเหมืองแม่เมาะ
จังหวัดลำปาง

กฟผ. เขื่อนอุบลรัตน์
ร่วมกับอำเภออุบลรัตน์
จังหวัดขอนแก่น จัดพิธีบำเพ็ญกุศล
ถวายเป็นพระราชกุศล
สตมวาร (ครบ ๑๐๐ วัน)
และร่วมใจแปรอักษรเป็นเลข ๙
เพื่อน้อมรำลึกถึงพระผู้เป็นดั่งดวงใจ
ไทยทั้งชาติ

ปวงข้าพระพุทธเจ้าผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ขอเทิดทูนพระผู้ทรงเป็นแสงทองแห่งผองไทย
ไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อมด้วยจิตจงรักภักดี
ขอเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาท สืบสานพระราชปณิธาน
สานต่อศาสตร์พระราชา ธำรงรักษาสรรค์สร้างไทยให้เรืองรองวัฒนาถาวรสืบไป

ขอขอบคุณ

นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พ.ศ. ๒๕๓๖
นางสาวงามพรรณ เวชชาชีวะ นักเขียนรางวัลซีไรต์ พ.ศ. ๒๕๔๙

ผู้ร่วมถ่ายทอดเรื่องราวความประทับใจ

๑. **พลอากาศเอก กำธน สินธวานนท์**
อดีตผู้ว่าการ กฟผ.

๒. **ท่านผู้หญิงพึงใจ สินธวานนท์**
ภริยาพลอากาศเอก กำธน สินธวานนท์

๓. **นายสมบูรณ์ มณีนาวา**
อดีตผู้ว่าการ กฟผ.

๔. **นายวีระวัฒน์ ชลายน**
อดีตผู้ว่าการ กฟผ.

๕. **นายวิทยา คชรักษ์**
อดีตผู้ว่าการ กฟผ.

๖. **คุณหญิงสุรีพันธุ์ มณีวัต**
อดีตรองผู้ว่าการบัญชีและการเงิน

๗. **นายสว่าง จำปา**
อดีตรองผู้ว่าการพลังน้ำและระบบส่ง

๘. **หม่อมหลวงชนะพันธุ์ กฤดากร**
อดีตรองผู้ว่าการนโยบายและแผน

๙. **นายปราโมทย์ อินสว่าง**
อดีตรองผู้ว่าการบริหาร

๑๐. **นายกิตติวัฒน์ สุจริตพงศ์**
อดีตผู้ช่วยผู้ว่าการธุรกิจบำรุงรักษา

๑๑. **นายสุพิณ ปัญญามาก**
อดีตผู้ช่วยผู้ว่าการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำ

๑๒. **นายสุรีย์ เหมะพรรณ์**
อดีตผู้อำนวยการฝ่ายออกแบบและบริหารงานก่อสร้าง

๑๓. **นายทองจุล เหลือล้น**
อดีตวิทยากร ระดับ ๑๑ ฝ่ายวางแผนและบริหารเหมืองแม่เมาะ

๑๔. **นางสาวเบญจวรรณ ศาทฤศโธรัยห์**
อดีตวิทยากร ระดับ ๑๑ สายงานผู้ช่วยผู้ว่าการโรงไฟฟ้าพลังน้ำ

๑๕. **นายกิตติ เพ็ชรสันทัด**
ผู้อำนวยการฝ่ายบำรุงรักษาระบบส่ง

๑๖. **นายพิสิษฐ์ ชะเอมกูล**
พนักงานวิชาชีพ ระดับ ๑๐ สายงานรองผู้ว่าการบัญชีและการเงิน

๑๗. **นายสุกรี โมทนา**
หัวหน้าแผนกโสตทัศนูปกรณ์ ฝ่ายสื่อสารองค์การ

๑๘. **นายเจ็ค ทองปัญญา**
วิศวกร ระดับ ๘ ฝ่ายการผลิตโรงไฟฟ้าแม่เมาะ

ผู้สนับสนุนข้อมูล

๑. **นายสำเริง เกิดโกสุม**
อดีตผู้อำนวยการโรงไฟฟ้าพลังน้ำ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒. **นายณัฐวุฒิ แจ่มแจ้ง**
ผู้อำนวยการเขื่อนภูมิพล

คณะจัดทำหนังสือพลังแผ่นดิน

คณะที่ปรึกษา

คณะกรรมการ กฟผ.

๑.	**นายอารีพงศ์ ภู่ชอุ่ม**	ประธานกรรมการ กฟผ.
๒.	**นายอภิชาติ ชินวรรโณ**	กรรมการ
๓.	**นายชวน ศิรินันท์พร**	กรรมการ
๔.	**นายประเมธี วิมลศิริ**	กรรมการ
๕.	**พลเอก วลิต โรจนภักดี**	กรรมการ
๖.	**นายวิฑูรย์ กุลเจริญวิรัตน์**	กรรมการ
๗.	**นายคิสทัศ โหตระกิตย์**	กรรมการ
๘.	**นายสุทัศน์ ปัทมสิริวัฒน์**	กรรมการ
๙.	**นายจุมพล ริมสาคร**	กรรมการ
๑๐.	**นายกรศิษฏ์ ภัคโชตานนท์**	กรรมการและผู้ว่าการ กฟผ.

คณะกรรมการอำนวยการ

๑.	**นายสุธน บุญประสงค์**	รองผู้ว่าการระบบส่ง
๒.	**นายรัมย์ เหราบัตย์**	รองผู้ว่าการประจำสำนักผู้ว่าการ
๓.	**นางจุรีย์ สมประสงค์**	รองผู้ว่าการกฎหมายและธรรมาภิบาล
๔.	**นายสืบพงษ์ บูรณศิรินทร์**	รองผู้ว่าการบริหาร
๕.	**นายสหรัฐ บุญโพธิภักดี**	รองผู้ว่าการพลังงานหมุนเวียนและพลังงานใหม่
๖.	**นายถาวร งามกนกวรรณ**	รองผู้ว่าการเชื้อเพลิง
๗.	**นายวิชัย สิมะธัมนันท์**	รองผู้ว่าการพัฒนาระบบส่ง
๘.	**นายวิวัฒน์ ชาญเชิงพานิช**	รองผู้ว่าการพัฒนาโรงไฟฟ้า
๙.	**นายวันชัย หงส์เชิดชัย**	รองผู้ว่าการบัญชีและการเงิน
๑๐.	**นายนิกูล ศิลาสุวรรณ**	รองผู้ว่าการผลิตไฟฟ้า
๑๑.	**นายจักษ์กริช พิบูลย์ไพโรจน์**	รองผู้ว่าการพัฒนาธุรกิจ
๑๒.	**นายบุญญนิตย์ วงศ์รักมิตร**	รองผู้ว่าการกิจการสังคม
๑๓.	**นายพฤหัส วงศ์ธเนศ**	รองผู้ว่าการนโยบายและแผน
๑๔.	**นายชนินทร์ เชาวน์นิรัติศัย**	รองผู้ว่าการประจำสำนักผู้ว่าการ ปฏิบัติงานที่บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)
๑๕.	**นายกิจจา ศรีพัฑฒางกุระ**	รองผู้ว่าการประจำสำนักผู้ว่าการ ปฏิบัติงานที่บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)

คณะทำงานจัดทำหนังสือ

๑. **นายธนรัชต์ ภุมมะกสิกร** ที่ปรึกษาคณะทำงาน
ผู้ช่วยผู้ว่าการโรงไฟฟ้าพลังน้ำ

๒. **นายธาตรี ริ้วเจริญ** ประธานคณะทำงาน
ผู้ช่วยผู้ว่าการกิจการสังคม

๓. **นายศานิต นิยมาคม** รองประธานคณะทำงาน
ผู้อำนวยการฝ่ายสื่อสารองค์การ

๔. **นางรัชดา ทองอยู่**
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายสื่อสารองค์การ-การสื่อสาร

๕. **นายโสตถิพันธุ์ คมสัน**
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายสื่อสารองค์การ-สารสนเทศและการผลิตสื่อ

๖. **นางอโนชา จงก้องเกียรติ**
หัวหน้ากองสารสนเทศ ฝ่ายสื่อสารองค์การ

๗. **นางวราทิพย์ อานันทนสกุล**
หัวหน้ากองประสานสื่อสารระบบผลิตและส่งไฟฟ้า ฝ่ายสื่อสารองค์การ

๘. **นายอนวัช พรหมดชสุต**
หัวหน้ากองผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ ฝ่ายสื่อสารองค์การ

๙. **นางสาวพรสุข เทียวพนิชกิจ**

๑๐. **นางปานดวงใจ เมธาภัทร**

๑๑. **นายวรพจน์ แซ่จิว**

๑๒. **นางชัชชญา โจนส์**

๑๓. **นายอรรถพล ลิมพาณิชย์การ**

๑๔. **นายทรงรัตน์ โชติโก**

๑๕. **นายทรงวิทย์ สหวัชรินทร์**

๑๖. **นายธวัชชัย เพิ่มประโยชน์**

๑๗. **นางเบญจมาศ เพียรมานะกิจ**

๑๘. **นายนิตต์ บุญกิรักษ์**

๑๙. **นางแสงจันทร์ หอมกระจาย**

๒๐. **นายชนณสิษฐ์ โชติธนานิพิชญ์**

๒๑. **นางสาวชโลบล ธงปราริน**

๒๒. **นางสาวสุภร เหลืองกำจร**

๒๓. **นางสาวณัฏฐญา เมฆสมณะศักดิ์**

พลังแผ่นดิน

จัดทำโดย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)
๕๓ หมู่ ๒ ถนนจรัญสนิทวงศ์ บางกรวย นนทบุรี ๑๑๑๓๐
โทรศัพท์ ๐-๒๔๓๖-๑๔๑๖ โทรสาร ๐-๒๔๓๓-๖๓๑๗
www.egat.co.th
เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ 978-974-8006-65-9
พิมพ์ ตุลาคม ๒๕๖๐ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

กฟผ.
ผลิตไฟฟ้าเพื่อความสุขของคนไทย